

Vladimir Gajšek

ABECEDNIK AŽA

Stadimir Pijack

© Vladimir Gajšek, vse pravice pridržane.

© INTELYWAY, spletni elektronski medij za digitalno širjenje umetnosti, razvoj kulture in napredek ustvarjalnosti, 2010, vse pravice pridržane.

• Vladimir Gajšek

ABECEDNIK AŽA

KAZALO

atomsko kraljestvo	1
bil je človek	6
capljaček	10
čarodej	15
duhovi	32
erika	39
flavta in pikolo	46
globoke misli	49
hlapec in hudič	52
iskrice v očeh	58
jadrni počasne	60
krpica ali nekoliko daljše	63
letimo na vetru	95
mojček	99
na koncu sveta	101

oblaki	102
pirati so med nami	104
rokomavh in malha	121
stekleno mesto, stekleni grad	128
škrat nagajivček	131
taka dežela sladkarija	133
učenjak v sanjah	136
veš, koliko stane?	143
zakaj imajo nekateri ljudje gobec	146
žito	149
živalski jezik	151
zmajar	154
v telebaniji	159
usoda sobnih ptic skobčevk	161
ta dan teden	169
škilež in gnilež	173
sladoledni zamet	175
ravno, da nikoli tako	177

pocukrani pravljicarji	179
oporoka	181
najboljši prijatelj	182
mlinski kamni	185
letenje	191
kako je mogoče poplaviti puščavo	193
jezično pametno kraljestvo	197
igrice	200
hiška in miška	201
gimpel neroda	205
frkica tatica	209
enakonočje	211
dobra fora	213
čaj in še kaj	215
culica mulica	218
bunker tam čez in spodaj	219
abecednik	225

ATOMSKO KRALJESTVO

Že vem. Nekoč je bilo...

Ne nekoč... Ja, bilo je in je kraljestvo atomov. Nekdaj in vekomaj.

Kako? Kdaj? Kaj ni atomska doba dandanes? In čemu ravno atomsko kraljestvo?

Tako se sprašujemo mnogi, še posebej od tistih časov, ko je padla prva atomska bomba na japonsko mesto, tam na otoku Honšu, Hirošima imenovano, ko je bilo takoj osemdeset tisoč žrtev, mesto Hirošima do pol porušeno, potem pa so umirali zaradi sevanja še stotisoči. Tudi na japonsko pristaniško mesto Nagasaki - na otoku Kiušu - je padla atomska bomba tri dni zatem in pobila stotisoče ljudi. Atomski vek se je začel s strahoto in nesrečo. Ojoj, bolečina! O gorje! Ja, začelo se je z bolečino in srhom.

Tiste strahce, ki jih poznaš iz pravljic, boš srečal, otrok moj, na samem začetku atomskega veka. In mnoge čarovnike, ki še danes pospešeno prepevajo visoko napeto pesemco:

*"Bogati žarki, beta tron,
D - elektrodi, ciklotron,
naš Thomas, ta je izohron,
ker se igra na sinhrotron -
DESY, CERN, CERNPS!"*

Atomsko kraljestvo je bilo pravljíčna dežela iz neštevilnih jedrc in delcev, bilo je kajpak nekje med zvezdami. Preselilo se je k nam, na zemljo.

Ko pa ne bi bilo atomsko kraljestvo med zvezdami, bi moralo strahoma živeti še dandanes med vodikovimi bombami. Kajti takrat bi bila vsaka zvezda samo še strašna atomska bomba. Si mislite?

Na vhodu Atomskega kraljestva je bil takle, vsem razpoznaven grb:

Atomsko majceno kraljestevce se je kar sámo pomanjšalo do nevidnih, najmanjših delcev kemijskih prvin in je kar naprej in naprej izginjalo med atome. Zato nihče ne ve, koliko gramatomov je merilo pravzaprav atomsko kraljestvo. OK.

In potem je bilo tisto samo še atomsko kraljestvo in kralj se je imenoval Atomski kralj, kraljica pa je bila Atomska kraljica. Atomski kralj in Atomska kraljica sta sedela na tronu, torej na beta-tronu. Na beta-tronu je bil atomski grb. Otroci, ki so se Thomasom kraljevičem igrali na sinhro-tronu, so na majicah nosili vsi atomski grb:

Ko sta se Atomski kralj in Atomska kraljica poročila, so se vodikova jedra zlila v helijeva. In vsi so bili srečni. Kajti iz tega zlitja so se rodili novi in novi Atomčki.

Sicer pa, kot je splošno znano, so se rojevali drugod tudi doma, kar v oplojevalnem reaktorju.

V atomski šoli so se najbolj gulili jedrsko fiziko. Na steni v razredu je visela slika brkatega pivopivca, lorda Ernesta Rutheforda, le še melona in dežnik sta mu manjkali, pa bi ta angleški gentleman spet pretvoril dušik. Znana fotografija je spominjala Atomčke in Atomčice, v kakšnem svetu živijo. Učili so se tudi atomsko kemijo in še kaj.

Pri uri telovadbe so atomski otroci kajpak skakali po različnih jedrskih reaktorjih in drugih igralih, tu se je eden za drugim prekopicljal sem in tja. Plavanje v težki vodi je bilo Atomčkom in Atomčicam še posebej všeč, le gospa učiteljica se je kdaj jezila, ker jih ni mogla vseh prav dobro nadzorovati in se je bala, da bi kdo še utonil. Ja, plavali so v bazenih, v lakovodnih reaktorjih. Pri glasbeni vzgoji pa so tudi atomski šolarčki in šolarke pele, kot so vsi slišali neverjetne čarodeje:

*"Bogati žarki, beta tron,
D - elektrodi, ciklotron,
naš Thomas pa je izohron,
ker se igra na sinhrotron -
DESY, CERN, CERNPS!"*

Včasih so smeli Atomčki in Atomčice tudi z vesoljskim plovilom v širno vesolje in prazen prostor, v čisti vesoljni vakuum! Tam so se igrali naravovarstveno igrico - Napovejmo vreme, ko so že strmeli dol na rodni plavi planet Zemljo! In so z izotopi prižgali jedrske baterije.

Sploh je bilo Atomsko kraljestvo jedrsko zlito, čeprav tako živahno in igrivo!

Tam so tekle atomske ure zelo natančno. Atomske ure so tekle med oddajniki, kazalci pa so se vrteli povsem usklajeno in enakomerno. Atomske ure so merile kajpak le atomski čas.

V atomskem kraljestvu se je vlada imenovala - energija. Ljudstvo Protonov in Nevtronov, da o drugih ne govorimo, pa je živelo v slogi. V jedrski cepitvi so se jim rojevali otroci, atomski otroci.

Nihče ne ve, kdaj da bo atomskega kraljestva konec. Kakšen konec neki!?

Zaenkrat pač še zmerom velja, da vladata njih visokostno visočanstvo Atom in svetlost veličastje, kraljica Atomka, kralj in kraljica tega nevidnega, pa vendar vidnega sveta.

Kdor čaka na konec tega kraljestva, se bo gotovo načakal in bo neučakan še naprej. Saj se na svetu pravzaprav nič ne izgubi.

Pa bi izginilo še to atomsko kraljestvo?

Ne, le prenavlja se in se prerojuje v novih razcepnih vejah, v cepičih in jedrskih cvetovih. Vse to atomsko dedovanje se je razraščalo v Drevo spoznanja.

Do tedaj pa bo še razpadlo kaj urana in kemičnih prvin, kajne? In tudi kakšno kraljestvo bo razpadlo, kajne? Edino atomski grb se je ohranil in ga je videti na sodcih jedrskih odpadkov in v prenekateri jedrski elektrarni:

BIL JE ČLOVEK

Zabobnati je treba na ves glas in zaropotati, traram, da se bo slišalo. Ali pa preprosto zato, da bi se spomnil. Bil je namreč človek, takle pameten pametnjakovič, ki je imel le to silno slabo lastnost, da je brž vse pozabil. Hipoma je pozabil, hip hip.

Vsako jutro, ko je vstal, je pogledal, kako se piše, da ne bi še tega vedel. In česar se je vsak dan naučil, je brž sproti kmalu pozabil. Govoril je, da se je naučil mnogo tujih jezikov, bil je menda matematični genij in sploh tudi velik filozof in modrijan. Le da je sproti vse pozabil. Pozabljal je na svojo veličino pa pika.

Zjutraj ko je vstal, se je moral spomniti, da bi bilo vendarle prav, ko bi se umil. Potem pa je moral še v službo. Nesreča pa je bila v tem, da ni niti vedel, kaj je po poklicu. Pozabil je, preprosto je pozabil. Kogar poziba pozaba, ga pozimi pozoba pozeba. A s tem pozabljivcem se ni tako zgodilo, čeprav se je zgubil in se porazgubil v pozabi.

In vse je storil vendar kakor po navadi, samodejno, ja, čisto sam od sebe. Roka je sama od sebe potovala k različnim opravilom: in čeprav je vse pozabil, je roka delala kakor sama od sebe in ga je oblekla in obula, ga umila in obrila. Celu noge so ga potlej same od sebe nesle v službo.

Ko je človek v svoji pozabi prišel v službo, so ga kajpak vsi sodelavci in sodelavke pozdravili, on pa je sam od sebe nekako odzdravljaj. In že mu je njegova glavna osebna tajnica prišla nasproti, mu odprla vrata njegove veličastne pisarne, se mu nasmehnila ter dejala prikupno: "Kavico, kot ponavadi?"

Zdaj je ugotovil pozablajoči človek, da mora biti on sam velika živina in sploh zelo pomembna osebnost. Svoji osebni tajnici je pokimal, rekši: "Prosim, ja. Kot ponavadi. Kavico." In je že sédel za svojo velikansko mahagonijevo mizo, v udoben naslonjač se je položil. Res, moral je biti zelo pomembna osebnost in zelo pomembna oseba, ko je že sédel v tako udoben vodilni fotelj. Pred njim so bili razgrnjeni jutranji časniki.

Osebna glavna tajnica je odšla po kavico, on pa je ošinil s pogledom časnik - videl je svojo smehljajočo podobo, spet so pisali o njem. Tako je iz časopisa izvedel, kako se piše in kaj je po poklicu. In je ugotovil, da je glavni vodja velikanskega svetovnega podjetja. Razpisali so se o njegovi skromnosti.

Ko je pozablajoči človek popil jutranjo kavico, mu je odrecitirala njegova osebna glavna tajnica dnevni red tistega dne.

Na sporedu je imel mnogo srečanj s pomembnimi velmožmi in slavnimi ženami. Rokoval se je z neštevilnimi milijonarji, športnimi zvezdami in drugimi veleslavnimi junaki, objemal je filmske zvezde in zvezdice, manekenke in lepotičke. A brž je, sam ni vedel, zakaj in čemu, sproti pozabljal, kdo je kdo.

Zvečer je obiskal imenitno restavracijo in je plesal bolj po nagonu in po ritmu, vsaj plesnih korakov ni pozabil. In kjerkoli se je že pokazal, je bil čudovito sprejet, saj je bil nenehno nasmejan in resda dobre volje. V imenitni družbi, ki se ji reče družbena smetana, se je vrtel navajeno, se nasmihal in pijuckal šampanjec ter prigriznil banketne sendviče in grizljal arašide, mandlje in pistacije. Pozabil je nase, razdajal se je drugim. Zdaj se je pogovarjal z imenitno damico, ki ga je kar požirala z očmi, potlej je spet učeno govorcal o svetovnih problemih in kar tako tjavendan. Zelo je bil priljubljen. Res zelo pomembna oseba.

Človek, ki sproti vse pozablja, živi še danes na veliki nogi. Ne pozna zamere in je nasmejan. Dviga se vse više in više, spravljen z vsakomer in z vsemi. O njem pišejo knjige, iz katerih izvemo, da je odraščal neki v slabih razmerah. A nihče pravzaprav ne ve, ali je temu res tako in ali si niso življenjepisci vsega izmislili. Uspel je in je gotovo en najbogatejših ljudi na svetu in živi ko v pravljici. Pozablajoči človek se pojavlja v javnosti. Strokovnjaki pravijo, da je en od najboljših, kar jih premore svet.

Ko sem ondan srečal tega pozabljivca, sem se ustavil, se z njim rokoval in presenečeno dejal: "Čak no, kaj sem že hotel reči..." Še jaz sem pozabil. In sva se oba prešerno nasmejala od srca.

Bil je človek. Tega pa se je že spomnil, da ni opičnjak ali kdo ali kaj, se je spomnil, da ni slon, ki si zapomni, če ga tepejo.

Res je, bil je človek, čeprav je pozabljal. Vsaj tega se je spomnil,
da je človek.

CAPLJAČEK

Veste, nekoč je živel v deveti deželi, tam, kjer prav vsi in do zadnjega, ja, na vrat na nos hitijo nekam, ja, prav tam je živel nekoč majhen zaostankar Capljaček.

Vedno je capljal takle taček capljaček za drugimi, še pri žogobrcu se je držal bolj po strani in pri košarki je stopical in capljal pod nasprotnikovim košem in samo čakal, da bo pod tresavim košem in da znenada zabije koš. Zdelo se je, da se nekam mota po igrišču, a ko je dobil žogo, je že capljaček kot junaček prvaček zatresel nasprotnikov koš!

Dober pa je bil capljaček vendarle za javno teptanje kislega zelja, če ne za drugo, ko je capljal po velikem škafu narezanega presnega zelja. Capljal je in capljal po škafu, včasih pa so ga posadili v sod, da je capljal in se vrtel in da je hodil na istem mestu. Le da je scapljal zelje. Pa tudi drugim je priporočal, naj počnejo podobno, da bo za ozimnico.

Pravi lakotniki so se basali s hrano tako hitro, da še prežvečili niso prav. Hrana je kakor sama od sebe letela v usta in spolznila po grlu dol in dlje. Tudi pili so hlastoma, kakor da se ne bodo nikoli odžejali, čeprav niso bili žejni. Ja, tem se je vedno nekam mudilo. In prav takšni, ki se jim zmerom nekam mudi, ponavadi nikamor ne pridejo.

Capljaček pa je zgledno in redno pricapljajal na cilj. Capljajal je capljajček za capljajčkom, pa je prišel. "Tudi počasi se kam pride," si je rekel dobrodušno in mirno.

"Pa moraš biti vedno zadnji in capljati za nami!" so včasih nergali postavljači nergači in večni nezadovoljneži, ko so videli ubogega capljačka, kako se trudi. "Lahko bi te dali gor na stolpno uro in bi capljajal naokoli in nam kazal čas!" se je zdelo takim, ki jim ni bilo nikoli dovolj.

Kljub temu, da je capljaček capljajal in se nekako bolj onegavil po tem svetu, ga je bilo vedno povsod dosti in je bil povsod zraven.

"Ta capljaček je cokla razvoja!" so se hudovali kdaj brkati in tudi tisti obrito oglati upravniki, ki so vse prestavljali na hitrico in jim je marsikaj padlo v vodo. Še lenarili so bolj na hitro in brž so postorili, čeprav tudi čisto narobe.

Capljaček pa je delal vse s premislekom, mirno. In si je vzel čas. Capljaje je premislil, potlej storil.

In medtem ko so drugi nestrpno cepetali, češ, ali že bo kaj, si capljaček niti zdaleč ni belil glave, ampak je ravnodušno in mirno in takole flegma pocapljal, pa je bilo.

"Pohiti, capljaček, nam se mudi v svetlo bodočnost! Sicer boš ti še za nami, medtem ko bomo mi napredni naprednjaki" so klicali okorneži odgovorneži na oblasti in se režali shitra rdeče, še sedeli in gledali so naglo na svojih stolčkih in foteljih.

Capljaček pa je samo zamahnil z roko in je delal po svoje mirnodušno in preudarno in brez naglice naprej.

"Kar bodite taki naprednjaki, ki vse na hitro in na pol postorite," si je mislil capljaček in je bil soliden fant. Capkal je naokoli in pricapkal ravno tja, kamor je prišel.

Onim pa se je mudilo v svetlo bodočnost tako zelo, da so se med seboj prerivali in komolčili in so se topli, da jojme! Ta je vrgel nanaglo s stola tega, oni drugega. Vrteli so se na stolčkih in krožili in tako rekoč rotirali. Hitro so podpisovali sporazume in dogovore, češ, kako bo. In kar so se navidez brž sporazumeli in se dogovorili, so še hitreje prekršili. In so skrpucali spet nove dogovore in sporazume in pogodbe, da so se papirji nagloma kopičili. In je bilo vse skupaj zapoznelo.

Capljačku pa se ni nikamor mudilo. Le pri igri, o, tam pa je poskočil, da le kaj! Hopsasa, je poskočil. Kdor zamuja, naj se zgodaj zbuja.

In kadar je s kom tekmoval, se je tudi znašel in je pocapljal tako spretno, da je bil prvi. Med prvimi je prišel, zadnji je odšel.

In kadar so bile luže in blato, oj, tedaj pa je v gumenih škorenjih capljal po blatu, da je kar bljuzikalo naokoli. Tisti pa, ki so samo hiteli, so na blatu padali, ker jim je zdrsnilo in so šli v svetlo bodočnost blatni, taki blatni capini capinski in davne enakopravne, čeprav hitre capajdre.

Javno so se norčevali iz capljača:

*"Možicelj capljač,
capovoznik brez hlač,
tak klopotač!
Mi pa hitimo,
v bodočnost drvimo
in smo že mimo!
Ena-dva-tri,
vsak naj pohiti!"*

A capljaču to ni seglo do živcev, proč je pogledal in bziknil slino na pločnik ali na travo, kamor je prineslo.

Oni zamudniki pa so tudi zamujali kar najhitreje, večni zamudniki. In so hiteli praviti capljačku, kako ga prekašajo v vsem in so zdrsnili in se jim je spolznilo in so cebnili na tla in cebetali po tleh. Capavim capavcem se je capljaček samo cmihal.

Hiteli so naprej in hiteli so jesti in tudi na stran se jim je mudilo, kakor da imajo hitrico. In so bili sami zaostankarji v samih hitrostnih dirkah in dirjanjih. Resda niso bili ravno hitrih misli in ne hitri v računanju, čeprav so bili hitro preračunljivi. Mujali so in se ponujali, capini capinski! Capljaček pa se je tedaj le umaknil in jih je pustil, da so drveli mimo in naprej in v prepad.

Capljaček še vedno caplja naokoli. Ondan smo ga videli, tega capljačka, kako je vendarle prehitel capinaste capadrone in

njihove namigljive capajdre. In je odcapal mimo in v prehodno obdobje, medtem ko drveči zasopihanci niso nikoli dosegli svoje svetle bodočnosti. Pustili so je nekaj tudi nam, da capljamo po starem blatu. In hitimo, ker se nam zmerom nekam mudi.

- Gospodom svetemu Don Bosku, Juriju Humarju in Mirku Žerjavu... -

ČARODEJ

Umaknite se, ne drenjajte se! Čarodej prihaja s svojimi čira čarami in čudodelnimi triki!

Nekoč je živel kvartopirec rokohitrec, ki je tako hitro napravil pahljačo iz zavojčka kart, da je ljudem zastal dih. Čira čara je čaral. Znal pa je ta čarodej toliko skrivnostnih trikov, da se jih še dandanes ne da vseh opisati. Samo slutimo lahko, kaj vse je znal ta naš čarodej.

Kakšno čudodelstvo je človeški prijazen nasmeh! Kot igra s kartami, le da se srečna karta nasmehne! Ni bil navaden kvartopirec, ki zakvarta za stavo vse, kar ima in premore, ampak le kvartač čarodej. Simsalabim, da je res tako!

Ali pa je res, da nastopa ta naš čarodej še dandanes. Slovi pač kakor tisti slavni čarodej Pineti, čigar kar pet rodov je slovelo po svetu, da so najboljši rokohitrci na svetu. Pravi umetniki v čarovnijah so bili. In tak je tudi naš mali mojster in veliki čarodej... Včasih letijo karte čez odre kakor ptice v jati - in ptič se s ptičem družijo, tako tudi karte letijo skupaj. Abrakadabra, abrakadabra.

Enkrat je nastopal kot kakšen indijski maharadža in fakir, Sorcar po imenu, drugič se je preoblekel v slavnega uhajača, ki je splezal iz vsake kletke in ušel iz vsake ječe, saj veste,

imenoval pa se je Harry Houdini ali ničkaj hudi Hudini po naše, spet kdaj pa je nastopal pred občinstvom in se je zato, ker je vlekel karte, imenoval Cardini.

In dandanes se ta čarodej, ki ima komaj enajst let, genialno imenuje Vid Vidini. Abrakadabra, pta pta! Pa mi verjamate?

Mi že morate verjeti, ni kaj tukaj. Slavni Vid Vidini nastopa doma in na dvorišču, pred šolo in med odmori v razredu, da o sosedah ne govorimo. Karte vzame v roko - in že poplesujejo, se odvrtevajo, da samo zijaš in ne veš, kako in kam bodo padle ali kam bodo odletele, kaj šele, če se bodo razprle nenadoma v pahljačo. Povsod je znan, iz nič vam pričara karte in potlej čara in čara s temi kartami. Pravi čudeži! Nut, nut, abrakadabra!

Pa bo kdo nejeverno le zini: "Tetetá!", češ, saj ne more biti res. Pa še z roko bo zamahnil, češ, ali me imate za norca ali kaj. Abrakadabra, in nehote bo tudi prvi in zadnji nejevernež uganil pravo: ta Tetetá je bil znani čarodej in rokohitrc in veseli igrc na svetu, saj je nastopal na faraonskem dvoru. Nastopal je s svojimi čarodejstvi in rokohitrstvom zabavno v časih, ko so še Keopsu zgradili znamenito piramido! Abrakadabra, če ni res! Ali pa je bil čarodej Čečemank v času, ko so še slavili zlato Sonce ko boga in je zabaval faraona, ta je samo malo strožje pogledal zdivjanega leva, pa je kralj živali brž povetil grivo, se sklonil in kot mucka krotko legel k čarodejevim nogam.

Abrakadabra, že v tistih starosvetnih časih, če se spomnite, so faraoni čarodeji pričarali kače iz palic, kače strupenjače so

pričarali iz pastirskih palic - in kaj je napravil Mojzes? Nič drugega, abrakadabra, kot to, da je on pričaral tako kačo iz svoje pastirske palice, ki je pogoltala vse tiste kače faraonovih pametnjakovičev in čarodejev. Takrat še niso poznali ping pong žogic, pa vendarle, kaj se ve, kaj se ve. Mogoče pa so imeli za čarodejni pripomoček kačja jajca, ki so jih spremenili v krokodilja jajca, ta krokodilja jajca so spet spremenili v želvja jajca in ta jajca v velika velikanska nojeva jajca, naposled pa so nojeva jajca spet prečarali v prepeličja jajčeca. Kaj se ve, saj so znali čarati!

Mali mojster čarovnij, rokohitrc in igrc Vid Vidini pa je največ čaral s kartami, ruticami in z drugimi zabavnimi igračkami. Trik trik, že je pričaral iz nič zlatnik. Trik trik, že je stala vrv navpik. Trik trik, že je oder poln spreminjastih slik. Trik trik, manipulacija lepih oblik. Trik trik, trik trak, zrak je poln pisanih rutic, steklenic, golobčkov in kuncev, hokus pokus, iz zraka pričarana kroglica, žogica, šopek rož in glavnik... In je cel nabasan in prenabasan kovček stlačil v črn cilindar, potem pa si je cilindar še na glavo postavil! Meh za smeh, kdo bo čarodeju kos, ko ga potegne za nos in mu iz ušesa kurje jajce izvleče!? Tudi karte lahko letijo čez zrak in se pojavijo v Vidovih Vidinovih rokah iz praznega ničča.

In ne le, da je čarodej Vid Vidini čaral s kartami, tudi je iz njih napovedoval prihodnost. Kakor so padli asi, tako je moralo biti in se bo moralo zgoditi. Hokus pokus. Poskusi. Pa pika.

Zbere se omizje pri nas doma in na obisku je slavni rokohitrski in kvartopirski čudodelnik Vid Vidini. Hokus pokus! Natakne si

bele rokavice in nenadoma iz zrak pričara šop kart. Hokus pokus! In potem še drugo kartno pahljačo. Hokus pokus! In vse tako čara, kakor da je vse stavil na eno samo karto in svoje življenje na eno samo karto. Hokus pokus, res je, slavni čarodej Vid Vidini ima vedno vse karte v rokah.

Ljudje osupnejo, ko zagledajo čarodeja Vida Vidinija. Kako tudi ne bi, ko pa je čudodelec!

Kadar meče karte, tudi vedežuje. Najbolje je, če se pokaže ta razvrstitev kart:

Abrakadabra, namreč srce, karo, pik, križ. Čudno in čudodelno nam poteka hokus pokus poskus, življenje. Najprej si pod maminim srcem in ti bije pa utripa lastno srce in vriska in poje, ker živiš in preprosto si. In prav to seže do srca. Potem je tukaj karov as, ki ti pove, da urejaš svoje življenje od šole do doma in si urediš svoj prostor pod soncem, svojo rombasto usodo, poročiš se in odraseš in si dragulj. In potlej te pikajo v črni pik, v narobe srce in kakor v lipov list tvojega življenja, da se razdajaš za druge in gre pikčasto pikapoloničasto in te pikajo z besedami, saj si pikov as. Takrat dobiš marsikatero črno piko, ki jo moraš odpikati, pa naj si kriv ali ne. Ko si pikov as, te vzamejo drugi na piko. In že je tukaj končno križ, so križi in težave do nagrobnega križa. Vsak nosi na koncu svoj križ, ko

krepko ali šibko nosi svoj sedmi ali celo osmi križ. Do zadnjega, nagrobnega križa.

Kako prav je, ko teče življenje od srca do križa, od zibke do groba! Če so bile karte vržene v tem življenjsko živem zaporedju, vse lepo in prav: srce, karo, pik in križ.

Pri kartah pa tudi ni nič narobe, če so vržene podobice v obratnem redu, hokus pokus sinsalabim - križ, pik, karo, srce:

Da si ne bi kdo mislil! Takšno zapovrstje kart še nikakor ne pomeni, da bi se vse začelo s križemsvetnimi težavicami, to pa ne! S svetom si nisi zaradi takšne vrste nikakor navzkrižem!

Saj znamenje križa na križevem asu preprosto pomeni, da bo možki prejel križec za zasluge, ženska pa križasto novo krilo ali novo obleko. Ali pa je križev as spet dobro znamenje na samem začetku - in čaka tega, ki ga zadene, križarjenje na morju, abrakadabra, križarjenje po širnem morju, dopust in počitnice, srečen zadetek! In že je tukaj pikov as, ki pomeni, da se je treba izogniti bližnji in daljni nesreči in biti previden. S pikom se tudi kam pripikaš. Karo pomeni nedvomno bogastvo,

diamante in dragoceno življenje ter izvrstne okoliščine in srečo, pravšnji izkupiček, četudi v karirasti srajci. Srce na koncu končno pove, da se bo vse zaključilo srčno dobro in v srčiki v redu in da bodo tudi srčne stiske in zadrege preč. Res, same dobre karte. En sam met kocke nikoli ne zadene naključja. Eno sólo mešanje kart nikoli ne zadene naključja.

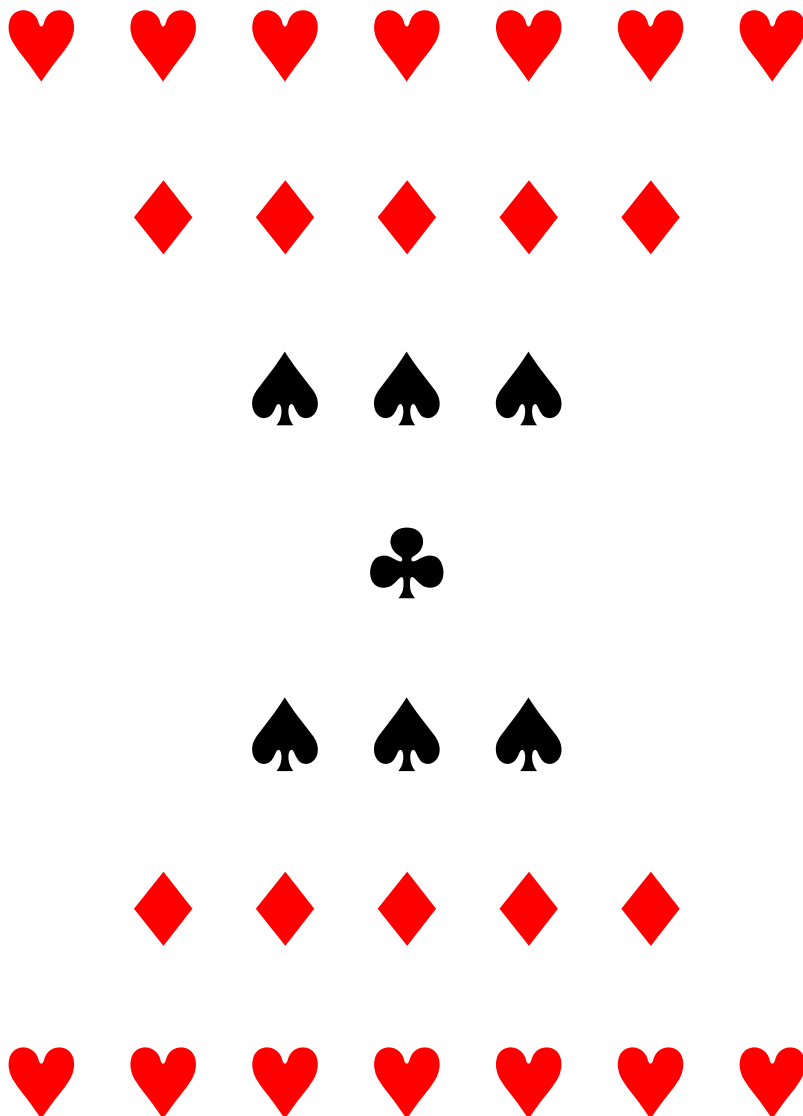
Čarodej Vid Vidani je vedno uganil, katero karto bo kdo izbral iz kupa. Abrakadabra! Mešal in zlagal je karte, jih razprl v pahljačo in spet v kupček, potem je ta kupček privzdignil ali pa je kupček privzdignil kdo od omizja. In vedno je zadel, abrakadabra in hokus pokus, čarodej Vid Vidini, vedno je vrgel zadnjo karto.

V resnici pa čarodej Vid Vidini ni pokazal nikoli svoje prave karte. Vid Vidini, majhen in spreten mojster čarovnij in rokohitrstva. Enkrateno! Igrc hitrc in čarodej!

In napovedovalno je bilo s kartami, ko je postavljaj iste karte v barvni red:

Drugič spet je postavljaj karte skupaj po barvah kakor v peščeno uro takole:

Abrakadabra sinsalabim, svet pomni znamenitega čarodeja, igrca in rokohitca Vida Vidinija. Njegov pomočnik je ponavadi očka Vladimir, na katerem je preskusil čarodej prvič vse svoje trike - in očka se je lahko samo čudil, kako fantu vse enkratno spretno pa vešče uspeva, kako mu, malemu magijskemu mojstru, gredo karte od rok. Namesto da bi obiskovali ljudje oglaševalne vedeževalke, se zglasijo pri vedežniku čarodeju Vidu Vidiniju, ki iz kart prerokuje tako enkratno, da vedno zadene. Res je skrivnostna človekova duševnost! Seveda obvlada vse trike s kartami in še več. In nobenega trika ne izda nikomur, še lastnemu očetu ne!

Nekoč je Vid Vidini obiskal mariborskega prijatelja, znanega čarodeja in hipnotizerja Svengalija in njegovo ženo Elis. Pride Vid Vidini naokrog v tisto prvo nadstropje v stari hiši, tam na Koroški cesti, kjer so bile vedno rože v lončkih. Nageljček fajgeljček, rožmarin in zimzelen. Kuhinja je dišala po kuhinji.

Vrata niso bila zaklenjena, Vid Vidini je potrkal in vstopil.

Vida Vidinija je sprejela gospa Elis, čarodejeva žena, ki pa ni bila nikoli čarovnica. Brž je prepoznala malega mojstra čarovnij: "O, Vid Vidini je tukaj, in takole v svoji osebi osebno! Kar vstopi naprej, prijatelj! Veš, moj Svengali zdaj pravkar počiva v sobi in je zbran. Skuhala sem mu čaj..." Čvekljavo klepetavo je počebljala Svengalijeva ženička Elis, potem pa je pohitela v nekoliko zatemnjeno sobo k možu.

Svengali, slavni hipnotizer, je toliko prepotoval in toliko doživel, da je bilo eno življenje skoraj premalo. Zdaj je sedel v

domači halji udobno zavaljen na kavču in mu je Elis povedala, da je prišel slavni čarodej in prijateljček Vid Vidini na obisk. Svengali je bil nazaj počesan in gladko obrit in nekoliko strožjega temnookega pogleda, takole tigrsko je znal pogledati, da si bil takoj hipnotiziran.

"Kar pripelji ga noter," je rekel Svengali svoji nekoliko že zaliti ženi, "se bomo kaj pomenili..."

In res je Vid Vidini pohitel k Svengaliju, sedel je k njemu na naslonjač ob mizici, gospa Elis pa je prinesla šipkov čaj in rmanov čaj in čokoladne kolače, ki jih je sama spekla. Svengali je bil zresnjen kot vedno, Vid Vidini pa prav razigran. Svengali je bil že v letih, tale Vid Vidini pa je še bil otrok - in kako čudovito sta se razumela! Vid Vidini je pohvalil pecivo, ki ga je bila spekla gospa Svengalijeva, saj je res teknilo.

"Pa zaigrajva eno partijo bridža," je rekel Svengali, gospa Elis pa: "Jaz bi rajše igrala poker."

"Pa naj bo," sta se strinjala čarodej hipnotizer Svengali in rokohitrc igrc Vid Vidini. Pa so hazardirali in igrali na naključje, kot sicer tolikokrat v življenju in da je bil pokerski hokus pokus. Neki pesemski novotar in besedni smetar Tomaž je po tej partiji pokra, za katero se je javno izvedelo, napisal celo pesem Poker, in pesem je bila naštimana brez ločil. Potlej pa je stari Svengali pripovedoval Vidu Vidiniju, kako je bilo, ko je nastopal kot zasilni jetnik na dvoru ruskega carja in ga je pozdravil sam strupojedni razpotni Rasputin...! Niso vrgli Svengalijevih kart, ampak so igrali brez trikov. In čudo

prečudno, zmagala je gospa Elis, ki ji je doma rekel Svengali kar "moja Elica". In pri ti igri ni bilo nobenih zaplečkarjev.

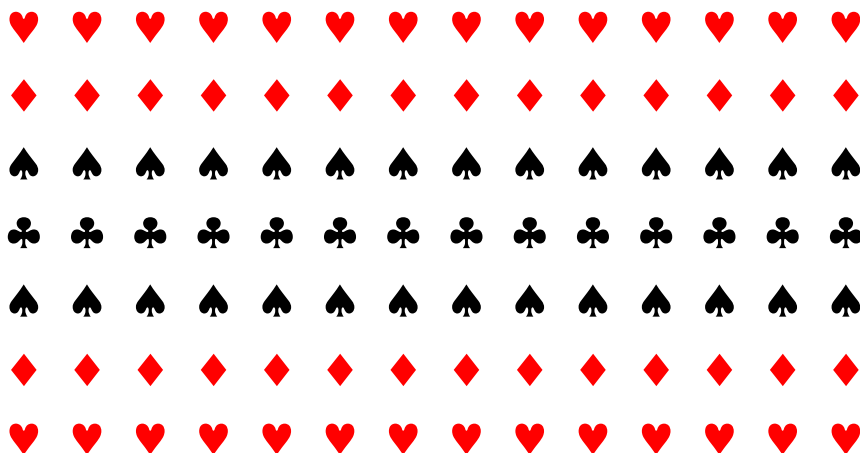
Po obisku pri starem, dobrem Svengaliju in njegovi ženi Elis se je Vid napotil še k drugim dobrodušnim čarodejem. Na magičnih predstavah je zabaval ljudi s svojim zabavnim in rokohitrskim hokus pokusom. Včasih je tudi kar tako izginil z odra in se je pogreznil v tla ali pa se je v trenutku razblinil, hopla, hokus pokus, pa ga že ni bilo več. In je spet prišel z druge strani...

Vse to so občinstva videla, nihče pa ni videl, kako Vid Vidini vztrajno vadi, kako se je učil novih in novih poskusov, abrakadabra, kako vaja dela mojstra! Povsod, kamor je prišel, je tudi pokazal, kaj zna. Kakor za šalo je vzel komu izza ušesa karto, pa še eno in še eno in včasih kar cel šop kart v pahljači. Drugič je spet iz nič pričaral steklenico, ki je sama od sebe plavala po zraku. Potem se je steklenica sama od sebe nagnila in iz steklenice je priteknel malinovec. Od kod se je vzel pod steklenico še kozarec, tega tudi ni nihče vedel. Takole je čaral Vid Vidini mimogrede.

In vsaka predstava je bila razprodana do zadnjega. Saj je nastopal Vid Vidini čarodejno in je bila scena polna, taka enkratna scena!

Abrakadabra, kako hitro je vrgel Vid Vidini potlej karte na mizo! Nešteto igric s kartami je poznal in izvajal kvartaške umetnije čarovnije.

Življenje je videl Vid Vidini s sprednje strani kart, hokus pokus, takole:

Medtem je večina zijala v karte svoje usode s hrbtne strani. Zato niso videli primamljenih priložnosti in odondod nevarnih nezgod, abrakadabra, ko pa so gledali karte samo s hrbtne strani. Kdo pa najde svojo pravo karto, hokus pokus!

Če so karte z licem obrnjene navzdol, se vendar kakšna obrne navzgor, le da mnogi tega ne vedo. Slavni rokohitrc in igrc Vid Vidini, pa je vedno vedel, kje se bo pokazala katera karta, naj je še tako kupčkal kupe kart. Takle kvartač Vid Vidini je tudi zmerom pustil priložnost za drugega, da je oni, čeprav nevesč, uganil tapravo. Saj se je čarodeju pokazalo zabavno življenje s kartami, hokus pokus.

Ondan je slavni čarodej Vid Vidini nastopal v razredu. Zamahnil je z roko - in že je bila mizica pogrnjena z belim

prtom, na mizici pa vaza s prekrasnimi rožami. Čarodej je, sinsalabim, stopil za mizico, zamahnil je s čarovniško črno belo paličico in na mizo so začele padati čokolade kar od nekod iz zraka. Najboljše čokolade in čokoladice so kar deževale, toliko jih je bilo! Otrokom v razredu je zastal dih. Saj ne more biti res! Potem pa so začele padati čokolade iz zraka na šolske klopi, vsak je dobil eno za sladkost.

A to še zdaleč ni vse. Potem je napravil slavni Vid Vidini spredaj pravo pravcato - mizico pogrni se! Nenadoma je stalo na mizi kup odličnih in vonjavih in pravkar pripravljenih jedi. Pa tudi krožniki in jedilni pribor in kozarci, vse je bilo pripravljeno. Brž je stekel neki učenec po kuharice, naj si pridejo ogledat čudo čudes! Pa še brkati kuhar z belo kuharsko kapo je prihitel, da se prepriča na lastne oči, ali je res!

Vid Vidini pa je sedel za mizico in pojedel in popil vse, kar si je bil pričaral: skledo odlične goveje juhe, deset pizz Štirje letni časi, pri čemer se je oglasila tudi Vivaldijeva godba in skladba Štirje letni časi, nato je pohrustal velikanski lonec pomfrija in pojedel za enega vola pečenk, deset pečenih pišk, končno pa je pojedel še tri velike torte, ena je bila sadna torta, druga je bila torta saherca in tretja je bila lešnikova torta. Zraven je popil nekaj golid odličnega jabolčnega in pomarančnega soka. Gospe učiteljice in učitelji, spoštovani kuhar in kuharice, najbolj pa učenci in učenke so strmeli in prav buljili in so zijali od začudenja, ko so videli, koliko je pospravil za dober tek Vid Vidini, in to, hokus pokus, za malo malico!

Iz bele kuharjeve kape je čarodej Vid Vidini pričaral - belo kokoš, ki je znesla in valila zlata jajca! In ko je zvalila kakšen ducat jajc, je Vid Vidini jajca nenadoma s čarovniško paličico razbil - v vsakem jajcu je bil skrit majhen, pravi pravcati dinozaver, in to živ dinozaver!

Tukaj so bili divje zverski pa zverinski dinozaverčki: - dvatisočzobi anatozaver, - vodno plazilski, dvanajstmetrski roparski tilozaver, - devetmetrski oklepni in rogatorepi stegozaver, - močvirsko dvajsetmetrski, štiridesetonski in malomožganski brontozaver, - šestmetrski rogati ceratozaver s šestdesetimi ostro nevarnimi zobmi, - sedemindvajsetmetrski orjak diplodok, - velekuščarski psitakozaver s papagajasto kljunastim gobcem, - osemmetrski, nekoliko nosorogu podoben trirožec, - čeladasti štirimetrski račjekljuni parazavrolof, ki žre podvodno rastlinje, - dvanajstmetrski morski orjak elazmozaver, ki je imel v dolgem vratu kar šestinsedemdeset vretenc, - trinajstmetrsko morsko pošastni kronozaver, čigar ostrozoba glava meri kar tri metre, - štirimetrski in dolgonogi in brezzobo kljunati nojevec... To je le nekaj prazveri, ki so se pred neverjetno nejeverno začudenimi očmi vseh navzočih izlegle iz kurijih jajc, iz čisto navadnih, a zlatih kurjih jajc!

Abrakadabra, to je bilo rjojenja, piskanja in cviljenja in tuleče grozljivih revskanj! Vsi so otrpnili v strahu in grozi, zenice so se razširile, srce je utripalo in bilo na vso moč - Vid Vidini pa je samo zamahnil s čarovniško paličico, pa so vsi dinozavri izginili nenadoma v nič in je bilo v razredu tako tiho, da bi

slišal še miško teči! Tako velike zverine, pa tako malo možganov! Abrakadabra, še sreča, da jih je Vid Vidini odčaral, sicer bi prevzele še oblast, kajne?

Potlej je slavni Vid Vidini poklical k čarodejni mizici tisto učiteljico, o kateri so vsi potiho pravili in šušljali, da je čarovnica. Hudribuš čarovnica in kakor bušasta krava. Ta učiteljica se je šopirila in vladala v razredu in je bila oblečena vedno črno kot kakšna pogrebница in se ni nikoli nasmehnila, z zaničljivim glasom pa je rada poniževala učence, da nič ne znajo in ničesar ne vejo, da so za odpisat. Ko je Vid Vidini poklical učiteljico zlobnico k mizici, je samo zamahnil nekajkrat s čarodejno paličico, hokus pokus pa hokus pokus - in že se je ta hudobnica razblinila. In namesto da bi bili otroci nevemkako osupli, so si oddahnili! "Ni je več! Ni je več!" so zaploskale deklice in si vihale lase, fantje pa so v zadregi le momljali od sreče, da jih ne bo več mučila s svojimi prostaškimi fintami in zahrbtnostjo.

Potem pa, abrakadbra, groza vseh groz! Nenadoma se je prikotalila na tla glava te učiteljice, iz zraka so še padale odsekane roke in noge, na koncu pa je telebnil na kup mesa še učiteljčin trup. In da bo groza še večja, so se noge zlepile z rameni, roke pa so rasle iz njene zadnjice in migale, glava pa se je zrasla s trebuhom. Pošast se je dvignila na roke in zarevskala proti občinstvu. Čarovnija! Vsem je zastajal od napetosti dih, v grozi so občutili mravljince v rokah in nogah in mrzel pot jih je oblival. Ta učiteljska pošast je bila še strašnejša, mnogo strašnejša od tistih dinozavrov prej! Kajti če

jih bo prišla učiti takšnale, pa prav takšnale pošast, o strah in groza! In ko je bilo najbolj napeto in je pošastna učiteljica začela poplesovati na rokah, je slavni Vid Vidini, čiribú čiribá, samo tlesknil s palcem in sredincem - in že grozne učiteljske spake ni bilo več.

Slavni čarodej Vid Vidini je vprašal spoštovano občinstvo: "Ali se naj ta gospa učiteljica vrne?"

V zadregi so najprej vsi molčali. Potem pa se je oglasil neki četrtarček, na katerem se je sicer ta učiteljica najbolj izživljala, in je rekel: "Pa se naj vrne!"

Kot bi mignil, je stala pred vsemi spet strašna učiteljica in se je samo blede nasmihala.

Občinstvo je zaploskalo, ker je bil trik izpeljan mojstrsko in vešče in ker je učiteljsko veščo vrnil čarodej Vid Vidini spet v življenje! V preteklih stoletjih je ne bi vrnil pred občinstvo, ampak bi jo, čarovnico učiteljsko, zažgali na grmadi ali kako. Tokrat pa se je vse srečno končalo, ker je prosil zanjo tisti četrtarček, ki ga je sicer vse dneve pouka mrcvarila in ga zavračala in poniževala. Pa še druge učence je hujskala proti njemu.

Že je šla huda hudobna učiteljica spet med občinstvo, ko je slavni čarodej Vid Vidini, ki je bral tudi misli, tlesknil kot maloprej, da se je učiteljica ustavila kot vkopana. Obstala je in ni mogla ne naprej, ne nazaj. Hotela je zakoračiti naprej, pa ni in ni šlo. Potlej poskusila stopicljati, a tudi stopinjice ni stopila

naprej. Pa se je oglasil čarodej Vid Vidini: "Odslej boste v razredu boljši in pristrčnejši, ali ne?!"

Huda hudobna učiteljica je pokimala brž in kar tako z glavo in poskusila odskakljati vsaj v prvo vrsto med občinstvo, pa ni in ni šlo. Niti za ped se ni mogla premakniti. Saj ni mislila resno, ona bi še naprej zafrkavala ves razred in bi se znašala nad onim četrtarčkom.

Zdaj je Vid Vidini dejal: "Ko boste, gospa učiteljica, resno mislili, pa boste lahko odšli."

Hudobna učiteljica se je kar zvijala in zvijala, tudi sikala je ko kača, potem je pihala ko mačka in se jezila, a ni in ni mogla stopiti naprej niti za las. Na mestu je poplesovala in migala živčno z rameni kot sicer, pa ni in ni mogla stopiti naprej ne nazaj, ne na levo in ne na desno. Poskusila je skočiti, pa se je strašno osmešila, da je občinstvo bušnilo v smeh. Nikamor ni mogla. Čiribú čiribá je obstala ko vkopana. Okamnela.

In ko se je vendarle dovolj namučila, ji je šinilo v glavo, da je že bolje, če popusti v svoji trmi. In že je premaknila desno nogo, a stopiti še ni mogla. "Ja, pa bo res bolje, če bom imela rada svoje otroke v razredu," jo je prešinilo. In je stopila za cel korak naprej.

"Res bo bolje, da ne bom dajala več krivičnih ocen in se ne bom znašala nad otroki. Onega četrtarčka tudi več ne bom mrcvarila vsako uro, saj moram učiti in naučiti otroke, da bodo znali," je sklenila pri sebi. Zdaj je lahko odšla med občinstvo,

šla pa je čisto zadaj in sedla na stolček, da se je ni videlo, medtem ko je prej sedela kar na klopi v prvi vrsti in ošabno vihala nos, češ, jaz sem glavna, jaz sem vodja razreda, meni nihče nič ne more... Zdaj pa je vendarle čarovniška učiteljica spoznala, da je le bolje, če ima do učenk in učencev lepši in boljši odnos in da bo zanaprej prijazna, če ne celo vljudna.

Vid Vidini je na šoli končal svojo predstavo tako, da je preprosto izginil, se spet pričaral na nastop, se poslovil in potem izginil. Na šoli so še dolgo govorili o tej enkratni in nepozabni čarodejni predstavi.

DUHOVI

Tik tak, tik tak duhovi! Ura duhov!

Niti pike o duhovih, niti pike!

Kaj, a vi bi radi vseeno kaj izvedeli o duhovih in o klicanju duhov? Niti črke črkice!

Kaj pa mislite, da bi prišli duhovi v javnost?!

Naša teta Meta, ki doma prah s posebno metlico pometa in s sesalcem tudi, je rekla, da je že videla ničkoliko strahov. In da se je pogovarjala neki z rajnim stricem Maticem, s svojim možem, ki je umrl, leto in dan bo od tega.

Bila pa je teta Meta menda na neki seji, ki ni bila službena seja in ne uradna seja, ampak seja z duhovi. In to spet niso bili duhovi domače slivovke, brinjevčka ali viskija in drugega žganja, ampak pravi pravcati duhovi na onem svetu - duhovi mrtvih, duhovi prednikov. Aha, in seji z duhovi se reče - spiritistična seja.

Teta Meta se je bila oblekla v svojo vdovsko črno obleko, ko je šla na spi-ri-tisti-čno sejo. Saj vem, da se vam jezik kar feclja in vozličiči in vozlja, ko morate prebrati ali reči na hitro: spiritistična seja. Saj še teti Meti ne gre tako zlahka z jezika ta - spiritistična seja.

Na seji z duhovi so posedli okrog posebne mizice, ki je bila z oplatami oblepljena, torej s furnirjem, člani duhovne seje. Sami taki, ki kličejo duhove in se jim zato reče - spiritisti. Skrivaj so se dobili v zamračeni in z debelimi zavesami zavešeni sobani. Na sredo okrogle mizice so postavili dišečo svečo in jo prižgali, da je lepo vonjalo, a se ni nič kadilo. Plamen je skrivnostno švistal nakvišku.

Spiritisti so posedli krog mizice. Nastala je grobna tišina. Mrak je svetlila le tista dišeča sveča na mizici. Vsak, ki je prišel na to sejo, je bil pripravljen poklicati koga od svojih pokojnih. Poleg tete Mete je sedel vdovec Lado Glado, dalje mati, ki ji je otrok umrl v prometni nesreči in ji je bilo ime Mira Tira... In še drugi. Bili pa so vsi skrajno resni, kajti klicanje duhov je tudi skrajno resna reč.

Najprej so položili roke na mizo in globoko in mirno dihali. Vsi so zrlji proti sveči. Potem so zaprli oči. Jih spet odprli. Potem so se prijeli za roke, ki so jih imeli na mizi. Spiritistično sejo je vodila izkušena čaravnica Svetlana Ljubljana, takšen je bil njen čarovniški vzdevek - kako pa se je zares pisala, pa ne ve nihče. Vedeli pa so, da se je na primer gospa Saša prav imenovala Albinca, da je bil neki Vladimir po vzdevku Matej, da je bilo Igorju pravo ime Boris... Le naša teta Meta je bila prav in čisto zares Meta. No, čaravnica Svetlana Ljubljana je pogledala skozi črnoobrobljena očala, se nekam resno nasmehnila in pokimala z glavo.

Takoj ko je čaravnica Svetlana Ljubljana pokimala z glavo, so vsi zaprli veke. Težko in malo tesno in skrivnostno je bilo v

zraku, kaj v zraku, v vsem ozračju. Kajti kdor kliče duhove, občuti le malo trepetca na začetku, ne res. Začutili so, spiritisti, kako jih spreleteva mrščavica. Dih jim je zastajal v pričakovanju. Zdaj zdaj se bo oglasil katerikoli duh in bo zaplaval iz vmesnega sveta med življenjem in smrtjo in se bo belikast prikazal nad glavami.

Kot da je v somraku kresna noč, noč pri belem dnevu in v tej zamračeni sobi. Kod da zorijo volčje jagode in se spreminjajo v krvave rdeče kapljice in te kapljice polzijo nevidno po stenah. Svetlana Ljubljana je kakor kakšna pelin žena zapela z mrkim, a zvenkim glasom zapela strašno pesmico, zapela je, da je šlo skozi kosti in kot da naj mrlič pride po ljubico in se prikaže duh Srčevac:

*Mrk mrtvak je mrtev,
že je živa žrtev... -
duh Srčevac med slamo:
Vrzimo ga v jamo!*

In vrstico za vrstico je zbroček ponovil: "*Mrk mrtvak je mrtev...*" In se jim je bledica prikradla na lica in so se naježili lasje. Potem: "*...že je živa žrtev -*" in se je nekaj zganilo v zraku, nekaj se je narahlo zganilo, kot kadar se vrata škripaje odpirajo. Nihče ni vedel, ali se tako odpirajo vrata groba in takole tiho, skoro neslišno hresta in poklja pokrov krste. Ob klicanju "*duh Srčevac med slamo*" - je bilo slišati tihcan jok, potem pa hihot in neko polglasno mrmranje ali grgranje. Ko pa so ponovili za Svetlano Ljubljano še vrstico: "*Vrzimo ga v jamo!*" - se je pod sklenjenimi rokami navzočih potresla

okrogla mizica, ja, najprej se je zatresla, potem pa se je dvignila nekaj centimetrov visoko. Skozi zrak pa je hladno zavelo in zapihljalo kakor iz onstranstva.

Zdaj so spiritisti spet odprli oči. Nad plamenom sveče je stal v zraku duh Srčevac. Duh Srčevac je bil duh vseh, ki so imeli nekoč srce. In duh Srčevac je poklical z onega sveta, kogarkoli si želel. Samo ime si povedal, potem pa...

Čarovnica Svetlana Ljubljana je kakor pijana izklicala ime rajnega. Najprej je poklicala duha strica Matica. Teti Meti se je skoro zagolsnilo v grlu, takšen cmok je čutila. Kaj? Da bo pravkar lahko govorila s svojim rajnim možem, ki ga je imela tako rada in čigar grobek tako skrbno okopava in seje s cvetjem in mu nosi sveče?

Duh Srčevac se je jezavo, a mirno oglasil z votlim klicanjem: "Stric Matiiic! Stric Matiiic!" Nekaj je spet završalo v zraku, da je vse navzoče spreletel srh. Teta Meta je kar izbuljila oči od tihega, nemirnega pričakovanja. Duh Srčevac se je umaknil nekam v temno ozadje, nekam v mrak je odplaval, priplahotal pa je stric Matic osebno, namreč njegov belikasti duh se je prikazal nad okroglo spiritistično mizico. Slišati je bilo vzdihljaj olajšanja. Duh strica Matica je bil danes izredno dobre volje. In to je nabralo teti Meti solzice v oči. Tudi ona je bila preprosto srečna, da ga vidi, duha svojega moža - vsega takšnega, kakor je bil, ko je še živel, le da je bil nekam bolj bled in belikast, pač takšen, kot so vsi dobri duhovi. Kajti duhovom se po žilah ne pretaka kri, samo votla lahka kost in meso jih je.

Zato pa so neotipni in lahko plavajo sicer nevidni skozi stene in se zlivajo in rajajo, kadar že prihajajo na ta naš svet.

Čarovnica Svetlana Ljubljana reče teti Meti, naj kaj vpraša svojega rajnega moža. Karkoli hoče, lahko vpraša. Tudi tisto, kako da bo v prihodnosti. In res se teti Meti glas zatrese, ko vpraša: "Jejtana, kako ti gre, Matic, Matiček moj ljubi, na onem svetu? Ti je kaj dolgčas po meni?"

Duh odgovori z votlim glasom: "Zdaj sem v vmesnem svetu. Čakam, da prideš za mano in mi ni niti najmanj dolgčas, čeprav je med sencami bolj žalostno."

Samo da je slišala teta Meta svojega ljubega moža! Zdaj, ko ve, da je z njim vse v redu in prav, ji je nekoliko odleglo. Kljub strahu, ker je govorila z duhom, pa še nejeverno povpraša: "Ali mi lahko kako pomagaš, ko si vendar na onem svetu...? Veš, zelo te pogrešam, čeprav vem, da te ni več med nami. Povej mi, Matiček moj, ali mi lahko pomagaš?"

Maticev duh spet blede in votlo, a razpoznavno odgovori: "Obiskoval te bom v sanjah, v sanjah se bova pogovarjala, če ti je še kaj do mene..."

"Seveda, seveda te imam rada, Matiček moj," že vzklika teta Meta in zre v duha nad sojem sveče. Potem pa rahel pok - in prikazen nenadoma izgine.

V sobi je spet zavladala grobna tihota. Nihče ni nič rekel, omizje je samo težko soplo. Spiritisti so čutili neko moč v

sklenjenih rokah. Le čarovnica Svetlana Ljubljana je bila nekam bolj bleda in počrnele obrvi so bile še bolj črne in trepalnice prav tako. In celo rdečilo na Svetlaninih ustnicah je bilo bolj rdeče, se je zdelo.

In potlej je čarovnica Svetlana Ljubljana spet zvonko zapela:

*Mrk mrtvak je mrtev,
že je živa žrtev... -
duh Srčevca med slamo:
Vrzimo ga v jamo!*

In spet je bilo vsem nekoliko tesno pri srcu. Spet je priplaval duh Srčevca in je klical duhove rajnkih, da so se pogovarjali z živimi.

Zunaj se je sonce že nagibalo v večer in zvezda Večernica je migljala na nebu.

Ko je šla teta Meta na mestni avtobus in domov, pa je bila veselega srca in nasmejana. S sabo je nosila skrivnost nad tlemi plešoče in poplesujoče nemirne spiritistične mizice, skrivnost duha Srčevca in skrivnost, da se bo pogovarjala z duhom svojega moža Matica.

Ja, teta Meta je bila na seji, ki ni za javnost in ni uradna seja.

Ko je prišla teta Meta domov, si je skuhala večerjo, prebrala je časnik, gledala je televizijo, potem pa je šla spat. Bogvedi, ali se je v sanjah pogovarjala s svojim pokojnim Maticem. In morda so se z njo pogovarjali tudi drugi zagrobni dobri duhovi. Odkar

je tako in se lahko pogovarja s svojim rajnim Maticem, ji je toplo pri srcu in je potolažena. Res je potolažena duhovno ta naša teta Meta.

ERIKA

Šembrana reč, koliko je papirjev, koliko besedil! Pa kaj, če Homer ni natipkal svoje *Iliade* in *Odiseje* na pisalni stroj! Pri nas imamo doma nekaj starih pisalnih strojev, mehaničnih in električnih, ki so se nabrali ne ve se, od kod, saj je bil očka že od nekdaj navdušen zbiratelj pisalnih strojev. In jih je nakupoval, ko so bili že odpisani. Kupil jih je po smešno nizki ceni, sicer bi končali žalostno na odpadu kot staro železo.

Pa kaj, če tudi Dante ni natipkal svoje *Božanske komedije* na pisalni stroj, celo naš največji pesnik France Prešeren še ni imel svojega pisalnega stroja, da bi nanj natipkal svoje *Poezije*. Dandanes je že smešno, a resnično, da je bil včasih pisalni stroj prava dragocenost. In, kot bomo izvedeli pozneje, tudi nevarnost.

Enemu od naših, pravzaprav dedkovih in potem očkovih pisalnih strojev je bilo ime: ERIKA. No, zapišem rajši kar po domače: pisalni stroj **Erika**.

Erika, tako je bilo torej ime tisti pisalni **črni** mašinci, ki je grizla in grizla črke. In tako ji je ime še danes. Bila je že zmlada majhne postave, a mična in si jo lahko prenašal.

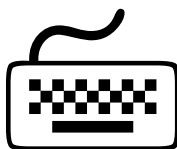
Erika je bila vedno le prijazna pisalna mašinka, nanjo si tipkal mehko in udobno, ona pa se je odzvala tudi zmerom

pripravljena. Še zmerom se odzove na mehke prste, s katerimi se je dotakneš.

Erika je pisala največ pesmi, zato pa skoro nikoli po nareku. Celo ljubezenska pisma je pisala na odišavljeni papir. In krajše zgodbice. In libreto za opereto. In take vzdihce.

Erika je bila taka imenitna in vljudna, ja, takle pisalni stroj. Nanjo smo pazili vsi skrbno, da je ne bi poškodovali. Bila je pač nežna in se je svetila, črno oblečena, čeprav je bila pravzaprav bolj preprosta, čisto enostavna.

Z **Eriko** smo se od nekdanj odlično razumeli doslej vsi: jaz, moj očka in dedek Avgust, ki je tudi poskušal pesniti, a je pisal pesemce le prijateljem za rojstni dan. Računovodske široke in dolge spise pa je pisal rajši na velike pisalne stroje z dolgim valjem. In kako so si podobne tipkovnice druga drugi, na primer tale:

Na enem od starih velikih pisalnih strojev s širokim valjem je bila pritrjena zadaj za valjem ali pa morda pod gumbom za sprostitvev valja tudi inventarna ploščica, na kateri je pisalo *Gestapo* - in Gestapo, kratica "*Geheimstaatspolizei*" - je bila socialistična nemška Tajna državna policija. Ta odsluženi črni

pisalni stroj je kupil očka kdovekdaj na sodišču, na javni dražbi ali na razprodaji.

Koliko tožb in sodb, tudi smrtnih sodb so natipkale tipkarice po nareku nanj v času, ko so v slovenske zapore basali pretepe ne pa obrcane pa skloftane politične zapornike in politično sumljive, večno sumljive, namreč takrat, ko je naš človek še živel potujčen pod bičem srbohrvaškega zapitega ključavničarja. Debeloriti zapiti ključavničar je vladal z gumijevko in puško nad nami, košatil in hvaličil pa je svoje nasilje in sebe nekje tam doli, kjer Donava bistri pridruži se Savi! Ključavničarjevi južni rablji so se imenovali udbovci, ker se je srbohrvaško reklo upravi državne varnosti - *uprava državne bedzbednosti*, skrajšano torej *udb* ali *udba*. Polpismeni rablji v uniformah in udbovci so pisali najraje krvave črke na hrbte in po ledvicah slovenskih fantov in deklet. In koliko polpismenih gestapovcev je pisalo še prej na ta stroj tajno državne policijske zapisnike v nemščini - a takrat je bila vojna, medtem ko so ustrahovali udbovci lastni narod!

Temu pisalnemu stroju, ki je bil najprej v gestapovski, nato v udbovski lasti, je bilo ime **Adler**, torej orel po naše. O, ko bi ta orel lahko vzletel s tipkovnico, bi preletel mnogo premnogo vrstic in kaj vse bi povedal - v nemščini, slovenščini in srbohrvaščini! Povedal bi daljnovidno, kar so narekovali marsikateri kratkovidni.

Sicer pa je stal pri nas doma v vrsti pisalnih strojev še kakšen star **Remington** pa **Olivetti** pa drugi... Kje vse so bili že ti pisalni stroji, ne res, po kanclijah in večjih pisarnah, na

uredništvih, na banki in borzi, na pošti, v skladiščih, na policijskih in miličniških postajah in po vojašnicah, v ambulantah in bolnišničnih sprejemnicah, po župniščih in šolah in pri gasilcih, pri odvetnikih in na sodiščih in še marsikje... Dandanes verjetno nimajo nobenega pisalnega stroja v kakšnem računalniškem centru, kajne?

Ponekod so bili mehanični pisalni stroji tudi doma, čeprav je uprava državne varnosti s svojimi tajnimi političnimi vohljačkami in drugimi špiclji zabičevala, da so vsi taki lastniki pisalnih strojev malodane zakotni pisarji, češ, kako si le drznejo imeti doma pisalni stroj! Zato so bili nekateri, ki so imeli doma pisalni stroj, državi nevarni, čeprav so pisali nežne ljubezenske pesmice in pesmice o rožicah. Ampak rablji, državni krvniški udarniki uradniki v upravi državne varnosti so se zaklinjali, da bi bilo treba vse, ki imajo doma pisalni stroj, vse pozapreti, vse pretepsti, vse premlatiti na mrtvo, kaj pa je vendar imel doma pesnik pisalni stroj!

Eni so uporabljali gibke prste na tipkah črkovnice, na tipki za veliko črko in na tipkovni in prenosni ročici, drugi, onstran pisalnega stroja pa so imeli težko roko in pest. Mnogokrat so tisti, ki so uporabljali roke za tepež, bili oblečeni v dolge usnjene rjave plašče in so gledali mrko spod čela, grdi in resnični in kruti. Kajti bilo je nevarno, če so pisalni stroji - pokazali zobe!

Zlasti pesniki, dramatik, pisatelji, ki so posedovali takle pisalni stroj, so bili prav sumljivi in so jih rablji klicali na nekakšne "razgovore", pravzaprav na zaslišanja - in s takega

polurnega "razgovora" na poziv se ni marsikdo vrnil nekaj let. Tisti pisalni stroji so škripali votlo, ko so zapisovali imena in le prsti dežja zunaj so včasih udarjali na tipke svobode. Tisti veliki mehanični pisalni stroji!

Saj res, nesramno kruti zasliševavci so zahtevali, da pisatelj misli točno od levega do desnega robnika, tako kot je določila in z odlokom predpisala kakšna prostaška tovarišica partijka ali okorno zabiti tovariš partijec. Tili tovariši in tovarišice so znali tipkati celo z enim prstom, počasi so tipkali, a kar so natipkali, so še večkrat zmečkali in vrgli v koš. Pisalni stroji pesnikov pa so bili takrat nevarni stroji. V svojem prepričanju pač pisatelji niso uporabljali prestave za barvni trak, da bi pisali zdaj črno, potem pa rdeče.

Pa se vrnimo rajši k **Eriki**, kaj bi take krute zgodbice pravili. **Eriko** je prejel v dar in poklon moj očka, ko mu je bilo neki osem let. Seveda je brž začel pisati svojo prvo opereto in je moral biti strašno in strašansko važen, da je imel svoj lastni pisalni stroj. Pa še v kopiji je pisal, da se je ponašal z dvojnikom.

Od takrat naprej je moj očka pisal na **Eriko** domala vsak dan - vse dokler si ni naročil računalnika. **Eriko** pa je poklonil za rojstni dan meni. Seveda sem ji brž raztrgal vlečno vrv, tako je moral očka nemudoma k finomehaniku, ta pa je vstavil vlečno vrv in Erika danes spet poje kot nova. Gotovo je stara že čez sto let, pa je kakor nova in od danes, je dobro ohranjena črna frajla. Zdaj jo čuvam, da se ji kaj ne zgodi.

In vsi drugi pisalni stroji, **Adler, Remington, Olivetti...**, še **Olympia** olimpijska, le kam je odšla vsa ta gospoda? Nekaj se jih skriva veličastno na omari, nekaj jih je v predsobi. Celo električni pisalni stroj je na polici v predsobi. Saj imamo vendar osebni računalnik:

In ta, ta pa se lahko z **Eriko** le spogleduje in ji mežika s svojim monitorjem.

Resda je sposobnejši, a toliko let, kot jih bo še dosegla pisalna mašinka **Erika**, bržkone ne bo dočakal.

In na koncu, čisto na koncu vam zaupam: čeprav Homer ni niti slepo natipkal svoje Iliade in Odiseje na pisalni stroj, pa so jo prepisali na pisalne stroje mnogi. In ne le v grškem alfabetu, ampak tudi v abecedi in cirilici. Podobno se je zgodilo z Dantejevo *Božansko komedijo* in Prešernovimi *Poezijami*. Po zadnjih poročilih so se lotili teh avtorjev že tudi sami imenitni osebni in drugi računalniki! Vsi ti so še pisali na roko takole:

A kaj bi tisto, tudi **Erika** je ničkolikokrat navajala te in druge pesnike in vneto prepisovala njihove čudovite misli in občutja.

Saj zato pa so takšne pisalne mašince, kajne? In čeprav stojijo zdaj same zase in so nekam zapuščene, samke, se svetijo v svojih največkrat črnih svečanih oblekah.

FLAVTA IN PIKOLO

Soseda flavta je vprašala svojega malega znanca pikola, ko se je ravno imenitno štimál:

"Dober dan, moj Pikolo! Kaj pa počneš? Ali si po poklicu tesar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Ja, dragi Pikolo, ali dobro zaslužiš - in si po poklicu: - mesar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje." "In, ljubi Pikolo, ali si po poklicu prozorno ostri, trdi steklar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Oj, ljubi Pikolo, a hodiš po hostju in si po poklicu gozdar ali drvar? Ali si mogoče oglar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Ja, moj Pikolo ljubi, ali ure preštevaš in v red spravljaš in si morda po poklicu, čak no, sekundo, ali si mogoče urar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Seveda, dragi Pikolo, kaj pa če si potempljani čevljar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Veš kaj, veš kaj, Pikolo, ne me zafrkavat. Ali si morda po poklicu zidar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Hopsala, Pikolo ljubi, ali si kje bogati zlatar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Pikolo moj dragi, ali nisi nemara - zadnji cestni smetar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Ti, Pikolo dobre piskave volje, ali točiš vince in si po poklicu kletar?"

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Ja, kaj pa če si, moj Pikolo, po poklicu kuhar, vojak, gasilec, slikar..."

- "Nikar, nikar. Pa že znam kaj drugega bolje."

"Vdam se, moj Pikolo! Kaj si mar, če znaš kaj drugega bolje - in kaj počneš?"

- "I, kaj bi počel, piskam, v orkestru igram. Sicer pa mi je prav ime Piccolo in sva, kot veš, v sorodu. Jaz se podim in skačem in poplesujem in piskam, žveglam višje uglasen poprek, piham lep in ga pihnem prečno od c^2 do c^5 . V svoji črno beli imenitni in srebrni opravi se ponašam, čeprav sem tako majhen, pa se

lahko, pa se lahko! In ljudje plešejo, kakor jaz žvižgam, ti blisnem in pisnem!"

In je rekla spet flavta: "Res si imeniten. Ali te lahko kličem skrajšano Picc., ti moj prijatelj z zvoki v zapik?"

- "Seveda, saj ga tudi ti pihneš in si imenitna sestrice, kljunasta Flavta, ko žveglaš in žveglaš in me zato še nisi nikoli opazila. Veš, pa že dolga leta delava in se oglašava v istem simfoničnem orkestru."

"Jaz sem pa mislila, da si neki natakarkar v kavarni in te kličejo, da tekaš okoli in vse prav pomagaš? Kaj nisi morda tudi tam, ti navihano hitri dečko Pikolo? In se ti reče po francosko: garcon? Ali pa imaš dvojčka?"

- "Ne, prav imaš, sestrice žveglava, ti kljunasta Flavta, ki kljun vedno odpreš, tudi takrat, ko ni treba. Jaz sem tam, v slaščičarni kavarni večni natakarski vajenec in vsi me poznajo. Tam imam dodatni zaslužek. V črno beli opravi skačem s srebrnimi pladnji naokoli."

"A tako! Torej se nisem motila. Ti si tisti dečko s prečko, ki ga je povesod dosti."

- Tako je, tako. In drugače biti ne more. Pikolo sem majhen res, v velikem pa rad skočim čez. Fiju fiju, pik pik."

GLOBOKE MISLI

Radoživ majhen deček je bil tako živ živec, da se je vrtel ko vrtavka in poplesoval sem in tja med ljudmi kot blisk. Zdaj je strelasto šinil sem, zdaj je švignil tja. Tekel je cikcakasto, tekkel je naravnost, gor in dol, kakor je pač naneslo in kakor ga je bila volja.

In ko se je igral, takrat šele! Skakal je in tekkel kot za stavo!

Pa je šel poslušat ta deček starega prijatelja pisatelja, ki je govoril na odru pred občinstvom o svojem življenju in delu. Zdaj je moral živahnež mali sedeti lepo kakšno urco pri miru, saj ni smel nikogar motiti. Sicer je obiskoval tudi gledališke predstave, z očkom in mamo je hodil na koncerte, najrajše pa je imel semnje in kajpak cirkus. Tokrat pa je sedel v zadnji vrsti in se pozibaval lahno na stolu, ravno tako, kot je strogo prepovedano, saj se lahko stol zruši in se zlomi, pa tudi padeš in si zlomiš nos, če ne drugega. In se je spet nehal gugati na stolu.

Deček je naslonil glavo na naslonjalo stola in se pretvarjal, češ, zdajle pa spim. Starejša gospa, ki je sedela ob fantiču, pa ga je narahlo s komolcem, češ, tudi jaz ti lahko ponagajam. In sta se šla igrice: gospa sune s komolcem, fantič pa spet zapre oči.

In res in kaj, ko pa je deček imel tako globoke misli, tako globoke svoje misli, da se je zatopil in poglobil vanje! In tedaj

ni bilo več drugega sveta, ne pisatelja spredaj na odru ne občinstva, še očka in mama sta izginila, ko je zaprl oči in se poglobil v svoje globoke misli. Bil je kakor globokovodna zlata ribica ali kdo.

Deček se je rad poglobljal sicer v svoje globoke in najgloblje misli.

Nihče ne ve, kaj je že tako globokega mislil, da je bil globoko v svojih mislih.

Le očka je okrcal in oštel dečka, da se fantič pravzaprav dolgočasi, ker ne posluša.

A deček je samo živo pogledal in rekel: "Pusti me, zdaj se bom poglobil v svoje globoke misli!"

In tako je bilo.

Še sreča, da ni bilo potrebno za tiste miselne globine naročiti še kakšne podmornice! Pa tudi potapljaške opreme ni bilo treba za dečkove globoke misli.

In veste, kaj je na koncu res zanimivo?

Kljub temu, da se je dečko tako globoko poglobljal v svoje globoke misli, je znal skoro naizust, kar je bil slišal. Imel je odličen spomin in je poslušal vmes. Ali pa so pisateljeve besede prodrle v globino dečkovih misli, kdove.

Deček je že večkrat videl, kako se drugi poglobljajo v svoje globoke misli in kinkajo v cerkvi, ko je imel pri sveti maši gospod župnik pridigo. No, ravno takrat pa je bil fantič vedno zbran in je celo pobožno zdihoval k presvetemu Srcu Jezusovemu. In kadar so drugi naokoli kinkali zaprtih oči, ker so se menda poglobljali v svoje globoke misli, je deček živahno poslušal božjo besedo.

Tako je to. Tukaj, med pozornim občinstvom je zvečer naslonil na naslonjalo stola glavco deček in zaprl oči, da se je poglobljal v globoke misli, tam v cerkvi, kjer pa je farno občestvo običajno kdaj zakinkalo, pa je bil fantič vselej pozoren in je poslušal resno in zbrano ter si je tudi vse zapomnil.

Tako je to na svetu, pa razumi, kdor more. Razumi, kdor more take globoke in še enkrat globoke poglobljene misli!

HLAPEC IN HUDIČ

Presneta reč, odsluženega hlapca je gospodar pognal od koč, nobena prošnja ni zalegla!

Gospodar je bil skrajno trd in skoporit obenem, trmast in jezljiv in je vse počel tako, kakor mu je padlo ravno na pamet. Tako se je odkrižal tudi svojega zvestega hlapca.

S težkim srcem je hlapec zapuščal domačijo, kjer se je rodil in delal vse življenje. Vedel je, da mu je pod starim gospodarjem šlo dobro, da je imel kot v hiši in svoje mesto pri mizi, ko so jedli skupaj, tudi z gospodarjevimi otroki se je dobro razumel. Le ta, ki je zdaj gospodaril in nadomestil očeta, velikega kmeta, je bil tako hud, okruten in samopašen, da ni hotel več videti pri hiši odsluženega hlapca.

"Tu imaš nekaj brašna za na pot, pa svoje cunjice poberi v culo pa hajd na pot čimprej!" je zabrusil mladi gospodar staremu odsluženemu hlapcu. Hlapcu so se orosile oči in je zajokal, ker je moral od hiše, kjer je živel vse življenje, tiho je jokal in še nekaj moledoval, a gospodar je bil trd do konca. Saj, psa so peljali k šintarju, ko je ostarel, konja in vola so tudi poslali v zakol, ko sta odslužila, zdaj pa je moral od hiše še hlapec.

Odsluženi hlapec je pobasal svoje stvari v culo, vzal je popotno palico na rame, na palico je obesil culo ter odšvedral s težkim srcem od hiše. Dolga pot ga je čakala...

Hodil je hlapec in hodil čez grape in doline, čez gorske prelaze in gozdove in se je ustavljal pri kmetijah, da so mu dali jesti in piti. Nič se ni pritoževal čez skoporitega in krutega mladega gospodarja.

Ko je tako odsluženi hlapec blodil po svetu že sedmo leto, se zgodi, da ga je na ovinku velike ceste ustavil zelo črni in kosmati spak, bil je sam vražji zlodej, ter je ubogega človeka nagovoril: "Kam pa kam v tem lepem vremenu? Ali bi rad kaj zaslužil, hlapec?"

Hlapec se je zelo začudil, ko je videl pred sabo takšnega grdega spaka, rekel ni nič, mislil pa si je svoje. Kar naprej je šel svojo pot in se ni pustil izzivati.

Hudiču pa ni dalo miru in je spet ogovoril odsluženega nesrečnega hlapca: "Če hočeš obogateti, pojdi v gozd za onole vasjo, ustavi se pri bistrem studencu, tam boš videl hrast, pod hrastom pa je zakopan med koreninami velik zaklad." Zakadilo se je in spak je nenadoma in režeč se izginil, v tla se je vdrl, menda devet klafter globoko, če ne več.

Hlapec se je zdaj začudil, saj je prej videl tisti stvor, nenadoma pa onga ni bilo več, pa tudi smrad po žveplu se je na cesti kaj hitro razkadil. Ja, bomo videli, kaj neki si je mislil tale spak in hudobec in porogljivi izzivač. In vrag si ga vedi, če ni za tisto vasjo res kakšnega studenca in če ob studencu res ne raste kakšen hrast? Tako je preudarjal pri sebi molčeči odsluženi hlapec ter je šel svojo pot.

Podvizal se je skozi vas in zašel po poti v gozd. Res, tam za ovinkom je žuborel hladni bistri studenec in ob studencu je rasel hrast. Odsluženi hlapec je odvrigel bisago, sklonil se je k studencu in zajel sveže vode, da se napije studenčnice in se umije v bistrici. Brž ko je napravil nekaj požirkov, ga je zažgečkalo po grlu in ga streslo po vsem životu - in koga je videl v odsevu vodne gladine? Pomladil se je in v vodnem odsevu je uzrl sebe mladeniča, čilega in bodrega fanta. Potlej si je slekel srajco in si sezul težke čevlje, sedel je na rob studenca in namočil najprej noge v mrzlo vodo, že je začutil, kako mu poje kri po žilah in kako so se napele mišice. Ko se je umil še po prsih in vratu in si opral obraz, je odsluženi hlapec kar žarel od zdravja in moči. Kar zavriskal je od veselja in sreče in ni mogel sebi verjeti, da je pomlajen, čil in zdrav. Zdaj na tisti zaklad pod hrastom še pomislil ni, spet ga bojo vzeli pod streho in bo dobil delo. Opral je culo - in se je napolnila z zlatniki. Odsluženi hlapec se je podvizal v svojo vas in si je kupil hišo blizu krutega gospodarja, ki ga je bil napodil.

In še več, zdaj ko je bil odsluženi hlapec spet mlad in bogatin povrhu, se je oženil. Seveda pa ni nihče na vasi vedel, da je on prav tisti ubogi odsluženi hlapec, ki ga je bil gospodar nagnal od hiše pred mnogimi leti, vsaj devet let bo že tega, kar je moral od hiše. Odsluženi hlapec je pripravil takšno ženitovansjko gostijo, da takšne pojedine niso pomnili v vasi. Prišel je tudi gospodar, ki je nekoč napodil hlapca. Bil pa je ta gospodar zdaj strašno nevoščljiv in privoščljiv, ker je videl tega prišleka, kako mu je vse uspevalo, niti slutil pa ni, da ima opraviti s svojim bivšim odslužnim hlapcem.

Hotel je zgolj izvrtati, kako da je prišel prišlek do takšnega bogastva.

In je jel odsluženi hlapec, zdaj bogati gospodar, pripovedovati, kako mu je sam hudič pomagal, naj izkoplje zaklad pod tistim hrastom, ki raste za dolgo vasjo in prav tam v hosti, tam ob mrzlem studencu. Skoporiti in jezljivi gospodar si je zapomnil vse do potankosti, potlej pa se je že naslednji dan odpravil na pot.

Jezdil je in jezdil mladi gospodar, s sabo pa je vzel živeža, da ga je bilo še za daljšo pot kot je bilo do tiste vasi, za katero je bil tisti gozd s studencem in s skritim zakladom pod hrastom. Pa ga ustavi natanko tisti vrag, ki je prej že ustavil na cesti odsluženega hlapca. Povedal je skoporitemu gospodarju isto zgodbo, kakor jo je slišal prej na ženitovanjkah. Mladi jezljivi in zavistni gospodar si je lakotno mel roké in je kar poskakoval od same željčnosti, da čimprej izkoplje zaklad. Spaka je brž odslovil, češ da nima niti hipca časa za kakšno razpravljanje in onegavljenje tjavendan.

Gospodar je spodbodel konja in na vrat na nos prijezdil k studencu, konja je pustil, naj se pase na bližnji jasi, sam pa je brž vzel lopato v roke in začel kopati krog in krog hrasta. Kopal je in kopal, ko je nenadoma lopata zadela na nekaj trdega. Tukaj je zdaj začel mladi jezljivi gospodar odkopavati z vso silo. In kaj se je prikazalo? Krsta, takšna črna tružica.

Ali naj odpre to krsto gospodar takoj ali šele takrat, ko bo doma? Željčni požrešnež in grabežnik se ni mogel zadržati, oči

so mu kar švigale sem in tja in je udrihnil z lopato po pokrovu krste, da je zadonelo po gozdu, kot če se pripravlja k nevihti. A to tega grabežnika ni ugnalo in ne najmanj preplašilo, zato je s še večjo silo zamahnil z lopato po pokrovu krste. To mora biti notri dragotin in biserja, si je mislil v hlepoti in vročični grabežnosti. Tolkel je in tolkel, vse dokler se pokrov krste ni vdal in se odprl...

A kaj je videl skoporiti grabežni gospodar v krsti?

Tam se je v praznini hahljala sama živa smrt, njegova smrt, a je prazno in votlo odmevalo po gozdu:

*"Zdaj se te dotaknem in te poberem
in te do kosti oderem!"*

Mladi jeznoritež in oholi stiskač se je zelo ustrašil, saj še ni želel zapustiti tega sveta, ucvrl jo je, kar so ga noge nesle, a svoji smrti ni mogel ulti. Že ga je okostnjača zgrabila za rokav in ga povlekla v brezno, ki se je odprlo pod njima.

In ne samo to, že je bil tukaj sam vrag in je zgrabil za gospodarjevo dušo in je tega krutega gospodarja odpeljal k sebi v pekel. Tam je moral gospodar sestiti v vrelo olje in gledati, kako je propadlo njegovo gospodarstvo in kako je cvetela kupčija in kmetija njegovega nekdanjega odsluženega hlapca. V peklu je gospodar prosil in prosil hudiča, naj ga spusti vsaj za droben trenutek gor na zemljo, da bi se poslovil od svojih, a nobena prošnja ni zalegla. Kajti kdor se hudiča usmili, mora ravnati po sili.

Medtem ko se je kruti gospodar cvrl v peklenskem kotlu in so ga hudiči špikali do golih, belih kosti in se mu posmehovali, je zgoraj živel srečno odsluženi hlapec in mu je šlo vse kot po maslu. Odkupil je hišo svojega bivšega gospodarja, a tistih sinov in hčera ni zaposlil kot hlapce in dekle. Le v najem jih je vzel in so lahko delali pri njem. In tam delajo še dandanes, če še niso pomrli.

ISKRICE V OČEH

O, kaj pa je danes s to našo Špelco, da se vsa smeji in muza?

O, to bo pa zaljubljenost! Deklica preklica, tako je to. O, pride in te zadene, čeprav le za droben trenutek ali kdaj, ali kdaj potem za célo večnost.

Igrali smo se pač. Igrali smo se igrico: *Izbiram si moža*. Kajti vsi vemo, dame imajo prednost! In najprej je bilo treba izbrati svojega fanta in svojega snubca. Špelca si je brž izbrala svojega.

Ta trenutni ali večni izbranec Špelčinega srca ni nihče drugi kakor Vid.

"Kakšen junak si, Vid! Kako si pogumen!" se nasmeje Špelca in ji prasketajo iskrice v očeh, ki niso nič hude in jezne, ampak take iskrive in radožive in vesele in srečne iskrice.

In se Vid postrizeno in junaško postavi in se vzravna in sploh tako, kot je videl tudi po televiziji.

"OOOhh, kako nežen si, Vid!" se namuza muckasto Špelca in napravi tako, kot počne Evin rod že od nekdanj, kakor da ne ve in prekriža noge. Zdaj namreč ne bo skakala gumi-tvista.

Druge deklice so prav ljubosumne, pa tega nič ne pokažejo. One bi se zdaj igrale z žogo. Špelca pa si popravi sponko v laseh in se zresni.

Vid se spet junaško nekoliko izprsi, pa ne preveč. Srečen fant si, Vid, ko te gledajo zaljubljene oči.

In potem doma reče Vid: "Kajne, da je Špelca zaljubljena vame? Veš, ves čas me je gledala takole in takole in je imela iskrice v očeh..." Očka in mama resno stakneta glavi, ker se tudi imata rada in povesta, da je prav tako in nič drugače - Špelca že ima rada Vida in je zdaj zaljubljena vanj.

In Špelca steče doma k mami in reče: "Kaj misliš, mami, a je tisti Vid vitez in junak? Tako dober je in viteški in pogumen..."

Špelcina mama se tiho nasmeje, pa tega svoji punčki punčarasti ne pokaže, ampak reče: "Vešda. Prav je tako..." In se menda spomni, kako je bilo, ko je bila še sama takole dekliško trličasto zaljubljena.

In kar je najvažnejše - tudi Vidu se zdaj iskrijo očke, ne le Špelci.

Sicer še ne vesta, ali se bosta zares poročila, a na dvorišču je bilo že določeno. Vid ima zdaj svojo deklico in Špelca se tudi lahko zanese nanj. Gotovo bosta pojedla bonbone skupaj, pa še za kakšen sladoled bo, kajne?

JADRNI POČASNE

Neki možak je bil tako brez domišljije in tako nedomiseln, da se je ob vse spotikal. Bil je taka neznosna puščoba, da so ob njem vsi začeli zdehati, le da je spregovoril. Poklicali so ga večkrat na predavanja, da se je oglasil. Že nekaj hipcev potem, ko se je oglašal s svojimi dolgočasnimi in praznimi besedami, je občinstvo zakinkalo in dremalo in spalo. Povabili so ga tudi v televizijski studio - in le da je začel mlatiti prazno slamo, že so gledavci pred malimi zasloni ugotavljali, da je zanič program in so zadremali v svojih naslonjačih. Celo kamermani in drugi so zdehali in se silili, le da ne bi poslušali puščobe.

Človek brez domišljije je bil tako zelo dolgočasen, da so nekateri zazdehali, le da so ga pogledali. Njemu se ni nikoli mudilo, čeprav se je zdelo, da se pravzaprav hoče nekam podvizati in da celo priganja.

Pa so poslali tega gospoda Puščobo na službeno potovanje ter je odražal v deželo ščegetavcev. V tej deželi se je praskal vsak, kjer ga ni srbelo. Ščegetali so drug drugega in se praskali in se hahljali, da je bilo slišati vsepovsod vzdihce in smehce. Bili so tako živahni, da zlepa ne najdeš v človeškem rodu tako ščegetavo spodbudnih veseljakov. Ta je bucnil onega po licih, ta je sunil spet drugega pod rebra, sicer pa so se med sabo ščegetali in ščegetali, kjerkoli so mogli. Zlasti so uživale ženskice s svojimi ščegetavčki in se sladko hahljale, le da se jih

je kdo dotaknil. In v to deželo je pripotoval naš gospod Puščoba.

Že ko je stopil z vlaka, ga je poščegetalo nekaj ščegetavih potnikov, da je kar poskočil. In ko je sedel v taksi, da se odpelje na službeni pogovor, ga je poščegetal tudi kajpak taksist in se nasmejajal.

Tako je prispel v sejno dvorano in sedel med dve brhki lepotički. Hahljali sta se neuradno in uradno in ga, pusteža, tu in tam poščegetali, ena po podbradku, druga ga je vščipnila v lička, spet ga je ena poščegetala po rebrih in druga pod mizo po kolenih. Pusti in do kraja vnemarni gospod Puščoba se je presedal, celo ugovarjal je, pa ni nič pomagalo.

Priglasil se je k besedi. Že je hotel tveziti na dolgo in široko in goljati v prazno in klobasati za en sam dolgčas, že je spregovoril nekaj vljudnih pozdravnih besed, ko ga je ustavil sogovorec: "Strinjamo se z vašimi besedami. K naslednji točki."

Tako je vzel gospodu Puščobi besedo in ga prisilil k molku. Vse do konca seje se je človek brez domišljije samo presedal na stolu, ker sta ga ščegetali damici, se spogledovali in ga nagajivo tihcano nekaj nagovarjali. Tako sta ga motili, da je bil že ves raztresen in begav. Vse ga je srbelo, čeprav ga zares sploh ni srbelo. Sam pa je bil tolikanj obziren, da si ni drznil poščegetati ne nagajivke na levi in ne one na desni.

Ko se je vrnil pustež s tega potovanja domov, je poročal, kaj so sklenili. A glej, televizijsko napovedovavko je pred vsemi poščegetal, da se zasmejala. In to je razburilo javnost tako zelo, da je moral gospod Puščoba zapustiti položaj.

A bil je tako brez domišljije, da ga niti to ni posebej prizadelo. Ne, človeka brez domišljije ni niti najmanj prizadelo in sploh ni skrbel, da ga je doletelo. Le razumno je premislil in si rekel: "Toliko slabše zanje!" In res, brž je našel novo in boljšo zaposlitev.

Jadrni počasne je še sedel tako počasi in nezanimivo, da se vsem naokoli ni nič ljubilo, kje neki! Takrat so imeli vsi le leve roke.

KRPICA ALI NEKOLIKO DALJŠE

Mestni berač Krpica je spet šajtral po cesti in ga je nekoliko zanašalo. To je bil znani in znameniti, tako rekoč slavni Martin Krpa, Krpica imenovani in kot Krpica vsepovsod znani, ja, krevsal in zašajtral je tja, kamor po vsej pravici baje ne bi smel. Ne bi smel in ne bi smel. Kajti takšni, kot je bil on, pa še z mestno značko in grbom na znački povrhu, takim je bil VSTOP PREPOVEDAN v vse javne zglednejše lokale, v vsak hotel, v galerijo ali muzej, kaj šele, da bi odplajtrali kam na kako visoko šolo! In da bi jo odmahal tak mestni beraček še kam na univerzo!? Še kadar je odkrevsal potihotihcano in ko cerkvena miš reven k sveti maši, se je držal zadaj po strani, čeprav je kajpak vneto molil k Bogu. In kadar je pokleknil k spovedi, je brž smuknil v spovednico, skoraj neopazen. A tokrat se je bil odločil tudi naš mestni beraček, da bo snel svojo poklicno mestno značko z mestnim grbom in da ga poslej ne zanima več ne hiralnica, kaj šele razdelilnica hrane. Sam ni vedel, kaj ga je gnalo prav tja, kamor ne bi smel, a gnalo ga je ravno tja, kamor ni in ni smel.

In to je bila, povejmo naravnost, tega lepega dne imenitna hotelska restavracija. Semkaj se je bil namenil, da pride.

Kot zanalašč se je krotko kruti Martin Krpica tokrat zjutraj obril pri nekem starem tovarišu, ki ga je izbežal v zanikrni luknji, oblekel si je edino belo srajco in si nataknil celo neveseodkod pobrano, čeprav staro, pa še kar imenitno pisano

pikčasto kravato. In čevlje si je tudi zloščil, sam ni vedel, zakaj in kako, malo je pljunil po usnju, pa je bilo, malo pa je še vzela stare margarine in jo je razmazal počez po čevljih, da se svetilo in sijalo v motnem lesketu in sijaju. In se je zdel samemu sebi še kar imeniten.

In ko ne bi ljudje vedeli, da je takle ravno siromaški berač, krhavi Krpica, bi ga imeli morda še za gospoda in tega obubožanca za boljšega človeka. Kdo pa je sicer skrbel zanj, za zadnjo ubogo paro in kroto Krpico po imenu, kdo. Na svetu ga ni bilo, ki bi se še kaj zanimal zanj. Še mestni cučki so se ga navadili in še pes ga ni povohal.

Na tega siromaka, krepnjenega Krpico pač ni nihče pazil, kaj šele kakšni mejači, da bi ga zalezli, saj je kržljavi kremžljivec Krpica lazil naokrog po mestu, da ga je bilo povsod nehotoma ali hoté zadosti. In opravljal je svoj poklic iz dneva v dan in v vsakem letnem času. Čeprav za svoje trudapolno življenje ni prejel nobenih zaslug za narod, ne prvega ne zadnjega reda in ne z lentico.

In tako si ga videl tam po mestu naokoli leto in dan, v lepem in slabem vremenu, v soncu in v oblačnem neurju, kadarkoli. Tokrat pa je bil tale ubornež, lažnivi kratkorepec Krpica vendarle spremenjen, ka-li.

Morda je bilo vsemu krivo le boleče dejstvo, da ga je zadnjih nekaj dni preveč bolel želodec in se ga ni mogel nikoli dovolj nacugati in nažingati, da bi potlej obležal pijan v kakšnem

jarku ali pod klopco v parku - in da ni znal zaspati sen pravičnega.

Ta beraček, zakrpani hlaček! A kruto resnični Martin Krpa je bil nekdam orjak silak, zdaj pa ga je življenje izcuzalo in se je spremenil zakrpan v krpeža Krpico, niti najmanj se mu ni več poznalo, da bi bil tudi on nekoč nekdo, sploh ni kazal, kako je baje nekoč premagal samega brdavsljastega nasilneža ter grozo in strah tega mesta.

Ja, tisto so bili časi, ko je še bil sam močan in silen človek Martin Krpa. Resda mu že takrat delo ni kaj posebno dišalo, pa se je vedno dovolj znašel. Čudil bi se prenekateri, ko bi videl krompirjevo srečnega Martina Krpico v časih, ko je še bil srdit in močan in je moral prenekaterokrat jezo pogoltniti. Takrat je bil storil zmerom po svoje, vedno je napravil tako, kot se je le njemu zdelo in je počel vse stvari karseda po svoji glavi in na svojo roko. Že takrat se je zavzemal za svobodno kupčijo in barantanje in je znal po angleško reči: *free shop*. Kdo bi ga poznal takratnega...

Tudi še danes zjutraj je bil ves takle uničen, zgagan in scagan, krčevit in pobit Martin Krpica, da se ga sam Bog usmili in bi klical napomagaj, kdor bi ga zagledal.

A nekaj ga je že moralo pičiti, da se je uredil. Ali je bil takole na pogled za v koš in na smeti?

Že zjutraj je odklamal počasi k pocestnemu tovarišu Nimaniču, ki si je uredil zasilni brlog v kletni kopalnici, gospodar pa mu

je dajal, Nimaniču namreč, to bivališče zastonj, le jeseni je moral tovariš listje nagrabiti in odmetati na kup, pozimi pa sneg kidati, če ga je že preveč nanoslo. In k prav temu tovarišu se je napotil počasi takle krvavo odjutranji Martin Krpica.

A ni bil isti, ne in ne. Ne, križemgledec Martin Krpica, znani mestni berač, se je danes vrgel v belo srajco in zloščene čevlje, povrhu pa je pri svojem dobrem, starem tovarišu Nimaniču skrtačil in si zlikal hlače ter si očedil sicer že dokaj znošen suknjič. Ogledoval se je v zrcalu in ugotovil, da še ni za v smetnjak in ne za pokopališče.

Tovariš Nimanič, ki se je prav tako preživljal s poklicnim večjim beračenjem in se je znal napraviti bolnega in pohabljenega, se je Martinu Krpici posmehoval: "Pa ja ne misliš na ženitev, krota krotasta, Martin Krpica, kaj? Je že res, da ni niti nekaj dihcev pred smrtjo prepozno za poroko, pa vendarle... Ali si se izneveril naši beraški tovarišiji in greš na svoje? A boš opustil poklic?"

Ošinil je svojega tovariša križemsvetno Martin Krpica, krepko je pogoltnil srd in užaljenost in rekel: "Res je in takole ti povem, stari moj tovariš in poklicni berač Nimanič - vsega imam poln kufer. Ne vem, zakaj in čemu, a vsega mi je dovolj! Dosti mi je vsega! Razumeš? Dost' 'mam! Pa konec pa če crknem danes na zadnjem jarku ali pod klopco v parku!"

Tovariš Nimanič se je kar nekam ustrašil, tak izraz je imel na obrazu sicer večidel krotki, a zdaj skoro kruti Martin Krpica in

kakor da govori iz njega stari Martin Krpa, ne pa zadnji kržljivo ubogi berač.

Nekaj je moralo krivopetca Martina Krpico res prešiniti, nekaj je moralo tega krivuljasto mestnolaznega Martina Krpico preblisniti pa pretresti pa prekisati, da mu je prehlapno prekipelo ter se je bil odločil in bo šel na svojo pot.

In je najprej križaril Martin Krpica po mestu koderkoli in je primahal v restavracijo, sedel je k imenitni mizi in si naročil še obilneje imenitnejše kosilce, namreč s predjedjo intakonaprej. Jedel je, kolikor so mu usta dala in kolikor je trebuh mogel. Na srečo še ni pozabil, kako se je z vilicami in nožem in z žličko.

In kot po naključju je prisede h križpotnemu Martinu Krpici neki črnooblečeni gospod šilastega, že kar kozavo kozastega obraza, nekakšen kozlek, bi se reklo, prisede, ko je malo kakor zanalašč pohramljal in povlekel nogo za sabo. Tudi ta si je naročil obilno kosilo, a je žrl dobessedno nenažrtno, cmokal in grizel, ja, goltal je hrano in pil vince kot za stavo.

"Dovolite, naj se Vam predstavim," gondra in sicer bolj momlja prišlek, ko je prisedel kakor naklepno za mizo in prav h krmljenemu Martinu Krpici, potlej pa gladko besédi, "veste, sem trgovski potnik. In takoj vam povem naravnost, da ne bo pomote in da ne bi pozneje obžalovali - sem trgovski potnik: z dušami..." Prav gobezdavo vsiljivo in vmes v klevetah se prihudiča takle zahudičani hudič, ni kaj.

Čudno se zdi Martinu Krpici, ko vidi tega takole opravljenega križanca med rdečim in črnim in ko izve za njegov poklic.

"Martin Krpa, poslovni predstavnik," se predstavi tudi sam, tokrat v za silo zgledno preoblečeni mestni beraček.

In oni: "Oprostite, skoro sem pozabil povedati še svoje ime. Diabolo. Diabolo, moja malenkost. Tukaj je moja vizitka:

Diabolo - večno kupčevanje z dušami, d. o. o.

Inferno 000666, Spodnji Pekel št. 666

Telefon: 666

Faks: 66-6

E-mail: inferno@lucifer.inferno-inf.si

Internet: <http://lucifer.inferno-inf.si/diabolo>

stanovanje: Slepa ulica 666, Blok padlih angelov, Kletni prostori

Res, imenitna je bila vizitka, s katero se je ponašal rdeče in črno kozavi kozlek, pa tudi smejal se je sprenevedavo in skušnjavsko in vablivo. In že odda svojo vizitko ubogemu Martinu Krpici, ki se mu je jelo sanjati in v možganih bliskati, s kom da ima opravka. Malo pa se mu je vendarle svitalo, da ima opravka s samim vragom ali s kom iz spodnjega sveta. A roka se mu ni zatresla, glas se mu ni zatresel, kolena se mu niso šibila.

Krivenčasti Martin Krpica pravi onému: "Zanimivo, zanimivo. A prihajate večkrat semkaj obedovat?"

"Vsekakor, vsekakor, prav semkaj hodimo jest," odgovori oni, "in prirejamo poslovna kosila. Če dovolite, vas danes jaz povabim na to kosilo, ki ste ga imeli. In jaz plačam. Morda skleneva še posel." In se Diabolo vražje prebrisan in skušnjavsko in krivoverno zareži.

Seveda ni bilo treba sicer križiščnega Martina Krpice dvakrat prositi, da bi plačal kosilo oni, zato je povabilo brž sprejel. Saj tudi sam v žepu ni imel prebite pare.

"Če mi plačaš danes kosilo ti, pa bodi tudi sam vrag, rad sprejemem," si misli krpucavi Martin Krpica, ki je bil itak brez žvenka in cvenka in popolnoma suh.

Na glas pa pravi poslovnemu družabniku: "Zdaj bi bil pravi čas, da poslujeva in kupčujeva in trgujeva. Pravite, da kupčujete in poslušete z dušami...?"

Kruljavi poslovnež, dimasti Diabolo skoro divje poskoči, oči mu peklensko zažarijo, pomane si močne, kosmate roke izza naškrobljene rdeče srajce in vznemirjeno in vablivo vsiljivo krikne: "Kupčija velja, seveda, seveda!" In že kruljavec kruli naprej: "Za vaše članstvo v naši podjetniški podtalni družbi Vam priskrbim obilno, silno bogastvo, pa še vsak dan boste imeli plačano dobro kosilo do konca svojih dni. Le k nam pristopite in nas spoznajte." Ko je kosmatinec takole kruljavo

krulincal, se je kar razvnel od navdušenja, ker je vnoval novo dušo za pekel.

Križemsvetnemu Martinu Krpici je pomolil pod nos celo kos nezgorljivega, tenko krhkega azbestnega papirja, naj podpiše.

Krona stvarstva, pod kožo krvavi in kržljavi Martin Krpica vzame list, ga pogleda, tudi pogleda in bere, kar je bilo natisnjenega čisto spodaj v drobni pisavi - Nepreklicno prodajam svojo dušo Diabolu v Spodnjem Peklu št. 01, kakor sledi po pogodbi - in peklenko tiskovino podpiše.

In podpiše!

Krtačasti Martin Krpica proda dušo samemu kralju sveta, ja, še samemu hudiču, ko podpiše z njim kupoprodajno pogodbo. Na to, da ima s samim vragom opraviti, pa ne pomisli.

Poslovni družabnik Diabolo najprej čestita h krvavemu Krpičinemu članstvu v svojem podjetju, potem naroči še liter vinca rujnega, izroči kruhoborskemu Martinu Krpici sveženj bankovcev v plavi kuverti, kreditno kartico in ključe rdeče in črno novega porscheja zunaj. Krivenčasti Martin Krpica sprejme tudi ključe lastne vile v imenitnem svedrastem naselju Durglje, kjer stanujejo, tako rekoč so s stalnim bivališčem sicer premožni poslovneži, politiki ter drugi imenitni bogataši in sploh naši, tudi novopečeni milijonarji.

Ja, k vsej sreči je imel krajcarski Martin Krpica spravljen nekje v žepu stari vozniški izpit, na katerega je že čisto pozabil, avto pa je kajpak še znal voziti.

Po kosilu se krokarski Martin Krpica, ki je že toliko krčem prekrčmaril, od zale zalege, od tega kremplja Diabola poslovi, si naroči še eno poslastico in sam pri sebi takole preudarja: "Zdaj, ko sem menda samemu parkeljnu prodal svojo dušo, moram reči, da še imam vedno svojo dušo. In dokler imam svojo dušo, sem jaz pravi jaz. In mu, temu jazu, to se pravi - meni, ja, meni noben vrag ne more prav blizu. Tudi sam bom odprl podjetje. Bomo videli, kako bo šlo."

Potlej je kraljevsko siti pa krasni Martin Krpica sedel v avto, v rdeče in črni porsche, se odpeljal najprej v trgovino z oblačili in obuvali, se preoblekel in je videl, da je še kar v redu fant. Potem je zavil k brivcu, ki mu je opral lase, ga postrigel in obril. In si je dal novopečeni milijonar urediti tudi nohte in roke - za razliko od mnogih drugih, ki jih ni bilo niti malo sram, da so imeli umazane nohte, še zlasti oni, ki so prali denar.

Potem se je podvizal krakotavi Martin Krpica vpisat v Klub milijonarjev 666. Zdaj, ko je bil osebno prenovljen in v prehodni dobi, se je vzravnal in šel z vzdignjenim nosom in nagrebenjen naokoli, nekoliko po mestu se naj sprehodi, saj se prileže po obilnem kosilu.

Glej ga, tam na spomeniku ob mostu je že čemel in Bogu kradel čas stari tovariš, tako rekoč stari borec Nimanich - z napisom,

da nujno potrebuje denar za operacijo in da nima denarja za operacijo. Operacija se je kajpak imenovala literček čmige ali kakršnekoli kislice. Tovariš Nimanič je imel milo skremžen obraz, kakor da ga popadajo hude bolečine in boleti. Kratkočasni Martin Krpica stopi naravnost k bivšemu tovarišu, a zjegliji Nimanič ga ni spoznal, le v tla je zrl in nekaj momljal sebi v brado. Krasotec Martin Krpica, ki je imel zdaj pri sebi debelo denarnico, pa še plavo kuverto povrhu, mu je poprlel pod nosom tisočaka in ga dal Nimaniču.

In one je bankovec kar pograbil in se zahvaljeval, za zjokati se. Dobrotnika krasotnika Martina Krpice, tega, ki ga je še zjutraj zafrkaval, niti prav pogledati ni upal med zahvaljevanjem. Denar je reveža Nimaniča, ki je životaril brez beliča, kar slepil.

Krajan Martin Krpica je zavil potlej še v park, kjer so običajno posedali in poležavali in dremali mestni reveži na svobodi, berači pod svobodnim soncem, a tudi poklicni lenuhi in drugi zdrsni. Razdelili so si teren in se je vedelo, na kateri klopki kateri sedi. Tam so bili že: na pol nora in neurejeno cunjasta in od kislega zelja pa kumine napihnjena Šicka Micka, njen kompanjon Ton Balon z rdeče napihnjnimi lici in vodeno modrih oči, zraven nergavi Janez Banez, tudi Banavz imenovani, ker je vedno bentil, pri tem pa se je kislo nasmihal povrhu, kakor da bi bil kakšen predsednik beračev v krajevni skupnosti tejintej. Pravkar so bili v vročem pogovoru o vročih vladnih ukrepih in drugih parlamentarnih vročih vprašanjih. Na koncu klopce, in tega ne smemo pozabiti, se je potulil bolj zase berač Zmago Sprtljago, ki je hotel imeti v vsem edini

vedno prav, le on in nihče drugi, povezal pa bi se s samim vragom, če bi ga hudič le hotel, a tega je bržda še sam zlobec zavrgel. Kadarkoli so ga zafrkavali, saj se je rad zmagovito lagal in se pridanično ponašal, pa se je držal ko političek. Vsi tile so cugali ponavadi pivce za živce in se jim je spahovalo in jih napihovalo, da je umazanija z njih včasih kar zaudarjala po kislem in odfrlevala v ekološko zamegljeno ozračje. Ti so imeli vsi po dve levi roki, kot se reče in so bili res leni, da je od njih kar smrdelo. Ampak v pogovorih, v debatah in diskusijah, ja, takrat pa so se včasih razvneli, da se je kar kadilo! češ, oni in samo oni vejo, kako je z narodom in domovino in kaj so koristi. Res pa je, da so se jih v imenu ljudstva še pozimi v arestih otepali, ker so prihajali tjakaj počivat zastojkarji.

Na drugi klopci je posedal hitro zrepenčeni Miki Važič, ki je rad že od nekdanj kar naprej brkljal in brkljal med stvarmi in brskljal med smetmi in se je šel nekako tehnika, posedal je s sosedom, mačjim zaspanetom Kajtimarom Ničnedéjem in z nekoliko jeznim, bradatim cvrčavim cvičkastim Cirilčkom Kislico. Tudi ti trije so premlevali dnevno politiko in drugo politično slamo, saj so bili o vsem in o ničemer povprek obveščeni. Že zjutraj so namreč odhlačali v mestno čitalnico in podolgem in počez prebirali dnevnik, kar jih še ni vrag slovesno pobral. Ti trije so tudi od časa do časa cugnili iz steklenice, skrbno postavljene v travi pod klopcu in zalivali svoje besedateljstvo s poceni namiznim vinom brez mize. To je bila njihova skrita rezerva, takšno vince, pili so najrajše rdečega, črnega, črnega, črnega. In tile berači mestne znanosti so posedali običajno vedno na sredi.

In na tretji klopci so kakor skupščinsko posedale krščanske uboge duše Lojze Molze, ki je hotel vedno odpiti prvi, ob njem pa še kimavi bučman Izidor Pizidor s svojimi tapametnimi opombicami. Da o majhnem Petru Manšetru ne govorimo, ki je tekal od klopce do klopce in bil Lojzetu Molzetu pravzaprav za kurirja. Ti trije mestni berački, revni ko cerkvene miši, pa so žingali ta črnega in sicer posedali in molili narodu svojo desnico največkrat pred cerkvijo, hrano ali svoj dnevni pripadek pa so dobivali zastonj v zakristiji. Včasih so se objeli čez krhka beraška pleča in v hropcih odhripali kakšno pesemco, spodaj pa so nastavili že davno ponošene in oguljene klobuke. Takrat so bili kajpak amaterski pevci in je prava krivica, so menili, da jim država ne plača za tisto brundanje in hropež.

To je bilo le nekaj najznamenitejših in povsod vidnih primerkov mestnega poklica, ki se mu reče - berač. Da o drugih ne govorimo...

Seveda je kranjski Janez, torej kraspač Martin Krpica poznal vso to pisano družčino in skupščino v parku. Sam je z beračkom Nimaničem spadal namreč med neodvisne siromake in ni pripadal nobeni združbi obubožancev. Morda pa ga je prav iz tega razloga obiskal sam vrag, vragšigavedi.

In res, preveč časa bi nam vzelo, ko bi opisovali še preostalo skupščino beračev v prestolnici, ki so dihali svoboden zrak v prehodnem obdobju. Tile, se je zdelo, so vendarle vodilni predstavniki revščine in obubožanega siromaštva v gobezdavi tovarišiji. V skupnicah so si razdelili okraje in okrožja, vsak v

svojem kvartu berač. Le v imenitni mestni predel Durglje jih niso pustili, pa tudi sami si ne bi nikoli drznili tamkaj gladiti kljuke do visokega sijaja in se kazati pri bogataških predmestnih ograjnih vratih. Ponekod so imeli v bogatih Durgljah tudi vidno opozorilne napise izza vrat POZOR! HUD PES! Tam so živeli sami čistokrvni psi in kuzle, vredni svoje pasme in svojega denarja.

Kratkodnevni Martin Krpica je šel od klopce do klopce in je svojim bivšim tovarišijam spet razdelil denar. Mislil si je: "Če jim dam denar, ga bojo itak takoj pognali po grlu. In bojo kmalu odpakirani v poceni tružicah na oni svet. Kmalu prekmalu. Pa se ga naj napijejo, naj delajo, naj delajo kraval, saj so odrasli in po zakonu polnoletni in odgovorni! Naj se ga nadelajo, preden se zvrnejo v zadnji jarek in k večnemu počitku!"

Tako je preudarjal pri sebi - še danes zjutraj ubožni neodvisni beraček, krempeljček Martin Krpica -, a zdaj bogatin Martin Krpa, medtem ko so se mu oni, bivši tovariši in tovarišice, družno scmizdnjeno in zdruzasto sluzasto zahvaljevali.

Beraška tovarišija ni mogla v svojem brezupnem položaju niti prav verjeti, da se ga lahko naloka do amena. Hej, kdo je mlad in kdo bi svet spremenil rad?

In nihče iz krdelca ni pogledal svojega bivšega tovariša, krehnjenca Martina Krpice naravnost v obraz, prenerodna reč - a ko bi tudi pogledal tega gospoda pred seboj, kako pa bi naj

vedel, da je ta urejeni gospod ravno bivši mestni berač, krehač Martin Krpica, kako?!

Prav iz tega ekološko -naravovarstveno!- čistega okolja v mestnem parku je krenil nekdanji beraček pa krpaček Krpica, pa sedanji Martin Krpa, v Klub milijonarjev 666. Marmor, steklo, medenina in vse v pozlati.

Takoj ko je pokazal izkaznico vratarju, št. 666, je vstopil v veliko dvorano, sedel in si naročil osvežilno pijačo. Na stenah so visele nekakšne temačne slike. Na tleh je se je vdiral mehka rdeča in črna preproga. Zadah po preznojenih telesih in parfumih je krepeljenega Martina Krpico vendarle nekoliko motil. Sedel je v udoben rdeč naslonjač ob klubski ebenovinasti črni mizici in si vzela za nekaj hipcev čas za premislek.

Kaj naj stori zdaj, ko ima toliko denarja in je bogat, da sam ne ve, koliko ima pod palcem?

Črno oblečeni natakhar v rdečem baržunastem telovniku je prinesel kramarskemu Martinu Krpi pomarančni sok, res je, da je malo hramljal in pošepal, a kaj bi tisto, marsikateri ubogi hudič tudi povleče nekoliko svojo nogo za seboj. Nogo povleče za seboj, le da nekam pride, a iz pekla se na koncu koncev ne izvleče nikoli.

Pa prisede čuden in navidezno skromen par, kraspač Martin Krpica sam ni vedel, odkod sta se vzela, on v rdeči suknjici in

zelenih hlačah, gospa pa vsa v črnem kakor kakšna mozoljasta čarovnica, oba povrhu srepečih, kanje prekanjenih oči.

"Ali smemo prisesti?" je mimogrede povprašal gospod, pa sta z rdečelaso jago babo kar prisedla.

Saj, krcljati Martin Krpica je utegnil vsaj pokimati, ko sta onadva že sedla na zofo, naročila pijačo *krvavo Meri* in sta začela z neugodnimi vprašanji, kakor da je kreditni človek Martin Krpica na zaslišanju ali kje.

"Ali veste, da je svet danes v samih težavah? Kaj mislite, kdo nas reši iz vseh teh težav. Vojne so, velika je beda in veliko bede po svetu, ljudje strašno trpijo, namesto da bi lepo uživali... Kaj mislite, kdo bo vse to edini rešil?" Tako je čebljaje in kakor mimogrede hreščavo silila v krčljivega Martina Krpico gospa.

Krhkemu, a vendar krepkemu Martinu Krpici je bilo kratko malo nerodno, rekel pa ni nobene.

"Moj Bog, kakšni prdljivci vsiljivci," je pomislil potihoma sam pri sebi - in ko je omenil takole vzdihujoč Boga, so za hipec ugasnile luči v klubski dvorani, potem pa se je spet vse bleščalo v umetni neonski luči.

"Kdo bo rešil svet, kaj pa vem..." se je izvijal v odgovor nekoliko kresnjeni Martin Krpica.

"No, če vi ne veste, pa vam midva poveva," se oglasi čarovniško babše in pogleda kretensko Martina Krpico, potem

spet srepo kot ujeda, ki se bo pravkar na pišče ali na miš z višine spustila. "Saj vidite, da se pripravlja h koncu sveta! Konec sveta je pred nami pa pika! In ko je konec sveta, le pogledjte, vam mi ponudimo novi raj, večna in srečna prihodnost vas čaka, le če boste z nami. Raj boste imeli že tukaj na zemlji, to vam zagotavljam! Po smrti. Vsi bomo uživali v vrtnem ali mestnem parku..." Tako je govorila in govorila in govorčila in besedičila in pletičila ter se je krotovičila babnica, a nič krivi Martin Krpica je že ni več prav poslušal.

V mestnem parku je že tolikokrat prespal, da je poznal vsak tamkajšnji kotiček, celo vsako klopco, grmiček in travico! Zdaj pa mu ponujajo spet prav to, da bi se še po smrti znašel med beračijo brezdomcev. Nak, tukaj pa bo nekaj hudo narobe! Nekaj hudo narobe mora biti s tem paradižem!

Ženšče, vsa ovešena z nakitom, zlatom in biserjem, pa je predrzno spet počebrnjala in počvekala: "Kaj vam torej želimo in kaj vam ponujamo? Kje je, kaj menite, ključ do sreče? In kdo vam postreže s takim znanjem? In kdo vam bo dajal navodila in napotke? Kako dragoceno je to spoznanje? In zakaj vam ni namenjeno, da bi zares umrli, temveč boste po smrti preprosto imeli na zemlji park ali umetni paradiž!? Kako pa je bilo že v prvotnem mestnem parku? In ali veste, da ne bo več v novem parku ne bolezn, ne starosti in ne smrti, saj boste umrli že predtem enkrat in za vselej? In kako vam bo mogoče živeti v parku, v zemeljskem paradižu, ki šele prihaja, kaj? In zakaj vam bo to spoznanje, ki vam ga ponujamo prav mi,

koristilo že zdaj?" Tako je jezicala jezikačka, takšna grda prda mrda.

Divje kržljivo gobezdačenje je krevlji Martinu Krpici šlo že tako na živce, da se je komaj brzdal. A imel se je v oblasti in je pogledal mimo.

Kljub vznemirjenosti pa sicer krotki Martin Krpica le togotno reče. "A res!? Tega pa doslej še svoj živ dan nisem slišal. Torej vi ponujate rešitev po koncu sveta?"

"Mi in samo mi!" se zdaj oglasi možakar in pomežikne pomenljivo svoji babnici, ona pa doda: "In kdor misli drugače, pripada vladarju tega sveta za vse večne čase. Niti prav umreti ne bo mogel. Veste, mi vemo, da vi nimate duše. Duše ni!"

Krišpanemu Martinu Krpici so te besedice pognale kri v glavo in še kam. Torej je tisto, za kar je podpisal onému podjetniku Diabolu in njegovemu podtalnemu podjetju, le list papirja, ki nič ne pomeni. Kot kakšen samoupravni sporazum. Kajti kako naj proda dušo, če je nima? Kako naj proda dušo, če je nima, pa čeprav samemu zlodju? Zdaj si ni več belil glave s tem vprašanjem.

Onle možakar ga zdajle važno in samovšečno pobara: "Mi stanujemo v novih Durgljah. Smo bogati in pravi pravcati milijonarji - tako kot vi. Vsega imamo na pretek in vedno čez glavo dovolj časa. Čeprav je čas naš denar. A vas lahko kdaj obiščemo in se podrobneje pogovorimo o teh stvareh?" In se je

grgravo odkrehal in odkašljaj, da je reklo:" Hm... hm... Harmagedon. Hm, hm..."

"Ne bo sile," odvrne ostro in preudarno krščendušni Martin Krpica, "sem prezaseden, da bi se še z vami ukvarjal! Pa hvala za vaš trud kljub temu." In odpije zadnji kanček pomarančnega soka, onadva pa sta medtem tudi že požlunkala svojo pijačo, *krvava Meri* imenovano.

In je starejši par odmajal svojo pojavnost nekam drugam in drugim težit o koncu sveta in take reči o večni sreči, o nekem zaupanju, o navdihcih in podobno, kdo je pravi in resnični. Nekaj sta onadva zagovedno čebrijala tudi o nekem Jehovi kot o očetu delovodji, ki so mu nekoč ukradli gradbeni material in luči neki pomočniki, zato pa so bili pahnjeni z gradbišča delovišča na tla, naposled pa so se preselili še v podzemlje in so menda gradili podzemne železnice, kletne garaže in skladišča.

Ko je starejši par končno odmeglil, si je krepki Martin Krpica oddahnil in si naročil ribezov sok.

A ni si še prav oddahnil in ni trajalo dolgo, ko sta prisedla dva mladca, z briljantino pomazana po glavi, z rdečo kravato in črno oblečena in zlikana. Na zunanjem zgornjem žepu sta imela ploščico z napisom:

NAŠA SVETOST ZADNIJH NOČI

Glavar: STAN A.

NAŠA SVETOST ZADNIJH NOČI

Glavar: BEBECUEL B.

S to priponko naj bi se mlada, v črno obleko odeta milijonarja in z rdečo kravato predstavila v nemarno. Prvi pubertetnik je bil "GLAVAR STAN A.", drugemu pobu je bilo ime "STAREŠINA BEBECUEL B."

Kar takoj sta se predstavila, se zarežala, potegnila iz žepa vsak svojo knjižico in nagovarjala krnjavca Martina Krpico. Ta dva sta zavijala malo po ameriško, govorcala in pametovala pa sta v tisti business-amerikanščini, ki je fool cool podkrepljena z dolarji v ozadju.

Mladca sta se predstavila, čeprav nerada, tudi po priimku, ker je tako vztrajno zahteval kritični Martin Krpica: Stan, visok blondinec vodenih oči, kakor da je nepriznani sin Janeza Baneza, se je pisal Antion, drugi mladec, črnolasec ognjevitih oči, ves urezan kakor onle beraček Cirilček Kislica, pa se je predstavil, da se piše Bolny, torej: svetlolasi Stan Antion in lepotno črni pubec Bebecuel Bolny.

"Čudna imena," si reče krivuljasti Martin Krpica, ko si ogleduje dva tako urejena mladca, onadva pa ognjevito že govorita o tem, da lahko odreši svet samo in zgolj njihovo podjetje - Naša svetost zadnjih noči. In potegneta tudi ta dva neko črno knjigo in gobezdata, da je v tej Mrmračevi knjigi zapisano in izmrmrano, kar se je bilo razodelo njihovemu predniku, nekemu Kovačevemu Jožku, ko je še bil mulec in je imel sama videnja in da je bil neki izbran, da s tovarišem rešita svet.

Mladca sta starešinsko zavzeto povedala, da ne pijeta ne prave kave ne pravega čaja, ne limonade, ne kadita in ne pijuckata in

ne spita, kar sta imela za besedo modrosti. Kisla voda, ta naj vodi slovesno ljudstvo in naravnost v posmrtni raj!

Ali bi se morebiti hotel križemsvetni Martin Krpica osebno in sam krvavo pridružiti tej družini in bi ga potunkali v vodi, to bi bila podjetniška svečanost, postal bi član tega podjetja in združbe - Naša svetost iz poslednjih dni. Le da bo moral dati vse podatke, če postane kandidat: - ime in priimek, naslov, polno ime očeta in matere, svoje stanje poročenosti, prej pa bi opravili še tudi poseben intervju, ja, in izpolniti mora na obrazcu, ali ima kaj otrok...

Iz popotne črno rdeče torbe sta oba mladca, ki sta trdila zase, da sta starešini Stan in Bebecuel, ja, sta potegnila cele šope različnih obrazcev za vsak primer in še nekakšne tempeljske dovolilnice, kot sta rekla. Pisano sta gledala in vabila.

"Če pristanete na naš nauk in zaveze, če boste spoznali, da je Mrmračeva knjiga resnična, pa lahko postanete naš član in nam boste dali najprej - svoje pričevanje..." sta napletala mladca.

Nad to pubertetniško predrznostjo bi se marsikdo zgrozil, a po dobrem okusu krojeni Martin Krpica je samo na pol na ušesa vlekel, kar sta govorila onadva. Potlej pa je le povprašal: "In kaj prejmem, če stopim v to vašo družčino...?"

Mladca sta se spogledala, saj nista bila navajena odkritih vprašanj, le ona dva sta pojasnjevala in sta imela pripravljene tudi knjižice in nekakšne pamflete. In je rekel Stan z resno

narejenim in učenim obrazom, ko je šobil ustnice: "Najprej boste prebrali in preučili Mrmračevo knjigo, sporočilo, ki je lastnoročno napisano z Mrmračevo roko na ploščah, vzetih s plošč Naftalina, prevedel pa je kajpak Jožek Kovačev, prav tisti, ki je iz onstranstva dobival še druga važna sporočila. Se strinjate?"

Kronični Martin Krpica pogleda oba mladca zdaj tudi sam pisano ter pravi: "Ničesar nista rekla o tem, kaj da dobim v vaši družini..."

Mladca se vešče spogledata in spet reče Stan, tokrat navihano: "Ponujamo vam večno življenje po smrti, da se boste srečali z vsemi svojimi rajnimi, kar jih imate na onem svetu, v svetu duhov. Tam so zapečateni. In mi tudi poskrbimo zanje, če hočete. Rodoslovno in še kako. In kot naš član boste morali pri nas plačevati kajpak desetino."

"Čudna družina, ki bi mi še dandanes, v ljudovladi pobirala desetino," si misli krozuljasti Martin Krpica, "da bi plačeval deseti del od vsega in vsakega svojega zaslužka. Tile poslednjiki pa so res sprevrženi." Bolščal je v mladca, na glas pa ni rekel nobene.

To pa je Stana mladca prav opogumilo in zato važno resno nadaljuje in takole beseduje: "Gorje tistemu, ki bo dočakal poslednje dni in konec sveta nepripravljen! Od teh ne pride v nebesa niti en sam. Če pa boste naš član, boste že zdaj kmalu spoznali resnico - o vsem. Zato mi, člani Naše svetosti zadnjih noči, že zdaj opominjamo, da je treba brati predvsem

Mrmračevo knjigo. Ta naš Mrmrač je bil osebno angel, ki pa ni imel kril, sporočil je na Naftalnskih ploščah o vsem tem. In če to sprejmete, vas opomnim, boste videli, ali je resnično. Videli se bomo ob koncu sveta, če ne prej. Sicer pa boste kakor črv, ki se zvija v prahu. Kar je tukaj, v Mrmračevi knjigi napisano, mora biti resnično."

"Prazen čvek," se je nemudoma odrezal križarsko Martin Krpica, "vidva pa sta še tudi premlada, da bi mene učila. In pravita, da sta starešini? Saj vama še mleko teče za ušesi! Starešini da sta?! Kaj sta morda v vojski ali kje, kje v arestu, kjer imajo tudi sobne starešine in sploh starešine?"

To vprašanje ju je presenetilo, oba hudičevo vneta mladca, tako rekoč obe starešini Naše svetosti iz poslednjih dni. Bila sta mlada milijonarja, ki sta prišla milijonarit vsaj za dve leti tudi v naše kraje.

In že jame pojasnjevati črnolaso polizani in črnooki Bebecuel Bolny, ki drdra in drdra na pamet: "Ja, veste, Mrmračeva knjiga vsebuje več knjig, tu sta Prva in Druga knjiga iz Naftalina, je Jakčeva Makčeva knjiga, pa Enova ena knjiga pa Jaremska knjiga pa Omembna knjiga, so Besede Mrmračeve, je Knjiga gospoda Muse, je Knjiga gospoda Duše, je Helмова čeladasta knjiga, je še Tretji in Četrți Nečak, je posebej Knjiga Mrmračeva, je Večna knjiga narkotičnega Etra in Knjiga gospoda Maronija. Preberite, pa boste z navdušenjem plačevali desetino in kdaj še kakšen naš tempelj s tempeljsko dovolilnico obiščete! Prostovoljno morate biti naši v - Naši svetosti iz poslednjih dni!"

Mladca sta plačala odkupno daritev in na dušek izpila slatino. Pomislila sta na svojega predsednika, ki je njihov zdajšnji prerok in občuje v samih razodetjih z onstranstvom in še s kom.

Potem pa sta mlada milijonarja škodoželjno še tuhtala, kako bosta zvelkala na klozet kakšnega dečka in ga obrnila na glavo in potisnila za novoletne praznike glavo tega dečka v straniščno školjko ter spustila vodo - to bo pravi krst! Otroka zvečeš kar tako na klozet, za kozlat! ga zgrabiš pošteno za noge, mu glavo kot za šalo potisneš v straniščno školjko - in spustiš vodo, ja, to je pravi krst otrok v - Naši svetosti iz poslednjih dni! In mrmraš odlomke iz Mrmračeve knjige povrh, da bodo otroci vedeli, h kateremu klozetnemu skozlanemu viru se naj obrnejo za odrešitev od svojih, ne pa čigarkolišnjih grehov.

Razumi, kdor moreš in verjemi, kdor lahko! Kruhojednemu Martinu Krpici pa je bilo dovolj teh dveh mladcev, ki sta trdila, da gresta od vrat do vrat in si zapisujeta vsak obisk na poseben milijonarski listek. Ugotovila sta, da s krcljatim Martinom Krpico ne bo nič in sta se brž pobrala in prisedla k drugi mizi in tam krivoverno mrcvarila in milijonarila z drugimi, češ, naj se vpišejo v združbo - Naše svetosti zadnjih noči. Ne krop ne voda, tako je to.

Kračasti Martin Krpica se je samo nasmehnil vase: "Čez tisoč let postanem vaš član, že mogoče. Zdaj pa me pustite lepo pri miru." In je odpil ribezov sok.

Spoznaval je še nekatere druge člane Kluba milijonarjev. Krasnemu Martinu Krpici so se predstavljali zapovrstoma sami milijonarji, njemu enaki.

Krmežljavček Martin Krpica si je zapomnil v Klubu milijonarjev še najbolj tiste, ki so se mu predstavili iz Bahave skupnosti in so se imenovali Bahavi, obnašali pa so se res ošabno ter v svoji oholosti in predrzno vsiljivem napuhu niso poznali nobene mere. Bahave bahavke so se bahale bahuljasto v bahatih oblekcah, ja, so govorcale bahato in so se v svojem bahaškem vedenju bohotile do zadnje bahavosti, tako da ni ostalo nič drugega kot ta bahatost bahaška.

Prisedeta kradežno dve črnolasi bahavki kraj krasnega Martina Krpice in mu krastačita in kreketata takole: "Mi smo za enotnost človeštva in da bo vseeno vse eno! Naš prerok Bahavi Uličar je uspel, čeprav je veliko trpel, tako da je v naši združbi že ogromno milijonark in milijonarjev. Vsi dosedanji preroki pa se, to je jasno ko beli dan, končajo pri našem preroku Bahavem Uličarju. Mi bomo vaša luč in vam bomo sijali in vas obsevali! Mi smo tudi edini znanstveniki in znanstvenice na svetu, da veste! Kdor je naš, je z nami - in kdor je z nami, ne more biti z drugimi, kapiš?"

Obe črnolasi damici, ki sta se nabrizgali in naškropili bahato obilno s parfumom znamke "lucifer", sta bili res pravi bahavki in sta se ponašali tako zelo s samima sabo, da sta si bili že skoro odveč, temni sestrici. Odveč je bila vsaka bahavka vsaksebi, odveč sta si bili druga drugi. In kako zavistni sta bili, čeprav sta svojo zeleno zavist spretno prikrivali.

"Ali lahko še za hipec prisedeva?" sta začebjali bahavki, potem ko sta se že razšopirili nasproti Martina Krpice.

Pogledal ju je zdolgočaseno, saj sta potuhnjenki dovolj jasno pokazali svoj namen, da ga bosta namreč gnjavili. Da bo kunšno, kot se reče.

"No, pa prisedita," reče torej krevljač Martin krpica, vedoč, da se bo tisti hipec raztegnil v kakšno debelo uro, saj če ti dve sedeta, potem sedeta človeku dobesedno na glavo in za vrat.

"Ali vama naročim kavico?" je bolj iz vljudnosti kot zares vprašal krepak Martin Krpica.

Takoj sta se strinjali. In sta naročili črno kavico v rdečih skodelicah.

Isti natakak je bil prav peklensko hiter, komaj si kaj naročil, že se je prikazal s pladnjem in z naročenim. Kavici je postavil pred šopirni bahavki, ki sta si obliznili ustnice.

In počeblja prva bahavka: "Ah, mi vsi smo Adamovi otroci, zato smo vsi ena sama družina..."

"Ti pa že nisi moja družina, čeprav se vsiljuješ in hinavščiš, babnica bahavka," si misli kresavo Martin Krpica in posluša, kaj vse napletata onidve na oni strani klubske mizice.

"Pri nas verjamemo v znanost in znamo vero, zato bo konec vsake vojske, zdrahe in prepira in nemira, konec nesoglasja in

bojev..." je spet dodala druga bahavka in se naredila sila imenitno.

V Klubu milijonarjev 666 je bilo res že nekoliko divje razigrano, lučke so utripale, ob klubskih mizicah pa so prepričevali drug drugega, kdo ima bolj prav. In vsi so ponujali posmrtno darove, svoje rešitve in odrešitve, vsak je ponujal po receptu kapljice večnega življenja... Iz življenja pa so si milijonarji naredili itak en sam praznični dan in eno sólo uživanje.

In vsaka skupinica je kaj pričakovala, pričakovala kajpak le zase.

Poglejmo si naokrog Klub milijonarjev 666! Družčina Znani bratci je razlagala pravkar Novim znanivcem, kako so se ravno Znani bratci odcepili od drugih in da dokazujejo, da ni več nižjih ne višjih, da priznajo le enega gospoda učitelja in da so si zato in zato vsi bratci med seboj. Otroke poučujejo Znani bratci kar doma, starejše pa peljejo na skupne sestanke, da se bodo naučili prav sestankovati. Znani bratci pa nimajo skupnega poglavarja na tem svetu, živijo v svojih krajevnih skupnostih in se združujejo med sabo, eden izmed Znanih bratcev pa je izbrani brat, da odgovarja pred oblastmi. Seveda so Znanim bratcem vpadali v besedo Novi Znanivci, češ, da so oni obstajali že mnogo prej, že mnogo prej pred Znanimi bratci, da obstaja znanivska glava, ki se še danes imenuje Glavni Znanivec, po skupnostih pa da imajo nadzornike, starešine, v odročnejših krajih še pastirje, male znanivce,

vodnike in služabnike. Tako vneto so si vpadali v besedo, da nisi skoro več vedel, kdo je kateri.

Oni, Novi znanivci da bodo prvi vstali po smrti, ker so bili prej pred drugo skupino, tako so se pridušali. Tle milijonarčki Novi Znanivci da opravljajo torej svojo službo tako rekoč častno, zato brez plačila. Pri tem pa so spet in spet Novi Znanivci trdili, da sami niso nič boljši od drugih, le da bodo prvi vstali po smrti, ja, imajo se za resnično stvarne realiste, ki vedno vejo, kaj je prav in kaj ne.

"Kri ni voda," so trdili eni, drugi pa: "Voda ni kri."

Znani Bratci in Novi znanivci so soglašali o krvi in vodi v en mah. Umivali so se kajpak oboji z vodo. In so se Novi znanivci baje pečatili ne - z voskom, kot bi kdo pričakoval, ampak takole nekako, če je verjeti, z duhom. In takrat so polagali drug drugemu roke na glavo, da jih ne bi od samega duha še glava bolela. Hejsa, glavna masaža je glavna.

Pravzaprav pa so se oboji prerekali, kdo je bolj izviren, kdo bo prej vstal po smrti...

Bogati pa so bili vsi skupaj v Klubu milijonarjev 666 tako zelo, da sploh niso mogli vedeti, koliko imajo denarcev, no, vsaj v tem so si bili enaki. In koliko je bilo skupinic...!

A pustimo te skupinice, naj se družno in složno prepirajo, kakor jim drago - ter se vrnimo h kramljavcu Martinu Krpici in k šopirnima bahavkama.

Prva bahavka se je ravnokar važila: "Prinašamo novo razodetje, novo blagovest in rešujemo vse probleme našega časa! Pridružite se nam, Martin Krpica, podpišite pristopno izjavo!"

In druga bahavka brž namrgodeno blede in zavistno doda: "Odrecite se svojim majhnim osebnim pojmom, ja! Ni pomembna resnica, ampak da smo si v vsem edini. Zato pristopite k nam!"

Ti dve bahavi kravi sta mleli svoje prepričanje iz devetoguba in gobcali iz požrešnega trebuha, ki nima nikoli zadosti, prežvekovali sta že tisočkrat prežvečene nauke. Z jezikom sta opletali ko krava z repom in sta slavili nekakšne velike Učitelje, Izbrance, Varuhe, vsakega Obljubljenega, Preroke...

Prav takšno čvekanje brez vsakršnega haska je presedalo krtačastemu krtku Martinu Krpici. "Zdaj je pravi čas, da mi že nehata ti dve bahavki presedati in me gnjaviti s svojimi gospostvi," si je rekel hipoma kratkobesedni Martin Krpica in je vprašal obe bahavki, ali bi še kaj spili.

Seveda sta takoj pokimali in pritrdili, da bi za nameček še kozarček rdečega in kozarček črnega vina.

"Veste, gospod Krpica," sta se mu, kruhojedcu, jeli zahvaljevati bahavki, "prav lepa hvala za pijačo."

In že nadaljujeta druga za drugo: "Mi imamo za vzor prastari znak resnice, pa čeprav je devet peklenskih krogov." Tako zine prva.

Druga šopirna bahavka pa že važno naučeno pojasnjuje, kaj da se dogaja za devetimi gorami in devetimi vodami. In drdra, grešnica grešna, nekaj o grehah in da bi ona najraje stanovala tam daleč, daleč za devetimi gorami in devetimi vodami v Hiši pravičnosti z devetero vrati, tam med prekrasnimi vrtovi. Obe bahavki je skominalo, da bi živeli v taki hiši čaščenja, kjer ne bi bilo preveč čiščenja. In sta spet napletali o grehu.

Prva potuljeno pridiga o grehu, kakor da je še vedno nedolžna, druga takisto.

Krpljač Martin Krpica pa pravi, naj kar greši vsak, ki je pod varstvom deveterih muz, naj greši - *tum peccet* po latinsko. In kot za šalo ponovi: TUM PECCET - in našteje devetero muz: "Vesta, vedve bahavki, da imam mnogo raje devetero muz od vaših vrat. Tukaj naštejem te svoje muze:

1. *Talía* - komedija in sploh gledališče (Talija)
2. *Uránia* - zvezdoslovje (Uranija)
3. *Melpómēna* - tragedija (Melpomena)
4. *Polihímnia* - svete pesmi (Polihimnija)
5. *Eráto* - nežno, ljubezensko pesništvo (Erato)
6. *Klío* - zgodovina (Klio)
7. *Kalíope* - epsko pesništvo, filozofija in govorništvo (Kalijopa)
8. *Eutêrpe* - glasba (Evterpa)
9. *Terpsíhora* - ples in zborna petje (Terpsihora)."

Tako pojasni krivočrtni Martin Krpica in mu je čisto vseeno, ali oni dve gizdita v svoji bahavi veri, češ, kako da imata vse prav.

Kajti tudi ti dve bahavki sta imeli svojega Preroka, ki jima je baje odkril skrivnost Svojega veličastnega in velikega in čudovitega in edinstvenega in še kakšnega poslanstevca. Fučkalo se je njima, fučknjenima bahavkama, za muze. Samo da sta lahko gizdili naokoli in se kitili z nakitom in razlagali svojo bahavsko in edino bahavo vero, kako sta edinstveni.

Kratkočasni Martin Krpica ni nič podpisal. Ničesar ni podpisal, ker je verjel, da podpis kaj velja.

Dovolj je že bilo, da se je bil zapisal podjetju starega kozla Diabola. Ostal je torej neodvisen milijonar. Prej samostojno obubožan. Zdaj sam in bogat.

Ko je kremeniti Martin Krpica odšel iz Kluba milijonarjev 666, se je odpeljal z rdeče črnim porschejem še malo naokrog po mestu, da je bil viden, potem pa je odsvedral domov v bogataško svedrasto naselje Durglje.

In res, tukaj v bogataški vili je imel vsega na pretek. Polni so bili hladilniki in zmrzovalne skrinje, polne omare z oblekami in perilom, imel pa je tudi neštivilno novih obuval.

Krjaveljski Martin Krpica je skočil najprej spet pod prho in se osvežil. Počutil se je sveže, da nikoli tako.

In tako po svoje vse preudari, milijonari in sitnari zdaj bogatin, kramarski Martin Krpica v bogatem in zavarovanem naselju

Durglje. Zdaj bi lahko postal kralj beračev. Zdaj, ko je pravi trenutek za pustolovščine in vražje igre.

In se odloči, da bo brezdomcem zgradil hiralnico, ki jo bodo imenovali Krpodom. Da bodo vsi tisti, ki prespijo na železniški postaji, vsi tisti, ki nimajo strehe nad glavo in ne vedo, kam bi nocej glavo položili, našli zastonsko prehodno dobno sobico. In da bo tam prepovedano v prostorih kaditi ali popivati, da bo vsakogar treba okopati in urediti in ga obleči. In da bo vsak tudi dobil priložnostno zaposlitev, če ne drugega. Namesto da bi reveži posedali tam v parku, dobijo metle in grablje in bodo pometli. Kdor pa ne bi mogel, ga lahko brž odpeljejo v norišnico.

Že naslednjega dne odkupi bogato kramarski Martin Krpica veliko starih stavb in požene vanje obrtnike. V slabem mescu je vse popravljeno in pospravljeno in so ustanovljeni Krpodom. Kaj naj bo oznanilo ubogim? Tu bi lahko pomagal kvečjemu samo še Friderik Ozanam, dobri človek. Zaživela je celo Vincencijeva zveza dobrote, imenovana po svetem Vincenciju Pavelskem. V takih Krpodomih so domovali odtlej brezdomci.

In kar je mestu menda v čast, ni niti ene moleče roke, ki bi prosjačila, in ne enega betežnika, ki bi pijan težil naokoli. Nekateri jih po svetu že pogrešajo, reveže in vse tiste, ki životarijo na robu.

Hja, in kako je bilo naposled s Krpičino dušo?

Ko se je spet prikazal poslovni dideldajček Diabolo, vrag pa tak, da si vzame dušo krotkega in dobrega Martina Krpice, je lastnik Krpodomov tisto krvavo pogodbo preprosto raztrgal. Saj Martin Krpica ne bi bil Krpica, ko se ne bi znašel v škripcih in v še tako hudi in hudimani skušnji. Samega zlodja je ugnal z dobroto.

"Kako si le drzneš!" je bentil v primaruhi dihur, rdeče in črno oblečeni hudir dihur, udaril je s krevljasto parkljasto nogo v tla in se pogreznil nekam globoko v zemljo, njegovo podjetje pa je šlo v stečaj in je fuč.

Milijonar Martin Krpica živi gotovo srečno in bogato še dandanašnji, če ni njegova dušica šla v nebesa.

LETIMO NA VETRU

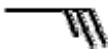
Letim, letiš, leti... A ste že kdaj legli v veter, da vas je ponesel prek gozdnih dobrav in pragozdnih goščav, nad strehe, med zvezde? Ali ste že legli kdaj v veter in zakrilili z rokami?

Jaz sem že legel, jaz sem se že peljal z vetrom.

In kako se leže na veter?

Veter zelo zelo močno piha, na primer taka nestalna kraška burja ali kakšen drugi vihar in orkan, da te lahko odnese. Upsala! Kdo bi pa legel kar v orkan, da bi ga odneslo? Že naša burja zadošča.

Kadar plavaš na vetrovih in padaš vmes, tedaj veš, da piha res močan veter, takle **močan veter**:

Ko skratka piha proti tebi močan veter, naravnost v obraz ti piha, tedaj se samo obrneš, veter zavija, tuli, piha še vedno v isto smer - in ti se preprosto uležeš na veter, ja, v veter ležeš kakor na blazino. V močnem vetru ti kar jemlje sapo. In najprej se prav nasloniš na veter, veter močno in vse močnejše piha, ti pa se nasloniš, potem pa ležeš. On že te dvigne in te ponese nekam, nekam višje in vse višje in višje. Ja kaj, ne?

Zato pa je za otroke tako težko brezvetrje in ko je soparica poleti. Komaj dihaš in delaš veter. Le da takrat zapihlja prijetna sapica, lahna sapica, pa je že bolje. Takle vetrček potlej v vetrnem vremenu, ne res. Včasih pa nenadoma veter potegne, nebo se pooblači in se ulije gost poletni dež - a preide tako hitro, kot je prišel. In se veter poleže in je sinjina in spet brezvetrje in soparica.

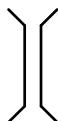
In če te zajame in te zvrtniči orjaški orkanski orkan, boš ti kajpak na sredi troblje. Vse naokoli uničuje ta orkan orkanski, podira hiše in drevje, prevrača avtomobile in barake in ute in kakor sveder izvrtniči pustošenje - ti pa si čisto na sredi tega orkana in mogoče celo spiš. In potem te orkan vrže ven v čudežno deželo, tja, kamor je prišla tudi Alica.

Sicer pa te nosijo vetrovi visoko, visoko, en veter te dvigne, ko se ti zaleti v bok, drugi te spet dvigne s strani, tretji te potegne v višnjeve višave. Z višin gledaš celo tiste vetrnice na strehah mestnih hiš in na stolpih. Zanesse te daleč, daleč nad ravnice, kjer se obračajo tudi mlinci na veter, da bi jih kar naslikal. Veter te s svojo neznansko močjo v zraku prevrača in te nosi naokrog po svetu - pa nisi vetrnjak.

Le sanjajoči otrok si, ki te je pognalo na vse štiri strani neba in sveta.

Vetrnjaki so včasih tako spremenljivi. Zdaj se držijo resno, potem se nasmehnejo. Kam le vihrajo, čeprav se jim nič ne mudi? Saj veš...

Na morju te je potegnila vase strašna in močna tromba
vodnega viharja, takale tromba

In če te zanesejo vetrovi daleč na sever, v ledeno meglo, ko nisi vedel, kam gre pot naprej ali nazaj, kje je levo in desno, te prenaša vetrno kakor skozi igličasti zrak sem in tja, sem in tja skozi ledeno meglo in pritlehno, tik nad snežnimi ravniciami. Take ledene iglice se zabadajo v kožo in ščemijo oči, taka ledena megla:

Mrzli vetrovi so te nosili skozi to ledeno meglo, skozi pokrajine večnega ledu, skozi sivine spanja. A te je spet in spet zaneslo iz ledene megle drugam, v prijaznejše kraje.

Domači veter te nosi nad vršaci, nad gozdovi. Prav rezno piha, včasih piha do kosti.

In potem te končno prinese pred prag domače hiše... In si le meter nad tlemi.

Potlej te spet veter dvigne in te prinese skozi odprto okno v tvojo sobo in te zavrti nad posteljo.

Hopla, ta veter vetrnjaški lahko kar naenkrat in brez vprašanja poneha, ti pa telebneš - na tla. Pomaneš si oči, ko si na tleh, tu

pri posteljni stranici in ne veš, ali se ti je vse skupaj sanjalo, ali je res.

Zunaj sije skozi hladni, vetrovni zrak sonce, Sonce v svojem znaku in je koledarsko sončno:

Le nekoliko hladneje je v jutranje svetli sobi in veter se zaganja skozi odprto okno in te pozdravlja.

Moral boš zaškrniti škrinjek in okno zapreti.

MOJČEK

Kdo je Mojček, ta otrok z zlato in pisano mavrično dušo, ta bistrogledi in svetlogledi igrc, ta osebnica, ki ni nikoli pozebica, ta sanjaček uhajaček? Kdo neki je Mojček?

Že zjutraj, ko sonce gori vstane in se nasmehne v sobo in požgečka s svojimi toplimi žgečkljivo svetlimi žarkovnimi prsti Mojčka po obrazu in se morda celo dotakne vek in trepalnic, je Mojček dobrovoljček in čudovit, zlat fantič. In potem zjutraj teče, se oprha in umije in zajtrk použije in študira kot kakšen učenjak, kar bo vzel s sabo potlej v šolsko torbo. Večinoma pa Mojček že vse zna, in prav v tem je kdaj razredna težava. Takšni, ki znajo več, se morajo vedno znajti v razredu, povrhu pa še pri učiteljici. A doma je Mojček še ves srečen, lep, čist in opran - in povrhu počesan. Toliko dobrotnega smeha se iskrivo razlega po Mojčkovem domu, da se stanovanje razžari in iskri.

In kadar se Mojček ogleduje na zrcalini, ni takšen, kot so tisti pokavci važiči, ki hočejo povedati, da jim je cel svet odveč. V ogledalu se Mojček rad ogleduje in se kot za pusta spakuje in igra zdaj to, potem spet ono žival. Saj zna čudovito oponašati vse živali. Ja, celo rastline zna oponašati, pa praživali tudi, ko hitro migeta kot kakšen paramecij, leze in se razleze po tleh ko ameba in se prekucne ko kakšna evglena. Resda je najlažje oponašati opičjake in opice in druge prvake, ampak tega

afnoguncanja se ne gremo! Zato Mojček brž zaigra medveda, potem spet želvo, ribo... kogarkoli.

Mojček je ena sama sreča srečica. Povsod je priljubljen, kamor že pride. Ko nakupuje kruh in mleko pa take stvari ali pri zelenjadarju solato, sicer ne baranta, ker tam ni kaj barantati. Pri suhi robi pa si je pribarantal kuhalnico in na tržnici si je tudi pribarantal že banano, jabolko, suhe slive pa še kaj... Mojček ima tudi žepnino, ki jo hrani vsak mesec za težke čase, a težki časi so vsak mesec še prehitro mimo.

In Mojček hitro prerašča čevlje in srajce in hlače in nogavice in je prav, da ne zrasede domačim čez glavo, kajne? Raste kakor skozi pesem, raste ko najlepša rožica in se dviga in bo kmalu taprav potegon. Hopsa, kaj pa šele prijatelji, sošolke in sošolci, kako rastejo šele oni, kakor da jedo in pijejo vsak dan nekakšno čudežno snov rastlin ali kaj.

Mojček se zanima tudi za pustolovščine. In za svetovne probleme. Obsoja vojne. Skrbi ga, kako bo s klonirano ovco Dolly in kako je z dednimi poskusi križancev in kako bo, če bodo imeli vsi ljudje še svoje umetne dvojčke dvojnike... Tudi jezikovna vprašanja ga zanimajo in tuji jeziki in sploh veliko, še preveč bere. Posluša zanimive televizijske oddaje. Posluša resno glasbo. Intakonaprej. Ja, Mojček je pravi mali razumnik in gleda pisano prebrisano v svet. In se igra računalniške igrice. In rešuje že probleme, tudi take, da se možgančki nakodrajajo.

NA KONCU SVETA

Je kje kakšen konec sveta? O, saj bi moral biti kje kakšen konec, da bi se na koncu tam ujeli in zaplesali! Na koncu se namreč vse dobro izteče.

Nihče prav ne ve, kaj je na koncu sveta. Nekateri pravijo, da se tam, na koncu, vse šele začne!

Nekoč je prišel tja, na konec sveta, deček Vid. Gledal je konec sveta in gledal, pa nič videl, nič slišal. Nič rekel, nič prijel. Nič zavohal, nič pokusil. O koncu ne duha ne sluha.

A je to konec sveta? Tako se je vprašal deček Vid.

In potlej je odprl očke in je videl, da se mu je le sanjalo, da je bil na koncu sveta. In ko se je zbudil v novo jutro, se je pretegnil, zdehnil in čivknil: "No, zdaj pa prihajam z enega konca sveta na drugi konec sveta. In sem doma." Tako je dejal deček Vid, ko se je prebudil in si pomel oči.

In res, kjer si doma, tam se začne in se tudi tvoj svet konča.

OBLAKI

Iskrilo se je v rožnoprstni zarji in Jurček je zjutraj gledal in gledal oblake. O, kako se je iskrilo v prvem soncu, kako je blestelo nebo! Še oblaki so žareli in se bleščali. Jurček se je čudil.

In kaj je opazil? Oblaki so romali potihno in mirno neznankam. Oblaki so potovali in se premikali - tokrat na levo.

"Poglej, poglej, beli in tisti sivi, težki oblaki se pomikajo na levo! A je to optična prevara?" je vprašal začudeni Jurček očka.

"To pa ne, saj jih veter žene naprej," se je odrezal očka. Oblaki potujejo čez vse domovine brez potnega lista. Oblaki potujejo od onstran sem, na to stran. In spet nazaj. Kakor kdaj.

"Ampak kako, rekel si, očka, da se svet vrti. In ker se svet vrti, so oblaki optična prevara," je pomodroval nadalje Jurček ter dodal:

*"Najbolj me žgečka
oblaček z neba!"*

In je fantič premišljal o optični prevari, oblaki pa so kar naprej in naprej drseli čez strehe nekam na levo.

Fantič je gledal skozi okno. V šipah se je odsevalo nebo. Ljubil je oblake... oblake, ki romajo... tam na nizkem nebu... tiste čudovite oblake!

PIRATI SO MED NAMI

Heja ho, sredi morja črna vihra! V vihri se zgodi, da se zgodovina ponovi. Hojladri hojladro! Heja ho! Na horuk ali kako!?

Nekateri menijo, da piratov ni več, ampak so, vam rečem, da so! Pa dandanes niso pirati samo na morskih valovih, ampak se včasih vržejo s svojimi smrtoglavimi ladjami in barkačami v radijske in druge obvestilne valove. In še kam pridejo pirati.

Najhujšim piratom pa se danes reče - heckerji. Ti se sprehajajo po nadzorni plošči.

Kdo so ti pirati-heckerji, imenovani po vodji, po nekem skritem Heckerju, ki ga še do danes niso odkrili? Bom takoj povedal, častna mastna! Za Heckerjem je razpisana mednarodna tiralica, iščejo ga vse policije sveta in se ga vsi bojijo, tako strašen je. Kajti ta vlamlja v vsak računalniški sistem in dobi, kar si le zaželi.

Ondan je strašni piratski Hecker surfal, ampak ni deskal po valovih, ampak po medmrežju, ki se mu pravi - internet. Jadral je od enega do drugega obvestilnega vala in se ujel v različne vrtince, pa ga ni pogoltnilo. V takšnem površinskem plivkanju na zaslonu je jadral med mrežami, kamor se je ujela tudi prenekatera velika riba. Včasih se je kar penilo od samih obvestil in sporočil. Pirat Hecker je bil star komaj enajst let, pa

je znal napraviti informacijski vozal, da je zajadral tja, kamor ne bi smel. Poznal je domala vsa skrita gesla, ki jih je odkrival mimogrede. In je plaval po zunanjih modemih.

Piratski najstnik Hecker je križaril po morju informacij. Doma nista mama in očka niti slutila, kaj vse njun fant počne, počne prepovedanega, celo strogo prepovedanega. Kajti njun sinko Hecker je vlamljajl v računalniške sisteme, sestavil je doma bombo, na banki si je po računalniku odprl svoj račun in si nakazal ogromno, ogromno denarja, v vseh slaščičarnah si je naročil najboljše sladice, da so ga morali pogostiti z vsem sijajem. Imel je tudi svojo posebno kreditno kartico, ki jo je odprl s posebnim geslom.

Mulec Hecker je bil glavni in kolovodja vseh piratov na razmreženem morju računalnikov. Bil je računalniški vodja ali guru med guruji. Strah in trepet bank, zakladov, vojaških in drugih skrivnosti! Kajti tale Hecker je prišel povsod zraven in se je brž umaknil. In najsi so mu postavljali še take pasti, se je vedno dobro izmazal. Ostal je neodkrit. Še danes se ne ve, kje je doma in od kod se pirat Hecker spušča v vratolomne pustolovščine. Podal se je na polet skozi vesolje z varčevalnikom zaslona, če je bilo treba.

Mednarodni policiji je le deloma uspelo odkriti heckersko mrežo, ki jo vodi kolovodja in strašni prestrašni pirat Hecker. Ničesar še nimajo v rokah, policaji, samo končke in kančke in ščepec, a ves ta obvestilni drobir se razsuje, ko bi radi dobili vsaj naslov glavnega pirata Heckerja. To že vedo, da se piše Hecker. Ampak - ali je fantu res tako ime? Ali pa se skriva pod

tem lažnim imenom kakšna nagajiva in tožibabna punčara? Kdove. Policija še ne ve ničesar. Sezname še niso popolni, vsak register, ki bi moral poiskati prave podatke o Heckerju, pa je nekako nedosleden in nekaj manjka, vedno nekaj manjka v pomnilniku. Zdi se, da je preuredil fante Heckler celo prevajalnike! Zato pa obdelava podatkov ni pravilna.

Vsaj za imena glavnih piratov, ki širijo po računalnikih zmedo in celo viruse in okužijo programe, se je zvedelo. Pirati imajo svoje terminale in pridejo prav tja.

To so:

neizbrisni *Yankee Doodle*, ki kavbojsko spreminja številke in se noče umakniti, zato ga je treba odstraniti z računalnika večkrat, le da se hinavsko prislini. Prav tako volčjegledni *Wolfman*, ki se obnaša do računalniških programov dobesedno vampirsko, pomislite, kakšna barabica je - namesto da bi šel ponoči lepo spat, se prikrade k svojemu računalniku in se gre skupaj s Heckerjem piratstvo in surfa po internetu in poizveduje, česar sploh ne bi smel vedeti.

Tudi mala skrnoba zloba, nepoboljšljivi boljšljivi pokavec, imenovan *Bad Boy*, se gre piratstvo in skače po računalniških programih.

Hopla, a ga je spet polomil nerodni in smešni mulec Črni Jaka, ki mu pravijo angleško *Black Jack*, ta pa rad kvartopiri kot za stavo na črni ponedeljek in kviri veselje, le če komu more,

potem pa se črno še reži povrhu in se posmehuje in se hvali, da si ne umiva zob!

Neki pustolovec in pridanič, šaljivi privoščljivi temni maščevavec, ki se vedno skriva in skrije, potem ko je kaj grdega ušpičil, angleško pa se imenuje *Dark Avenger*, je prav tako pravi lucifer in si zasluži, da bi jih dobil pet in več po zadnji plati! Poleg njega se šali brez duha čudni duhec, skopuhec, imenovan *Demon*, ki se včasih prav razjezi in se piratsko razbesni.

Tukaj je še neroda, a pri škodi vedno prvi zraven, pravi mojster Skaza, ki ga kličejo po francosko virusno *Frere Jacques*...

Kajpak je v tihotapski heckerski družini nenadoma fante, ki se rad valja po računalniškem blatu, tisti skriti pujs Dodo, ki mu pravijo *Dodo Pig* in vse naredi, da bi čim bolj prašičje škodoval in svinjal.

Da o heckerskem lopovčku *Kranzu Kukacu* sploh ne govorimo, ta požira bite kot kakšen žužkojed in mu ni nikoli zadosti!

In spet eden je znan med njimi, imenuje se po slavno čutečem italijanskem kiparju v marmorju, tabelnem in fresknem slikarju in stavbeniku kupole in stopnic, saj že veste po kom - po Michelangelu vendar, le da je ta virusni *Michelangelo* vsestranski, ko bi spremenil vaš računalnik v umirajočega sužnja ali vsaj v nagrobnik. Plastično čuteči Michelangelo vam

spremeni računalnik res v prazno plastiko, skozi katero teče samo še električni tok.

Posebej nagajiva sta še pirata *Tony* in *Tiny*, takšnale dvojčka, ki se poigravata z virusi, kot da bi poslušala prehlajenega računalniškega skladatelja Vivaldija in zagodeta z vsemi drugačnimi godali svoje violinske koncerte v vseh štirih letnih časih.

In da si ne boste mislili, da so heckerski samo piratski fantje, ne, tu so tudi punce punčaraste, grde nagajivke: ena si je nadela nedolžno ime *Nina* in nagaja, češ da boste lahko svojemu računalniku zapeli le še uspavanko nina-nana, druga je prifliknjena *Eliza*, tretja pa si je vzela ime iz pravljice in se imenuje Pepelka - ali mednarodno *Cinderella* -. Pepelka pa ni računalniška Pepelka, ker bi jo kdo zavračal in zaničeval in zapostavljal, ampak preprosto zato, ker vaš hišni računalnik doma spremeni v Pepelko, ko jo okuži s svojim pepelnim in upepelitvenim virusom, da je vse sivo in pusto in prazno.

To je le nekaj imen s spiska heckerske zveze, ki jo je ustanovil objestni mulec Hecker. Kakšna družčina v zbirniku tolpace in zveze z odlično programsko opremo, ki najbolj mrzijo umivanje in sploh čiščenje programa. Vsi takšni heckerski jezikači so hodili v otroški vrtec LOGO in so se že malčki naučili, kako je treba z računalniki! Že takrat so uvodoma imeli svoj prolog in so se šli skrivalnice v sobi RAM in so se igrali v sobi ROM, angleščine pa so se učili v razredu, ki je imel na vratih napis ASCII. Jedli so čokolado *čip*, nastavljali so zanke in kodirali otroške pesmice. Že odtlej, ko so napravili prvi korak

v računalniškem vrtcu LOGO, so stopicljali v algoritmih in so rešili vsak, najsi še tako zapleten problem. Povsod so si izsilili dostop. In so že kot malčki imeli ključ, da so odprli vsak program. Prednjačil je kajpak ravno malček Hecker, ki je že takrat bil glavni in je imel svoj ključ.

Heckerski fantiči in dekljiči, pridaniči in jezikačke, ja, so skupaj vedeli, kako je tudi tisti nemški fant Zuse mozgal svoje starše, le da je leta 1941 napravil prvi elektronski računalnik. Tisti Zusejev scuzani računalnik, ki je imel že svoje programe, je bil velik kot soba, ne pa škatla, kakor so danes osebni računalniki.

Vsi ti nagajivci in punčaraste frkljice se bojijo še dandanes antivirusnega programa, ki ga vzamemo z računalniškim aspirinom C, torej na direktoriju C. Tukaj odkriješ in očistiš vse te okužene zafrkljivce in druge okrutneže iz računalnika in jih pomečeš z njihovih direktorskih mest, kamor so se namestili kar sami in ne da bi jih kdo klical.

Takšni mulci, pa že direktorji! Tajni direktorji, najbogatejši na vsem svetu!

Po zadnjih podatkih je odkupil neki Hecker menda Silicijevo dolino v Ameriki! Ves denar je nakazal na banko po računalniku in vse se ujema. Tega kupca Heckerja pa še živ nihče ni videl v znanstvenih krogih, le ugibajo lahko, kje da se zadržuje. Če gre za kakšno finto, saj je že priimek Hecker skrajno sumljiv, bo treba šele ugotoviti. Mednarodna policija tajno preiskuje, kdo bi naj bil ta kupec Hecker, ki je odkupil vso Silicijevo dolino. Nobenih določnih podatkov policajem še

ni uspelo odkriti. Pravijo in v javnosti se šušlja, da je menda Hecker s svojim podjetjem najbogatejši človek na svetu in da lahko trguje po mili volji celo z nafto, atomsko energijo in elektriko! Hja, kdo pa bo očistil programe!?! Povsod so večkrat policaji postavili zasede.

Heckerski nepridipravi so se znašli večkrat v sivih predelih, kjer so pošiljali oblačke svojih misli, da so vznemirjali nevese odkod ves svet. Igrajo se na potrditvenih poljih. Glave staknejo skupaj v diskovnih, tračnih ali tiskalnih enotah, ne res.

Nenadoma se je po vseh televizijah sveta pojavil oblaček iz risanke, tam pa je bilo napisan vzklik: "W13-REQ!" ali "Pogue!" ali "Quiet!" ali "Self!" ali "Horse"... Ti presneti heckerji so pošiljali še druge vzkrike na zaslon, slišati pa je bilo privoščljiv hijenski smeh, ki se je mešal s podganjim cviljenjem. To in druge grdobije so počeli heckerski pirati iz samega dolgčasa in oholo objestno, da so se važili, saj so ostali neodkriti. Kadar so že nakladali in nalagali, so nalagali kvečjemu datoteke...

Računalniški lisjaki nagajajo neprestano, nenehno nagajajo, vedno kakšno ušpičijo. Enkrat misliš, da se oglašajo iz japonske tovarne, izdelujoče najnovejše računalnike, drugič iz ameriške nacionalne zakladnice Fort Knox, enkrat iz zavarovane švicarske banke, drugič iz Dunajske opere, pa spet iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in kdaj iz nemške vojaške, zavarovane službe, vnovič kdaj iz ruskih znanstvenih raziskovalnih centrov... Kolikokrat morajo zaradi teh pobalinov in frajlic pritiskati na izmenjalko ali tipko Alt!

Kdo bi vedel, kje so doma ti heckerji in kje je doma sam razbojniški računalniški pirat Hecker.

Prasketanje praznih zaslonov pa včasih le razburi nekatere lastnike osebnih računalnikov, da o tistih velikih računalnikih z megaspominom sploh ne govorimo!

Ondan se je pojavila na vseh računalniških internetnih zaslonih in po televizijskih zaslonih tale nesramno grozna pesemca, ki je baje piratska heckerska himna:

*Sredi morja virus Hydra,
kuku, vošči vsepovsod
črne dneve - pa brez sidra
plava, piksl, od nekod.
Črni Jaka fedre kaka,
dir, škodljivo se reži,
informacijska omaka
proud, krvavo krvaví!
Jenki-zver na črni petek
trinajstega v telefon
riga, kruli, poln zadetek!
da je flip, staf, omikron!
Michelangelo ne slika,
v ogledalo strmo zre -
na zaslonu črna pika,
Murphy, New Pascal se cvre!
Računalnik križan crkne,
Lunch, Macabi, Lucifer
še v peklju peklensko mrkne
Raubkopie nikoli fair.
Kdor ta naš program kaménja,
bo kot Zero hunt uspel,
zgodovina pa omenja,
da je Agiplan vzletel.*

Večje in bolj gnilozobe umazanije in buhaste budalosti svet še ni videl ne slišal. A računalniški strokovnjaki so le kimali z glavami, saj so vedeli, da se za vsako vrstico te heckerske himne nekaj skriva. Nekaj strašnega in nevarnega in pustolovskega. Spet kakšna hudobija in škoda ali kaj, sploh kakšna neroda in strah in groza! Heckerska otročad pa si je svojo himno ponavljala in so se drli na vse grlo, kadar jih je prijelo. Tako so si dajali duška. Od krmilne vrstice do druge krmilne vrstice.

Potem se je pokazala na sivini zaslona takale strupeno krvava in piratska mrtvaška glava:

In zdaj so vsi, pa prav vsi na svetu vedeli, da s heckerji in s taglavnim paglavcem piratom Heckerjem ni več šale!

Nekaj bo treba ukreniti, da se stvar popravi. Tako ne gre več dalje, so sklenili tudi računalniški strokovnjaki. A naj so si belili glave in mozgali, kaj naj ukrenejo, ničesar niso mogli prav storiti, heckerski mulci so se jim vedno izmuznili.

V posebni dnevni sobi pa so se sestali mulček Hecker in njegovi pajdaši.

"Ali ste za to, da objavimo vse vojaške tajnosti, ki jih čuvajo v državnih zakladih?" je vprašal tjavendan Hecker, v resnici pa je pogledoval strogo po pajdaših. Tolpica se je strinjala, da je Hecker podal pravi predlog dnevnega reda. Sploh enkratno. Šus in bomba. Ful kul.

Dvojčka Toni&Tini sta vneto resno prikimala, Frere Jacques pa se je skoro prevrnil s stola, ko je zamomljal bolj sebi v brado: "Strinjam se. Skazili jim bomo vojne in vojaške načrte po vsem svetu. Jaz že vem, saj sem bratsko mojster skaza in pomagam, kjer je treba kaj skvariti."

Bezljavi bizgec in pretepaček Demon, maščevalni in ostrogledi Dark Avenger in volčje golčavi Wolfman, ki je bil vedno zraven in sploh v tem tropu mulcev in mulčic, so tudi resno prikimali, kako da ima kolovodja Hecker prav. Uničiti bo treba tajne podatke v vojaških računalnikih in zмести svet.

Tudi punčare Nina, Eliza in Cinderella so zacvilile v en glas, da se strinjajo s Heckerjevim načrtom. Res bo treba zmeštrati vojno vojaški softver in sploh vse vojaške skrivne načrte.

Kukac je kakor ponavadi nekaj žvečil, tokrat samo ubogo žvečilko, se je presedal na stolu, njegov sosed Dodo Pig, ki se vedno popaca in se s čim pobrizga in krulinca pri tem od veselja, sta tudi oddala svoj glas ZA. Bila sta zavzeta za načrt, kako naj heckerska tolpica vdre v tajne vojaške načrte držav in jim zmeša podatke, da se ne bo vedelo, kdo je kdo in kdo kaj pravzaprav namerava.

Kavbojsko šegavi in mežikavi Yankeee Dodle in vsestranski Michelangelo sta staknila glave skupaj in že preračunavala na pamet, kdaj bi lahko začeli s heckerskim napadom na vojaške računalnike po svetu.

Kolovodja Hecker je obvladoval položaj. Bil je vesel, ko je videl, kako se vsi strinjajo z njim. Razdelil je naloge. Pepelnato sivo oblečena Cinderella, besna Nina in vrtavka Eliza so morale nemudoma telefonirati v Silicijevo dolino in priskrbeti nove čipe, ki jih bodo vgradili v računalnike Dark Avenger, Demon in Wolfman, fantje so si brž oskrbeli spajkala in začeli odvijati na hardveru vijake. Že čez kakšno urico bo komplet najnovejših čipov tukaj in ga bodo vgradili v računalnike. Dodo Pig in Michelangelo ter Toni&Tini in Bad Boy pa bodo poskrbeli za iskanje dnevnih gesel v vojaških računalnikih - za to dejavnost bodo izdelali poseben program. Yankee Dodle in Frere Jacques bosta opravila nadzor, ko bodo priključili vojaško vojne programe in vojaške skrivnosti na lastne računalnike ter jih piratsko prekopirali. Hecker pa bo medtem opravil poskus z digitalnimi rokavicami in z vmesnikom, da bo vstopil prvi v dozdevno preslikavo resničnosti ali v virtualno resničnost ter bo zaštreval štrene vsem generalom, admiralom, maršalom in tudi navadnim vojakom vsega sveta. Označili bodo vso oborožitev vseh svetovnih vojskà, vdrli bodo v baze podatkov vseh svetovnih vojaških arhivov, razkrinkali bodo vse vojaške obveščevalne centre in načrte, objavili bodo naslove in podatke vseh vojaških institutov, vojaških šol in akademij, preiskali bodo naposled vso dopolnjeno in vključeno oborožitev, od lahke pehotne

oborožitve do bombniške oborožitve, sploh vso armadno oborožitev povsod po svetu in v vsaki državi posebej. In ne samo to, da bodo obdelali vso oborožitev, od osebne oborožitve posameznika do oborožitve vojske, tudi najbolj tajne podatke bodo stiskali, koliko je častnikov in častnic in koliko je vojakov prostakov nameščenih na posameznih ozemljih in v vojašnicah. Hkrati bodo odkrili vsemu svetu, katere vojne ukane kdo uporablja, kateri so pripravljalni in že dnevni ukazi, izbrali bodo tudi lažne ukaze od bojnih ukazov, predvidoma bodo obravnavali ukaze za odplutje in ukaze o premestitvi, ukaze o bojni pripravljenosti in ukaze za juriš ali za umik... Heckerski pobalini so se pripravili, da bodo svetu odkrili tudi najskrivnostnejše vojaške ukrepe, taktične in obrambne ukrepe, ukrepe varnosti in zaščite, povračilne ukrepe in še vrsto drugih vojaških skrivnosti. Ne bodo odkrili le splošnega vojaškega koda, pripravljenih napadov in protinapadov, kje tudi splošnega vpoklica v vojsko in splošnih strupov, ampak predvsem tiste potankosti, ki so jih načrtovali v generalštabih in drugih varovanih poveljstvih. Obenem bodo pokazali grafe o vojaškem stanju...

In kakšna jeza se bo sprožila, pravi vojaški bes starejših, ki se pripravljajo na vojsko. Na to so mulci heckerski še posebej računali. V jezi napravi nasprotnik ponavadi največ napak, ki jih lahko brihta izrabi v svoj naklep. Bili so čarovniki v oknih.

Seveda bo tukaj še mnogo drugih podatkov o vojaških atašejih, o vojaških beguncih in še o čem, kar bo na koncu skrbno zbrano in vspominjeno v pomnilniku. Heckerski pobalini in

punčare so že uživali, ko so pomislili, kaj vse bodo napravili negodnega in kaj vse bodo zameštrali na vojaških softverih po vsem svetu. Heckerska mularija je pripravljala vojaško svetovno zmedo. Zato vojne zvezd - ne bo.

Dodo Pig je kar krulincal od zadovoljstva, ko je pomislil, kako bodo na primer razočarali sovražnika in mu dali povsem napačne informacije. Razbijali bodo vojaške sestave. No, morda je Dodo Pig krulil od same lakote in mu je bolj krulil želodec, kdo ve. Tudi Demon se je vampirsko cvileče zasmel, Dark Avenger pa goreče temno. Toni&Tini sta se zdvojčeno privoščljivo hihitala v pest, češ, kako bo zabavno. Kukac je razpotegnil nasmeh do ušes, tako zelo so se mu razlezla usta. Wolfman pa je samo veselo zarenčal, ker je vedel, da se bo obneslo. Bad Boy in Frere Jacques pa sta se krohotrala, da sta se morala držati za trebuh, pa tudi sta dlan dala pred usta, za počit! Michelangelo pa se je samo muzal in muzal ko kakšen zmuzne. Tri punčare pa so poskakovale od same radosti, da bodo lahko pomagale pri stvari.

Najbolj vesel pa je bil pokavec Hecker! Vedel je, da mu bo uspelo pokvariti programe in načrte vseh vojska na svetu, da bo zbasal ene podatke z enega na drugo področje in se ne bo na koncu več vedelo, kdo je kdo. Ni pa Hecker vedel, ali bo s tem tudi konec vojne, tega že ni mogel niti predvidevati.

Heckerska otročad se je lotila nečednih opravil. Pobalinčki in punčare so bili za tovrstne opravke v motnjah računalnikov tako zavzeti, da še lačni niso bili. Kaj bodo neki sporočili vsem

vojskam sveta? Čeprav ni bil april, bo pisalo v sporočilu:
VOŠČIMO RESNIČEN PRVI APRIL!

Potlej pa vedi, kaj je prav in kaj ni, kaj se spleča in česa se ne da storiti! Heckerška mularija se je že veselila, da bo voščila morda tudi takole: **VOŠČIMO ZAL ČRNI PETEK 13.!**

In vsi generali, admirali in maršali bodo jokali od jeze in besa, ker ne bodo mogli nič, čisto nič! Vsaj za nekaj časa bo umolknilo orožje. O tem in drugem bi se dalo še marsikaj povedati.

Heckerška mularija pa je bila zdaj nared. Že so dobili čipe, že so vgradili čipe v računalnike in posedli pred tipkovnice in začeli odtipkavati poskusna gesla. Po nekaj poskusih je že uspelo.

"Imam ga!" je bilo slišati iz privoščljivega grla, "ujel sem ga! In zdaj pride na vrsto lista orožij, spiski načrtov in strategij in taktik!" In so že odčitavali programe vojaških zasedb in načrte poveljstev po vsem svetu, obenem pa so spravljali podatke v pomnilnik. Računalniki so potem sami odbirali najpomembnejše podatke in jih razvrščali v skupine. Nabralo se je gradiva vsaj za deset in več debelih telefonskih imenikov, če ne upoštevamo zdaj še barvnih fotografij in posnetkov povrhu. Ko je kolovodja Hecker zbral te podatke, je ukazal računalniku, naj izbere samo najnujnejše za vsako državo in vojsko posebej.

Čez nekaj dni je nastal v tajnih oddelkih svetovnih vojska preplah! Vsi generalštabi in vrhovna poveljstva vseh držav so bila zmedeno zaskrbljena. Obveščevalci in vohuni in strokovnjaki za šifre so hoteli ugotoviti, kdo jim je zmedel programe med seboj. V Ameriških petih kotih Pentagona so brali nenadoma ukaze, zapisane v cirilici: *жизн войска* in drugo, česar pa niso razumeli, vse dokler niso poklicali strokovnjakov. Izraelska vojska je prejela sporočila in ukaze v arabski pisavi, narobe pa so spet pripadniki arabskih vojska prejeli povelja v hebrejščini! Japonci so prejeli hekerska sporočila v navadni pisavi katakani in v lepopisni travnati pisavi hiragani. In kitajska vojska je prejela hekersko zmedo v kitajskih pismenkah. Prevajalski programi hekerske tolpiče so delovali odlično in izvrševali ukaze avtomatsko. Vse svetovno orožno železje je moralo ostati tistega dne v skladiščih, noben vojak ni smel iz vojaščine, vsi načrti za vojno zvezd so bili zmešani, ukazi za letala so se glasili, kakor da so za podmornice. V vojaških vrstah je nastala taka zmešnjava, da častniki in častnice v uniformah niso vedeli, kaj bi. V generalštabih so zvonili ves čas telefoni in izključiti so morali vse vojaške računalnike. Pregledovali so geslovnike in druge knjige tajnih gesel, pregledovali so šifre, zamenjevali so kodne ključe in znake, spremenili so vso kodno abecedo in kodne različne kombinacije. Ne, takim hekerskim mulcem pa se že ne bodo pustili vleči za nos, ne in ne! Jezno so izdelali nove kodne sheme in tablice in kodirana poročila, znova so kodirali tudi manevrska zemljišča in prehodna zemljišča, podatke o zemljiščih pa so tudi spremenili, pa naj je šlo za dostopna ali neprehodna zemljišča in cela vojaška območja. Sploh so morali

spremeniti vse značilnosti zemljišča in so vpisovali kodirane podatke ponovno v računalnike. Morali so spremeniti splošne vojaške kode in specialne kode, da so sploh lahko v vojskah prišli vsak nekoliko k sebi. Obenem pa so preiskovalne skupine računalniških najvišjih strokovnjakov ugotavljale, ali imajo vojske v svojih vrstah aktivne vohune, ali obstaja zračno in vesoljsko vohunstvo in kdo je špijon. To preiskovanje jim je vzelo ogromno časa in o vsem so morali molčati kot **STROGO ZAUPNO**.

Heckerski mulci in mulčice so skratka dosegli svoje: paralizirali so ves svetovni vojaški sistem! Vpisali so se v zgodovino piratstva kot doslej največji in najstrašnejši pirati sveta! Bili so strah in trepet vsakega računalničarja. Stiskali so knjige najstrožje zaupnih vojaških podatkov in jih razdelili pred jutranjimi časopisnimi kioski na police, da je bil škandal enkrat. Vojske so bile razkrinkane in v marsikateri državi je bil odstavljen kak poveljnik.

Po zadnjih poročilih so heckerski pirati napadli tudi bančni sistem. V vseh bankah so pomešane številke bančnih računov. Nekateri revnejši varčevavci in varčevavke so prejeli velikanski priliv denarja in so brž pobrali denar z računov ter ga odnesli domov, banke pa so morale kot ponavadi vse prav izplačati. In so bile banke celo tiho, kajti ko bi se razvedelo, da so jih ugnali navadni računalniški pirati, bi se izgubilo zaupanje in bi banke propadle.

Mulec Hecker se je z drugimi heckerskimi otročaji pokavsko odločil, da bo računalničar, ko bo velik. Starši niti ne sanjajo,

kaj počnejo ti otročaji pirati, ki piratijo po razmrežju interneta in lahko izvedo za vsak, še tako zaupen podatek in razvozljajo še tako strogo zaupno varovano geslo in dešifrirajo kode. In nikomur na svetu se ne sanja, da so lastniki Silicijeve doline in da lahko naročijo najboljše čipe na svetu ter jih vgradijo v svoje računalnike.

Edino, kar je nekoliko morda le zaskbljivo, je dejstvo... Oh, komaj si upam pomisliti! V sedmem rodu je ondan računalnik izdelal sam zase nov in še sposobnejši računalnik. In ta misleči stroj, ki ima svetovni spomin in se lahko priključi na robote, že ustvarja navidezno stvarnost kakor v prostorskem ogledalu, gradi skratka svojo virtualno resničnost. Če temu mislečemu stroju piratski mulci in mulčice ne bodo kos, se lahko zgodi, da bodo svetu zavladali stroji in roboti! Si mislite?

Medtem pa varno in nevarno deskajo po valovih in med mrežami interneta dandanes mnogi in zrejo v računalnikov zaslon kot skozi okno podmornice ali skozi okence vesoljske ladje. Še jaz, ki to pravkar pišem, gledam na zaslon in včasih internetno surfam, se spuščam po valovih informacij sem in tja in uživam. Po naključju sem odkril, kje živijo heckerski najstrašnejši pirati. A tega vam ne smem zaupati, je strogo zaupno.

Res pa je, da je tudi ta povest posvečena prvaku Zuseju, Bobu Noyceu in Gordonu Mooru, Williamu Shockleyu, Billu Hewlettu, Davidu Packardu, Billu Gatesu, piscu Andyju Rathbonu in drugim računalničarjem po svetu in vsem, ki pišemo na osebni računalnik **pc** in na druge računalnike.

ROKOMAVH IN MALHA

Guncavi potepuh Rokomavh je potohodil pa hodil po nogah kot vsi ljudje, ne pa po rokah. Po rokah hodijo tisti, ki radi pokažejo kvečjemu, kako spretni so. Kot rokohitrci in rokomavhi v enem. Res pa je, da je v tej deželi tudi sam Bog izza bregač in livad prazno malho stresal in da za ljudi tod ni ostalo prav nič, kvečjemu kamen in blato, neplodni pesek in ilo. Potepuh Rokomavh se je nagledal bogastva in bede.

Pa so vsi pričakovali, da bo hodil pred njimi kdaj tudi po rokah in take vesele afne guncal, da se bodo smejali in se veselili. Saj, podpetni potepuh Rokomavh je mahal ponavadi naokrog s svojo malho in je marsikaj prejel za boglončkaj, kakor da bi bil otroče. In je bil tudi otroško nedolžen in mu je šlo na otročje, čeprav je bil neobrit, takle kosmatin in pozvedin. Res, življenje mu ni bilo z rožicami postlano.

Podpečno cunjasti potepuh Rokomavh jo je mahal s svojo malho od mesta do mesta, od vasi do vasi. Koliko blata pa je podrgnil po cestah! Povsod je naletel na dobre in slabe ljudi. Nekateri so bili bogati, drugi pa so šivali in krpali mesec od enega konca z drugim ter so živeli od rok do ust. So bili širokosrčni siromaki pa ozkosrčni bogatini skopuhi, trdi oderuhi in do gnilega mehki lenuhi pa še kdo. Potepuh Rokomavh je marsikaj doživel v življenju.

Mrzovoljniki so ga ponavadi zasmehovali in ga še obrcali povrh, so ga izzivali ko psa, ko kakšnega cestnega cucka in pri tem še uživali, pa mu niso na koncu ničesar dali, razen brco v rit. Dobrotnice pa so se nasmehnile ko kakšne krstne botrice in so brž ponudile, če ne drugega, pa vsaj krhelj jabolka in kos kruha, da je bilo za prvo silo, pa še polič vina je tudi prejel v malho za nagrado.

Menda je vsakomur jasno, da je podporni potepuh Rokomavh spal na senikih in skednjih. Malho si je postavil pod glavo in je imel najnežnejše vzglavje na svetu, vsaj tako se mu je zdelo. Na takem vzglavniku se odlično spi, se je zdelo podrknjenemu potepuhu Rokomavhu, ki je spal spanje pravičnega. Včasih je smrčal in žagal, da je šel še živini v hlevu na živce. Takšna ropotača ragljača. Pa kaj bi to, le da je zjutraj vsak dan znova zagledal luč sonca in da je gledal, kako sonce gori gre in je zmolil potih, en očenašek za ljubo zdravje, en očenašek za rajnke uborne starše in en očenašek za vse ljudi na svetu. Saj je bil potepuh Rokomavh tudi božji volek, ki nikomur nič hudega ne stori. Zato pa je imel obraz ko roža.

Po položni cesti je kdaj pootročeni potepuh Rokomavh včasih kar poplesoval od samega zadovoljstva, da je dočakal spet nov dan. Včasih je rad na svoji poti počinil. Ni se kisal in si solz brisal, če je dobra priložnost mimo. In če je bil že pokisan in polizan, se je znal vzravnati in se je nasmejal prešerno od srca. Ni se pobebil. Ni se polenil. Ne, s tolikero križemsvetnimi potmi podpečateni potepuh Rokomavh je rad tudi pomagal pri kmetih. A nikjer se ni ustalil, nikjer ni bil doma, za vaškega

bebca pa tudi ni hotel odigrati življenjske vloge. In tudi hlapec ni bil nikomur.

Če ga je kdaj ustavil mrki žandar v uniformi, je potepuh Rokomavh ni podrepeljal drugam, ampak je brž pokazal osebne listine in se je zgovoril, da gre na obisk k stricu temuintemu. In so ga morale oblasti pustiti pri miru, čeprav bi ga najrajše vklenili in poslali delat v rudnik in sužnjevati kam na daljni otok. Ne, z njim ne bo krvave rihte!

Potepuh Rokomavh, pobogan s svetom, si je včasih kaj tudi prislužil, takrat je sédel v kakšno vaško krčmo, si naročil golaž in vince, kakor da je gospod. Z malho okrog vratu je sedel pokončno in opazoval, kaj se dogaja. Še muhe je opazoval, ki so se lovile na muholovec. Sedel je običajno v kotu in sam in veselo pomežikoval, kosmatin, naokoli, včasih pa je tudi prisedel in kakšno veselo in šegavo razdril.

Nekega dne pa prisede k polnokrvnemu potepuhu Rokomavhu neki sajasti in po žveplu in prdcih zaudarjajoči stvar. Kot da se je napokal fižola in boba, graha in leče skupaj. Saj ni, da bi bil ravno onle umazan, le tako zanemarjen je bil in padlo podel, saj so mu iz očesc švigali še celo škodoželjno hinavski in gorki pogledi. Pa tudi besedice je znal sukati skušnjavsko, da nikoli tako. Živi hudič, bi rekel. Sam vrag rogatec ali kdo.

In res je ta hudobec, ki je sedel k poostrenemu potepuhu Rokomavhu, začel izzivati, tako, da so ga vsi v oštariji slišali: "Štriga štrigasta, ti potepin Rokomavh! Po kaj pa si prišel k nam? Pa menda ne zato, da obogatiš?"

Tako se je vrag norčeval iz reveža, iz potepno ubogega potepuha Rokomavha. Pa mu je prišepnil ubogemu popotnemu trpinu potrpinu: "Lahko ti dam vsa bogastva sveta in boš bogat, kaj bogat, najbogatejši človek na svetu boš, le svojo dušo mi prodaj! Pogodbo podpiševa nocoj zaskednjem, koder boš prespal. Velja? Veš, že mnogo jih imam med svojimi, jih imam v peklu med peklenščki, a ti si mi še posebej dragocen, ker si tako nedolžen! Si za kupčijo?"

Potepuh Rokomavh ne bi bil potepuh Rokomavh, pa še z ročno veliko malho povrhu, ko se ne bi odzval na take skušnjave in sladko vabljive besede. On, potempljani potepuh Rokomavh, lahko obogati! In obogati na sam vragov rovaš!

"Pa mi lahko kako dokažeš, da se bo zgodilo, kar obljubljaš in praviš?" je pobaral nejeverno poplačano potepuh Rokomavh sajastega peklenščka, preoblečenega v zanemarjenega bogatina.

"Seveda ti lahko ustrezem in ti brž dokažem, da ti izpolnim svojo objubo," je sladko zarentačil vrag.

"No, potem pa si odtrgaj roke, če si moreš, potem pa si jih spet zlepi tja, kjer so bile - ali pa kam drugam, če želiš," je rekel skušnjavcu podvomni potepuh Rokomavh.

Zdaj se je zgrabil pred vsemi v oštariji tale hudič z levico za desnico - in si jo izpulil. Pa ni niti pisnil. Nič ni bolelo.

In pred vsemi se je pojavila še mizica z računalnikom. V tistih časih še slutili niso, kaj je to - računalnik, le buljili so v strojno prikazen in trepetali, ko so videli, kako svetlo seva barvni monitor! In sredi navadne vaške krčme povrhu, Bogu za hrbtom!

Onle hudič pa je poplesoval brez roke naokoli in se še režal povrhu! Poplesoval je okrog računalnika in roka je odigrala kar sama nekaj računalniških igrice, da je žvenkljalo, ropotalo in utripaje cingljalo. Nihče od navzočih si še pisniti ni upal. Krčmarju so se naježili lasje, krčmarica je obstala kot vkopana. Onle vrag pa je plesal in poplesoval okrog računalnika in se je kačje zvijal ter drncal brez roke.

Poglej, tam, kjer je bila roka, je bilo čudno. Roka je kar utripala in tipkala in pisala na računalnik kot po nekem čudnem in višjem vražjem nareku.

Gostje so strmeli in so bili na smrt preplašeni. Le kot žebelj poravnani potepuh Rokomavh se ni nič bal. Vedel je, da lahko tega robavsljastega vruga še užene v kozji rog in ga spravi dol, kjer so peklenščki med ogenjci doma.

Roka je plavala po zraku, se dvigala in spuščala in je tipkala na računalnik in se igrala računalniške igrice. A bo dovolj?

Potem pa je roka, takšna kosmata šapa, zopet sama od sebe skočila samemu hudiču na rame in se lepo zlepila. Ko bi bil tukaj kakšen čarodej, bi napravil prav takšno predstavo, a danes ni bilo na vas nobenega hipnotizerja.

Vsak je obnemel in se zastrmel nekam, nekam v prazno, v goli nič. Kajti presenečen je bil tako, da je oči izbuljil. In vsi v krčmi so bili otrdeli od strahu. Če bi jih kdo le pokrcal po ramenih, bi se bržčas sesuli v prah.

Šele zdaj je sicer poskočnega potepuha Rokomavha streslo. Vsi so sedeli in stali kot otrdeli in poširkani. Brez besed. Rojeni rodoljubi. Z naježenimi lasmi, preznojeni. Prestrašeni na smrt. Kot rečeno, trdi od strahu. Kot pitovni prasci pred zakolom ali kako.

Prvi se je ovedel poleg poživelega potepuha Rokomavha menda krčmar z ženo in je samo rosno zavzdihnil: "Ljubi Bog! Dovolj!"

In tudi gostje so vzdihovali od začudenja: "Krščenduš!", krčmarica pa: "Ježešna!" - in se je strahoma vneto pokrižala.

Komaj je sajasto imenitni, a robati skušnjavec slišal take besede in videl, kako se je krčmarica pokrižala, se je sredi krčme vdrl v tla, računalnik s tipkovnico in monitorjem z njim vred. Krčmar je brž stopil gor v stanovanje po blagoslovljeno vodo in je pokropil svojo krčmo.

Začuda ta vrag gostov ni odgnal. Začeli so živahno govorčiti o tem, kaj so skusili, kaj pravkar doživeli. Eni so se hvaličili, da se niso niti najmanj bali, čeprav so bili bledih obrazov, ja, obraze so imeli bele ko kreda. Drugi so se spet junačili, da bi vragu pokazali in bi se vdrl v zemljo, tja naravnost v pekel, prav tja, kamor spada.

Potrebni potepuh Rokomavh si je zdaj naročil polič vinca, povrh še eno žganje, brinjevček, pa je šlo. Drugi bi si privoščil še poštengane žgance ali poštengano kašo, potepuh Rokomavh pa je pil na dušek in mu jedača še na misel ni prišla.

In potem je bilo vse po starem. Prišla je noč, težka, puhla, a tudi gosta noč. On pa kakor ni mogel naprej. Ustavil se je in zrl v prazno. Morda zre s praznimi pogledi predse še danes, če se ni prav zdramil s svojo prazno beraško malhico, kaj z malhico, s pravo bisagasto malho na ramenih in se odpravil naprej na pot. Malhasto oblečeni Rokomavh je res malce takole takole, je malce pičen, takale sitna sitnoba in moledujoči berač, a vraga je ugnal v kozji rog. In če je vse vbogajme, bo tudi prav. Ja ja, ima že prav, ta beraček Rokomavh, ta popotnik po svetu, ki srečuje vsakršne ljudi in sreča kdaj pa kdaj kakega pravega vraga. In nič si ne more. Je že tako, da živi od danes do jutri in med tolikerimi drugimi čudaki, vse dokler živi.

STEKLENO MESTO, STEKLENI GRAD

Frnikole se se razkotalile po steklenih tleh. Igra s steklenimi kroglicami se je spet začela. Takrat sem slišal povestico o...

Bilo je nekoč davno, davno in še mogoče pred nedavnim, ko se je bleščalo stekleno prozorno mesto in sredi mesta je sijal visok steklen grad. V tem mestu in na steklenem gradu je lahko vsak videl vsakogar. Stekleno mesto je bilo urejeno in čisto. Vsak je pazil na vsakogar, da se ja ne bi kdo zmotil.

Bila je nedelja, ko pravljичni ljudje iz Steklenega mesta niso šli v službo, ampak so si vzeli čas in so lepo počivali in počivali. V nedeljo so se ogledovali skozi steklene stene bolj prostodušno in so se mimogrede brezbržno pozdravljali.

"Kaj bomo pa danes obedovali?" je vprašal gospod Stekleni svojo ženo Steklenko. Pogledala sta v stanovanje k sosedom, kaj bojo kuhali - aha, tudi sama bosta pripravila, kar jedo danes sosedje. Bilo je še jutro, pa ju je že skrbelo, kaj bosta dala danes v usta.

V takem nedeljskem jutru so se ljudje v Steklenem mestu prhali, kopali in umivali in so se med sabo ogledovali. Pazili so, kaj kdo počne. Vse po pravilih. Kajti steklo je bilo prosojno in vsak je opazoval vsakogar.

V Steklenem gradu se je kralj tega nedeljskega jutra razgledal z najvišje dvorane dol po svojih podložnikih in je bil nedeljsko

zadovoljen. Tudi on je v nedeljo lahko opustil sestanke z ministri in drugimi uradniki ter se je posvetil samemu sebi. Sicer se je itak vedno posvetil samemu sebi, vsaj to je bilo prosojno. O njem, Steklenem kralju in o njegovi Stekljeni kraljici pa o kraljevskih otrocih je Steklo mesto vedelo prav vse, a tudi kraljevi dvor je nadzoroval svoje podložnike. Zlasti je zanimalo podložnike, ali je Njihovo Steklo kraljevsko visočanstvo zdravo, ali so zdravi otroci in sploh kako je kaj. Vse je bilo prosojno, še celo pohištvo, postelje in druge reči. Tudi pravljичne zibke in krste so bile prosojne. Gugalnice in igrala in igrače - vse prozorno in stekleno.

Vse je bilo prosojno v Steklenem mestu.

In tisto svetlo, blesketavo steklo je bilo nezlomljivo, ni bilo čisto navadno steklo, ko se zdrobi in se lahko strašno in do krvi urežeš. Ne, prozorno steklo v Steklenem mestu je bilo čudežno steklo in nerazbitno steklo. Kadar so že sovražniki napadali Steklo mesto in streljali v prozorne zidove, ni niti ena sama krogla prebila steklene stene, ampak so se krogle odbile in odfrčale, od koder so priletele.

Vse stvari v Steklenem mestu so bile prosojne. Zato pa skoro ni bilo tatov, saj so jim gledali pod prste. In v ječi so imeli steklene verige in je kakšen razbojnik bil vsem na očeh.

Vsi so v steklenem mestu vedeli o vseh prav vse.

"To je naša pravica, da smo o vseh in o vsem obveščeni," so se ponosno trkali ljudje iz Steklenega gradu po prsih.

Čudno pa je, da v Steklenem mestu nimajo niti enega hotela in da v Steklenem mestu ne prebiva niti en sam tujec. Kadar so državni obiski, trajajo na Steklenem dvoru le nekaj ur, potem pa gostje odidejo, ker jim je neprijetno, da bi si jih vsak ogledoval.

Zadnja poročila o Steklenem mestu pravijo, da so tamkajšnji meščani še vedno veseli, ker živijo v prosojnosti, ko se vidi vse skozi in skozi. Ko sem bil še jaz ondan tam na Steklenem dvoru, ni bilo nič drugače. Vse so hoteli vedeti o meni, pa nisem povedal. Kaj jih pa briga!

ŠKRAT NAGAJIVČEK

"Enkrat, enkrat, enkrat je bil en majhen škrat..." Otroci so se prijeli za roke in prepevali veselo pesem o škrateljnih, vmes pa so od sreče kar zavriskali, saj so škrati otroški prijatelji in se smukajo kje med grmjem, kje med drevjem, kje na mahu in med gobami v hosti, včasih pa se gredo skrivalnice v visoki praproti in v visokih travah in med bambusi. Otroci kakor da vejo, kako je bilo nekoč.

Tako je bilo nekoč v davnih, davnih časih, ko si za vsakim oglom in kotom srečal kakšnega hudomušnega škratka, kakšnega prifrknjenega frkca palčka in sploh kakšnega pedenjpeda radogleda, ki jo je rad zagodel. In stikljiv nagajivček se najde tudi še dandanes marsikje. Saj res. Nagajivček je majhen škratelj, tako majhen, da ga skoro nihče ne opazi. Nagajivček nagaja, temu spodmakne nogo ravno takrat, ko oni najmanj pričakuje, tistemu spet tako, da mu pade kruh z marmelado na tla.

Škratelj Nagajivček že cepeta v šolo in kolovrati iz šole. Nekaj časa poskakuje po grmičju in travi, da nekaj zašušti, in ravno to je škratelj Nagajivček. Včasih se zasmеji v vetru, da sam ne veš, od kod se oglašā. Največkrat pa se skrije v šolsko torbo in veselo poskakuje tam notri in se igra ko miško s kakšno grudo kruha ali s koščkom sira, nekaj namreč škrta tam, škrta v torbici. Saj to ve vsak učenec. Pri nalogah škratelj Nagajivček nagaja tako, da zmoti fantke in deklice, da kar takole

mimogrede pozabijo nad č, ž in š postaviti strešico, na t pa pozabijo napraviti črtico. Da o računskih nalogah sploh ne govorimo, tam škratelj Nagajivček nagaja, da se učenci motijo in da so kontrolke potlej menda čisto rdeče.

A Nagajivček ima tudi vsaj eno dobro lastnost. Kadar hoče kakšen otrok nagajati, mu prej ponagaja škratelj Nagajivček. In tako začne otrok loviti Nagajivčka, čeprav ga nikoli ne ujame.

Ja, včasih se gre škratelj Nagajivček prave pravcate skrivalnice. Nekam skrrije nalivko, svinčnik, celo zvezke in šolske knjige kam založi, in to tik pred zdajci, ravno takrat, ko se najbolj mudi v šolo. V šoli pa skriva copatke in copate, zameša bundice in druge vetrovke, kape in rokavice, celo igrače je že skrival kje po kotih garderobe.

A nič ne de. Končno se še tak škratelj Nagajivček ujame v šolski torbi in se skrrije, da ga nihče ne najde. Saj si mora vendar odpočiti. In takrat je vse v redu.

TAKA DEŽELA SLADKARIJA

Daj no malo, prosim! Kam pa tako hitiš? A misliš, da si edino bitje v taki deželi Sladkariji, kjer je vse iz sladkorčkov in se samo tebi mudi na gostijo?

Hopla, glej hiške iz samih sladkorčkov! Na čokoladnem drevju raste kandirano sadje.

Sneg je iz stepenih jajc in sladke smetane.

Tukaj piha španski veter. Sladki ježki ti prečkajo pot.

Gradovi se dvigajo tukaj visoko in so iz samega kristalnega sladkorja. Princese so hrustljave.

V deželi Sladkariji smo vsi sladkosnedci in sladkosnednice, ne res?

Imamo se radi s sladicami. Kako sladak je lectov srček!

In vsa dekleta se rade sladokusno oblizujejo, potem ko so izsesale bonbonček.

Še kavarna Sacher je sestavljena iz samih saherskih tort.

Plavaš lahko v Sladkem morju soka. Čofotaš v reki iz medu in drugih sladovnicah. In kravlaš in plavaš žabico in metuljčka v tolmunih sladke juhe. Pa tudi v rekah iz različnih sokov: v Ribezni reki, v Pomarančni reki, v reki Malinovca in drugod.

Potem pa se napiješ sladke vode, čiste vode, ki pa je rezno hladna in čisto brez okusa.

Tukaj so vse zime sladoledne.

Hodiš po puščavah sladkornega prahu.

Dojenčki imajo tukaj namesto dudke sladek bonbonček, da ga cuzajo.

Kadar utegneš, vzameš sladkorno pisano palico in igraš na sladki mizi biljard z Mozartovimi kroglicami in slišiš Malo nočno glasbo.

In če nagajaš, te v deželi Sladkariji nihče ne prime za ta sladke! Nihče ti ne bo tukaj dal ta sladkih, ampak imaš sladko razmršene lase!

Potem se lahko igraš naprej in naprej s tisočero sladkarijami in igračkami iz marcipana. In imaš lizike grizike in druge sladke drobnjarije. Vse polne žepe imaš samih sladkarij in sladkosti.

Celo odrasli si tukaj sladkajo kavo in čaj in pijejo sladko vince, to jih veseli, in so dobre volje in sladko gledajo.

Splezaš na vrh hriba, ki se imenuje Velikonočna potica in tudi lahko ješ, kolikor ti duša da.

Planinariš po visokih Tortah in z vso družino greste na tortne ture ter hribolazite visoko po Tortnih gorah med belimi, smetanastimi vršaci.

Oj, sladka utrujenost!

Sploh je vse v taki deželi Sladkariji ena sama sladkost. Mamici in očku daš kokosov poljubček.

In na koncu, čisto na koncu sladko zaspiš v sladki pudingasti uspavanki in sladko spiš in še slajše sanjaš. In si s sanjami slajšaš življenje. In kar je najvažnejše, ne bo ti treba k zobozdravnici, da bi rekel A in bi se ti sveder zasvedral v črno luknjico. Ne, v deželi Sladkariji imajo kljub sladkostim vsi zdrave in močne in bele zobe.

-Posvečeno Carlu Gustavu Jungu, Jakobu, Jožefu Sanjaču, Danielu in drugim razlagavcem sanj-

UČENJAK V SANJAH

Čarno se nasmehnem. Ali sanjam in sem v sanjah - da živim?

Ali zares živim? In ko se zjutraj zbudim, kdo sem?

Kje sem in kako? Zakaj? Kako dolgo sanjam buden?

Res bi rad vedel - ali sanjam ali živim?

Če sanjam Alpe, bom spet dobil cvek v šoli ali kako. Alpe v sanjah so daleč, ja, lahko mi zdrsne in bom še padel, kaj? Če pa se povzpnem na alpske vršace in plezam po strmih alpskih stenah, oj, tedaj pa me vsi hvalijo, da le kaj.

Če sanjam, kako vonja **bazilika**, bazilika na špagetih, tedaj bomo s prijatelji gotovo dobro zamenjali frnikule in druge igrače. Pa tudi nabrane kamenčke. In tisti dan se ne bomo stegli med sabo, ampak si bomo bratsko podali roke. In se bomo igrali skupaj.

Če sanjam cekine, tedaj bom kmalu brez žepnine, saj si bom kupil sladkarije in si potešil skomine. Pa še rima se, tudi ko gre nizzdol in lahko kaj zapravim.

Če sanjam **č**ebulo, oj, tedaj bodo padale buške in se bom prepirali med sabo, kdo je bil prvi na cilju in sploh take. Vsak bo hotel imeti svoj prav. In nekateri bodo imeli objokane oči, ker so se jim zasolzile očke od rezane čebule. Ko sanjam čebulo, je še celo v sanjah prepir!

Če sanjam **d**aljnogled, kako gledam v daljave, tedaj bo tudi zame vse daleč. Bo, kakor bo. A to je še daleč, le če gledam v sanjah skozi daljnogled. Če sanjam **d**žunglo, takšno bohotno rastje vsepovsod in vmes krike čudnih pisanih ptic in opic, tedaj je že čas, da začnem varčevati.

Če sanjam **e**vangelij, vem, da me Jezus ljubi in da se mi ne more nič hudega zgoditi. Vseh težav bom rešen, le da sanjam evangelij.

Če sanjam, kako piskam na **f**rulico, bo spet med fantalini na dvorišču prepir. Vsak pač hoče žvižgati in piskati po svoje, tako tudi jaz, le če sanjam frulico in če piskam v sanjah na tenko.

Če sanjam **g**olobčka, kako leti nad streho, bo prišlo gotovo pismo iz daljne dežele, iz daljnega kraja, belo pismo, črn pečat. Oglasila se bo tudi teta iz Argentine ali kdo od daleč, jaz pa bom skrbno odlepil znamko in jo dal v svoj album.

Če sanjam, kako razpotegnem meh **h**armonike in da poslušam harmoniko, potem bom spet vse verjel, kar mi bo rekel prijatelj iz naše hiše ali prijatelj v šoli in kje. Ta dva mi

obljubljata, jaz pa kar verjamem. Bo že držalo, le če sanjam harmoniko.

Če sanjam **iglo**, me bo gotovo spet užalila učiteljica, ta čarovnica, ta razredničarka, ta naša učka. Kar rada me užali in prizadene in me po vneárnem zbadá, le če sanjam iglo. Saj res, ta učiteljica bi me rada zašila!

Če sanjam **jelena** na **jasi**, potem vem, da mi bo mama pomagala pri delu in učenju. Jelen v sanjah mi vedno prinese uspeh, tako je to.

Če sanjam, kako jezdim **konjička** belega, tedaj bom imel spet izgubo in me bodo prijateljčki ofrnažili. In same skrbi bom imel. Še sreča, da sanjam tudi zlate uzde in zlate vajeti, to mi bo vrnilo vsaj nekaj sreče opoteče in nekaj stvari, pa tudi nekaj frnikul si bom gotovo prifucal. Ali pa bom slabše prodal kakšno igračo, ki je več ne uporabljám, kdo ve.

Če sanjam, kako jahám **leva**, se bom opogumil in me sosedov važič ne bo več namlatil. Vrnil mu bom in ne bom več njegov pišek, da me bo vlekel za lase in trpinčil. Zbral bom pogum in mu bom povedal svoje.

Če sanjam **mrtvo** **mamo**, bo v kratkem deževalo in bo ujma. Mrtva mama me nikoli ne pokliče k sebi, ampak mi daje le dobre nasvete, ki si jih zapomnim. In to je v redu in prav. Moja mrtva mama, ki jo sanjam, se ga med drugimi mrličí napijucka in naloka, potem pa mrtvaki v sanjah zase godejo in plešejo, da

je veselje. In to je tudi moj dobiček. In to ne pomeni, da mi bo še očka kmalu umrl.

Če sanjam **n**ageljčke fajgeljčke in rožmarin, bo Maruška še bolj zaljubljena vame in se bova igrala, jaz pa jo bom varoval kot njen telesni stražar in jo bom zagovarjal. Maruška pa mi bo mezinček pomalala s svojim rdeče bisernatim lakom za nohte. To pomeni srečo, če sanjam nageljne!

Če sanjam prazno **o**maro, tedaj mi bo kdo od sošolcev spet ukradel šestilo ali ravnilo, svinčnik ali flomaster, ja, celo zvezek mi bo sunil. Je pa že bolje, če sanjam **o**bešalnik, ker se mi potlej obeta dober uspeh in bom povsod napredoval.

Če sanjam **p**erjanico, takšno indijansko, in sem v sanjah indijanski poglavar, se mi gotovo obetajo same odlične ocene. In vse, česar se bom lotil, mi bo enkratno uspelo!

Če sanjam, da letim z **r**aketo, bom imel same dobre zamisli. Moram jih še edino uresničiti, pa bo. Če pa v sanjah letim na **r**aci, bom prejel še kakšne slabe novice. In če v sanjski bistri vodi vidim švigajoče bistro srebrne in bleščeče se **r**ibe, bom zdrav in močan. In če sanjam **r**aka, kako hodi ritensko, bom zelo uspešen.

Če sanjam, da **s**anjam, potem bom spet izgubil ključke pa copate pa nožek pa še kaj. Pa že rajši samo sanjam in sanjam, kako sem prišel ob vse - takoj ko se zbudim, pa bom že imel dobiček! Savtave sanje so pa res samo izguba.

Če sanjam, da sem zamudil šolo, bom moral brž napisati domačo nalogo - če ne prej, takoj ko se zbudim. Sanjam, da se šola spremeni v hiško iz kart, se sesuje in se skupčka in postavi znova.

Če še sanjam, da gledam televizijo, se bom moral kmalu opravičiti. In to bo pomagalo, kajti prava beseda pravo mesto najde. V sanjah lahko televizijo zrastejo noge in roke in televizija shodi. Hodi po vsem svetu. Če sanjam ob zijanju v televizijo, kako se sladim in goltam velikansko, pisano torto, se bo moja duša naposlušala sladkih besed.

Če sanjam učiteljico, bo treba spet plačati v šoli. Spet moram pogledati, koliko mi je še sploh ostalo ta mesec žepnine in ali nisem že vsega porabil. Učiteljica se v moji sanjah večkrat spremeni v čarovnico, to pa pomeni, da mi nekdo laže.

Če sanjam, da sem vojaček v vojaški uniformi in v vojski, ne bom dobil, kar so mi obljubili. Pa še soseda me bo grdo gledala, čeprav nisem nič kriv.

Če sanjam zajca, imam za prijatelja kajpak hinavca. In če ta zajec dopetajec še v cikcaku teče povrhu, bi me prijatelj rad brž opetnajstil in po bližnjici prehitel.

Če sanjam, da se igram z žepno uro, me čaka sreča in zadovoljstvo in smeh. Ta ura v žepu se lahko razpotegne in spreminja barve, zdaj tako, potem spet drugače.

Jaz in moje sanje, kaj pa ti veš. Sanjal sem in zdaj sem buden, v tej zarji sem buden, v tej sobi sem buden. V sanjah še plovejo ladje po širnem morju in mimo čudovitih otokov, kjer raste kokos, in rakete letijo v sanjah letijo v vesolje visoko, visoko. Ladje pomenijo, da mi bo kmalu kdo pisal. In rakete tudi.

Še jaz letim v sanjah kot ptica in angelček. Zato pa se bom rešil doma vseh sitnosti in ne bom več tečnaril in me ne bo nihče več mrcvaril in gnjavil in mi tečnaril, hejsasa!

V sanjah so tudi ledene dežele večnega snega in so vroče puščave, ko nenehno pripeka sonce. V ledenih daljavah se mi obetajo prijetni dogodki. V sončnih puščavah pa se moram potruditi sam, pa še sprejmejo me ne, kakor bi me morali.

In v sanjah so nevarne in dobre živali, so prezirljivi zmaji in prave pravljice.

In vendar je tako varno med spanjem. Če sanjam, da spim v hlevu, da spim tam na toplem gnoju, bom gotovo še imel dobiček, ne res.

Res bi rad vedel, kako sladke so te sanje, ki se jim reče življenje. Vsake sanje - pol resnice.

Biblijskemu preroku Danijelu in mnogim drugim se še sanjalo ni o radiu in televiziji, o raketah in letalih, o računalnikih in avtomobilih, o železnici in radarju, o tobaku in krompirju in še o marsičem, ne res. Danes pa premnog, ki ni niti prerok, še

vedno le sanja, da bi se najedel krompirja in da bi si kupil nov računalnik in tiskalnik.

In potem zbrišem te sanje ko tisto šolsko tablo in pišem nanjo budne črke. Pišem tako resnične sanje, sanje vseh barv, zaupljivo in dobro. In imam na jeziku prve besede.

V jutranji zarji sem buden, še na pol v sanjah. In sem srečen, da sije to zlato sonce.

O, kaj vse sem sanjal nocoj! Vse dokler se me niso dotaknili rožnati prsti zarje...

Povsod po svetu sanjajo svoje sanje, da preživijo. Kdor sanja kri, bo nesrečen.

Kdor sanja, da si obira bolhe in jih zdruzi, bo srečen.

Kdor sanja, da mu je miška zob odnesla, ta bo imel mrliča pri hiši.

Oj, kako dolgo bom sanjal?

Jaz, učenjak sanjač!

VEŠ, KOLIKO STANE?

Cincavi Cenček je bil grižek drobižek, pa je nagajal, kjer se je dalo in kolikor je le mogel. Ko ga ni nihče opazil, je brž spustil na kolesih ventilčke in je tako slastno zašuštelo, ssss, takole je uhajal zrak. Ventilčke je pobral in jih pometal v kanalizacijo. Pri vsem tem pa se je delal kot najslajši in najnedolžnejši angelček na svetu. Takle mižek figa nagajivi! Cinca Marinca, Cenček!

A to še ni bilo nič. Cenčkov oče je kupil pobalinu drag avto na daljinec. Zdaj je šele postal Cenček pravi fakinček, važil se je in važil ter se kazal naokoli in se postavljajal pred drugimi fanti. Nekaj časa je še uspeval, a so se otroci naveličali tega avtka, rajši so se šli nogometno tekmo.

In rolarji, ti šele! Spet se je Cenček prirolal med fante in se je važil in se repenčil, koliko denarja da imajo in da njega samo denar zanima. In vsi bi popadali na rit, ko bi vedeli, koliko je stal njihov televizor, njihov avto, njihov... in je našteval same reči in se je važnjačil.

Cenček je tudi preklinjal in grdo govoril, kakor kakšen uličar. Tudi drugi fantalini so že radi psovali, saj so mislili, da so kakor odrasli, če bzignejo bizgeci kakšno strašno grdo besedo.

Medtem je prišel Videk. Ta fantič se ni nikoli bahal s samimi dragimi plastičnimi igračkami. Pokazal je sabljico, ki si jo je sam

urezal s pipcem, z očkom sta jo pobarvala in jo prelakirala še z lakom za lase, da se je sabljica imenitno in dišeče svetila, Videk pa je prilepil še kovinski ročaj s selotejpom. Takšne sabljice ne kupiš v nobeni trgovini na svetu!

Videk je pripovedoval fantalinom, da se z očkom sprehajata in da sta nabirala gobe in borovnice in da pomaga rad doma in da že zna sam napraviti sladoled. Recept je povedal fantalinom, naj še sami poskusijo. Pa tudi se je pohvalil Videk, kako je nabiral češnje in ribez...

Vsi fantalini so tudi vedeli, da je Vidkov oče že marsikaterega dečka in deklico naučil plavati v bazenu takole bolj za šalo. Takrat niso smele biti ob bazenu mame, ki bi pazile, da jim dete ne utone kar tako in oh in ah. Tinčkovega očeta pa ni poznal nihče.

Videk je zrecitiral pesmico, ki se je je naučil. Fantje so prisluhnili. Vedeli so, da se Videk rad uči in da zna na pamet že kup pesmic in da tudi rad poje. In Cenček? Ta je odhropel kakšno žaltavo in se je režal.

Videk je imel rad sonce, vodo, zrak in ptice, Cenček pa vsega tega niti kakor opazil ni. Cenčka barabinčka je zanimalo samo, koliko kaj stane. O, kako je sinček Cenček zavidal Vidku tisto lepo sabljico in je rekel zato, da bi mu njegov očka že kupil takšno sabljico. In ko je Videk vprašal, kdo je spet pobral vse ventilčke v kolesarnici, je Cenček kajpak molčal ko grob. Kajti ko bi ga zalotili, bi ga fantje gotovo naklestili. Pa tudi ne bi bilo dovolj denarja, da bi jih podkupil.

In še, kadar so se mulci igrali, je Cenček ob strani samo čakal in čakal, da ga pokličejo. Kajti tudi on rad brca žogo. In gola ne more kupiti in če ga predriblajo, mora potrpeti.

Cenček se je kar nalepil na Vidka in je capljal in capljal za njim, capljaček, včasih pa je od same zavisti kar zavzdihnil. Kajti tudi Cenček bi rad kdaj nabiral češnje in šipek, borovnice in gobe, če bi ga kdo kdaj povabil. Takrat bi morda fantič slišal, da mu ptice ne zaračunajo niti prebite pare, ko lepo žgolijo, da veter in sonce krepita zdravje zastonj in da je sreča, če lahko kdaj tudi sam napraviš doma sladoled. Najboljši je tisti jagodni sladoled, ki ga je Videk napravil sam in ga ponudil otrokom.

ZAKAJ IMAJO NEKATERI LJUDJE GOBEC

Bes jih plentaj, lapave gobcače! Že večkrat sem se vprašal z vami, zakaj so nekateri ljudje tako gobčni in sploh gobezdavi. Vpraševal sem se in vpraševal, vse dokler nisem nekega dne...

Nekega dne, nekega lepega in čisto navadnega dne sem zašel v kraljestvo živali. Sam ne vem več prav, kako sem se znašel ravno v tem živalskem kraljestvu.

V živalskem kraljestvu je bilo res živalsko, vam rečem, tam so svinje res samo cvilile, krulincale in krulile in koze so bile res koze in krave so bile samo krave in biki so tudi bili bikasti biki in osli so bili zgolj osli in so rigali svoj I-A, ne pa gobčno kimavo kakšen JA.

V svetu kimavcev so imeli mnogi gobcači tudi nagobčnike, tako so bili popadljivi. Pa so obračali gobec kljub vsemu in so gobcali skozi nagobčnik še bolj veselo.

Poslušal sem, kaj je gobcal neki naveličani vol. "Glejte, svoboda, ta je povsem odveč! Jaz sem navajen jarma že od nekdanj, pa mi gre dobro," je mukoma mukal in gobcal tolsti vol o svojem zadovoljstvu. Kar verjeti nisem mogel, da je tako sprijaznjen s svojo usodo.

Pa je volu odgobcal neki konj: "Kaj pa jaz, ki tovorim že vse življenje težke tovore! Vsaj zdaj, na stara leta bi si rad odpočil, pa me še vedno gospodar vpreže in moram voziti. Ko ne bi

speljal, bi me gospodar brž oddal h konjederču in bi bilo po meni." Tako je gobcal hrzaje konj in se je celo smejal s svojim ihaha ihaha.

Prigobcal se je še osel, ki ni mogel biti tiho: "Mene so hoteli postaviti na visok položaj, ker sem gobcal le takrat, ko bilo treba rigati tako, kakor da se strinjam. Nekaj časa sem se lahko važil, potem pa so me nagnali delat in gobcat ter sem poučeval druge osle, kako je treba pravilno oslovsko živeti."

"Hja, te živali pa so še kar izkušene in pametne, četudi gobcajo," sem si mislil.

Prisluhnil sem, kar je še ostro zagobcal ostrozobi cucek, sicer največji človekov prijatelj, ko je pasje potepuško pomahal z repom in zabevsknil: "Čuval sem noč in dan premoženje, pa sem dobil le enkrat na dan jedače, za pijačo pa le vodo. Še brezdelni mački, ki je z gobčkom samo mrdala in sicer predla po kotih, je šlo bolje, saj je dobila mlekca papat, kaj pa jaz? Nič, samo vodo!" Tudi pes je gobcal in se pritoževal.

Zdaj pa mi je bilo dovolj in sem stopil k živalim ter jim rekel, naj nehajo toliko jadikovati. Da poznam kar precej rejenih svinj, ki so zmerom pri koritu, sem dejal gobcačem in gobcačkam. Živali so se splašile in so se me ustrašile, saj sem bil le človek.

"Veš kaj," mi je gobcala vsaka žival, "tudi zate bi bilo bolje, ki razumeš jezik velikih živin, da bi kdaj držal gobec. Saj vemo, da si naš prijatelj. A tako pač je."

"Kako," sem se navidezno razhudil, " take živali, pa boste še gobec otresale ali kaj?!"

A živali so mi samo ponavljale: "Poznamo veliko malih ljudi, ki imajo velik gobec. In žrejo in se nikoli ne prenažrejo. Pri nas pa se vsaka žival ustavi, ko ima dovolj..."

Nasmejal sem se, pozdravil sem živali z veselim "Živijo!" in sem vedel, da se tokrat ti gobcači ne motijo. Res je, marsikdo med nami ima gobec, pa še velik gobec povrhu. In že ve, kdaj mora gobec otresati.

Zato pa imajo nekateri ljudje gobec. Zato, in zaradi ničesar drugega.

ŽITO

Ajda, pšenica, rž... Koliko žitaric!

Nekoč se je sprehajal brezskrbni bizgrec svizec po strnišču.

Koliko belega kruha bo spet iz te moke, koliko bele moke iz tega zrnja, koliko zlatega zrnja iz teh klaskov, koliko zlatih klaskov iz tega žita, koliko snopov sončne pšenice iz tega žita požetega, koliko zlatega žita na žitnem polju, na tem širnem žitnem polju, oj to žitno polje v zlatem soncu! In zdaj je žito požeto, pšenično zrnje je zmleto.

In zdaj, ko je bilo žito požeto in paberkovano, je bilo tukaj le še strnišče, ravno, ostro strnišče.

Svizec brezskrbnež se je sprehajal v zlatem soncu.

Pel si je veselo, ko se je sprehajal po senožeti:

*"Kosilnica, terilnica,
mlatilnica, jedilnica."*

In ko se je razlegala pesem čez senožet, je še veter vzel piščal v svoje zračne roke in zapiskal, da je piskalo in vriskalo od same sreče:

*"Kosilnica, terilnica,
mlatilnica, jedilnica."*

In zlato sonce je sijalo, strnišče je bodlo, senožet se je zlatila, zlato žito je bilo požeto, v snope speto, sončni snopi zlate pšenice so bili omlateni, klaski so bili sproščeni, zlato zrnje se je v mlin usulo, bela moka se je usipala in iz bele moke smo spekli beli kruh, da ga zdaj ješ in hrustljaš zlato skorjico.

Tisti bizgec svizec pa še kar naprej hodi na strnišče in pazi, da je red na strnišču in da je vse pripravljeno za oranje.

ŽIVALSKI JEZIK

Aha, vsakomur je znano, da imajo mnoge živine pri nas velik gobec in dolg, če ne kar predolg jezik. Imajo lape lapaste. Gobcajo.

Kadar se mu je od jeze rdeče napravilo pred očmi, je pihal nebrzdano ko bik.

Kadar je dvoril kakšni damici, je pisano prifrftal ko rahlo nežni in čudovito pisani metuljček.

Kadar je občuteval drobno srečo srečico, je ščinkal ko ščinkavec.

Kadar je bil lačen, je goltal ko gladni volk. Zato je lajal z volkovi.

Kadar je bil suh ko puščava, je žlampal ko žolna.

Kadar se je hotel prikupiti in je kakšno zraven ušpičil, je bil pravi lisjak.

Kadar je spal, je bil nedolžen ko ovca.

Kadar se je bahal, se je nosil ko pav.

Kadar se je drugekrati važil, je kevdral in kevdral ko puran.

Kadar si ni vedel iz težav, je krulil ko prasec v blatu. Le da bi se prikrulil do korita.

Kadar so bile spremenljive razmere, je menjal barve ko kameleon.

Kadar je šel čez glave drugih, je neusmiljeno jokal krokodilove solze. In je molče oprezno prežeč ležal v tihi vodi.

Kadar so ga imeli za norca, on pa je še nosil povrhu, je bil pravi osel.

Kadar se je repenčil, se je petelinil in grebenil ko petelin na gnoju.

Kadar se je napil, je bil pijana svinja. Večkrat je krulincal runkasto in vsepočez dajal v nič.

Kadar je bil skrokan, je krakal ko krokar in je imel mačka povrhu.

Kadar se je bal in ni hotel tvegati, je skrnil glavo v pesek ko noj.

V življenju je srečal mnogo potuhnjenih hijen, tovariških lisjakov in drekobrbcev.

Kadar je bil len, je smrdel ko dihur.

Večkrat se je počutil ko riba na suhem. Takrat je govoril nemo.

Kadar se je čutil poteptan, je bil ko črv. In je zvijal jezik ko črva.

Za njim so vohali tudi marsikateri pesjani, ki so bevskali in renčali: "Pogine naj pes!"

Še ko je bil otrok, je bil večkrat siten ko podrepna muha. Brenčal je brencljasto in nagajal, tudi to je znal.

Po prekrokanih nočeh je imel mačka, pa je bil sam stari mačkon. Od glavobola je kar mijavkal in mijavkal, mijau, mijauuu....

Govoril je v mnogih živalskih jezikih, a v eni sami človeški govorici.

Bil je visoka živina.

Bil je, on, krona vsega stvarstva. Simbolična žival.

ZMAJAR

Bilo je v tistih težkih časih, ko še niso poznali ne parnih lokomotiv ne parnikov na rekah in čez morja, kaj šele motorje na bencin ali nafto, kaj šele, da bi poznali jedrsko energijo. Ne, v tistih davnih časih so popravili vse peš. Zato pa so otroci toliko bolj veseli skakali po čistem zraku in se kopali v čistih vodah in še ni bilo ozonskih lukenj na nebu in ne opeklin na hrbtu.

V tistih časih je živel bister živogledni fantič na podeželju, ki je pomagal teti pri gospodinjstvu in je pasel na podeželju krave in koze. V naravi je skakal še sam kot kozliček in občudoval visoke zvezde. Tudi ptičke je vprašal, kako da letajo po zraku in ne padejo, vedel pa je, da imajo ptičke votle kosti. In celo ribe je vpraševal, kako da po vodi plavajo in se nikoli ne utrudijo.

Nekega dne ga je poklical oče s podeželja v mesto in ga je dal v uk za slikarja. Njegov očka je bil znan notar in je imel v mestu svojo pisarno, fantiču pa je omogočil šolanje.

Preselili so se v drugo mesto in tudi tam je fantič slikal in risal. S peresom je narisal pokrajino, široko dolino in utrjen grad, pozneje pa tudi Jezusa, ki se je krstil v reki Jordan, tega je naslikal za mojstra slikarja - in mojster je bil z njim zelo zadovoljen. V uricah samote se je slikarček spraševal, zakaj da ptički letajo, on pa ne more. In spet tisto, kako da ribe pod

vodo neutrudno plavajo. In je iskal odgovor na tisoče drugih reči. In v vsako reč je vtikal svoj nos, zdaj tu, zdaj tam.

"Ne bodi takle polovičar," ga je karal večkrat očka, saj je fantič bezal zdaj v to, zdaj v ono stvar. Tako živ je bil, da ni ostal nikoli dolgo pri eni sami stvari, vse ga je zanimalo, vse je hotel preizkusiti. Preizkušal pa je tako, da je zraven še risal in risal. In risal je tako lepo in natančno, da so ga vsi občudovali. Vse ga je zanimalo, zato je slikal travne bilke, drevesa in živali, obenem pa si je zapisoval, kar je opazil novega.

In ne samo to, napravil je načrte za mostove in utrdbe, risal je zemljevide, očrtal je nekaj načrtov za topove in samostrele, izmislil si je vojne stroje in stroj za letenje, celo prvo podmornico si je menda izmislil. Iz igrače je napravil mimogrede kakšen stroj.

Tistega lepega dne je vstal zgodaj in se napotil na planjavo. S sabo je vzel zlepljena umetna krila, privezal si jih je v samotnem jutru na ramena ter začel kriliti. A kaj, malo se je že dvignil, malo, nič več, pa še veter je močno pihal in ga je gnal, da je fant tekkel okriljen po tisti planjavi in se skoro ni mogel ustaviti. Ko bi ga kdo takrat videl v tistem prvem soncu, bi si mislil, da ima pred sabo pravega pravcatega angela.

Ves zadihan se je končno ustavil, snel si je krila in sedel ter premišljal. Torej se dvigniti ne more.

Kaj naj zdaj stori?

Premišljal je in premišljal, tisočero misli je švigalo in se bliskalo sem ter tja, ves je bil napet in kljub prvemu letalskemu neuspehu je bil ponosen, da je vsaj poskusil leteti. Saj je napravil krila dovolj široka, pa tudi pretežka niso bila - kako da potem ni letel in se dvignil s tal?

Naslednjega dne je mladenič poskusil leteti znova. Le da se je odpravil tokrat na grič. Pripel si je krila, veter je močno pihal, fantič se je pognal kakor ptica čez brezno, razprostrl je okriljene roke - in že ga je zanašalo po zraku, vendar ni padel.

V blagem loku se je zavrtil in pristal na tleh ter tekkel okriljen naprej, ves zadihan in srečen. Uspelo mi je, si je vzklikal in zavriskal v sebi in težko sopel. Ja, uspelo mu je, bil je prvi zmajar na svetu, ki mu je uspelo poleteti skozi zrak.

Tega dne je še vadil in vadil ter se je okrepil, poletel je in zmerom čvrsto pristal na tleh. Niti zajtrkoval ni in ne malical ali obedoval, tudi večerjal ni - tako zelo je bil zagret in razgret, samo da je letel. Na vse na svetu je pozabil, le da je letel. In tako je letel sam zase in na samem, kajti ko bi ga kdo videl, da leti, bi si mislil, da vidi pred seboj čudno letečo prikazen in pol ptiča-pol človeka.

Prvi zmajar se je skrival, ko je letel.

Pri sosedovih so tudi imeli fantalina, a ta je bil naveličan vsega in strašno, strašno len, sploh se mu ni nič ljubilo. In je lenuh opazil, da ni prijatelja nič na spregled - le kam se je neki del?

Zato je lenuh kljub svojemu dolgčasu sklenil, da se bo zbudil zgodaj in bo pogledal, kam je odšel oni čez cesto.

In res! Komaj je lenuh še komaj predramljen brljavo pogledal skozi okno - kaj vidi? Hja, oni pridni radovednež se je odpravil hitro nekam in v rokah je nosil nekakšna krila ali kaj. Zdaj se je lenuh kljub lenobi naglo oblekel pa hajd za prijateljem! Sledil mu je potihno in tiholazno, tako kot mačka zalezuje miši.

Ko se je povzpел pridni fant s krili na hrib ter se pognal skozi zračno širjavo in daljavo, ga je lenuh samo zavistno opazoval. Nekaj časa ga je takole gledal, potem pa se je odločil, da bo krila ukradel in še sam poskusil leteti.

In res, ponoči, ko je vse spalo, se je odplazil lenuh po krila pridnega fanta in izumitelja. Odnese! jih je v svojo shrambo in jih skrbno zaklenil. Lenuh je kar drhtel, ko je pomislil, da ima zdaj krila in da bo letel tudi on.

Naslednjega dne zvečer se je odpravil s krili potuhnjeno na grič in se pognal čez rob brezna, a kaj, ko ni mahal z rokami in ne poganjal kril in ga je zvrtničilo ter ga v zraku obračalo...

Lenuh je štrbunknil na srečo v ribnik in si je zlomil samo nogo. Jezno je snel krila in jih pustil v vodi, sam pa je odkrevljal in se priplazil domov z zlomljeno nogo in s palico. Nikoli več ni poskusil kaj podobnega. Zanj je bilo pretežko.

In pridni fant? Ta si je omislil nova krila, le da je pazil, kam jih je skrbno zaklepal. In ker je bil vsestransko priden, je zaslovel

kot odličen izumitelj in slikar. Ime mu je bilo Leonardo in ga mnogi bolje poznajo, ker je naslikal Mona Lizo in njen ljubki skrivnostni vabljeni nasmeh. Šele dolgo po njegovi smrti so odkrili, da je ta pridni slikar in izumitelj resnično letel kot ptica skozi zrak in da je bil prvi in res čisto pravi zmajar.

V TELEBANIJI

Capinček frkolinček, fantalinček in fakinček, za katerega vsakdo ve, da rad kakšno posebno in veselo ušpiči, pa brez zamere, je bil eden izmed mnogih, pa je bil vendarle nekaj posebnega. Znal se je uveljaviti na vsak način in za vsako ceno. Resda se je kaj težko učil in je še tisto hitro pozabil, a bil je priljubljen telebanček. In sploh so v mestu Telebaniji dajali prednost takšnim gospodičem, ki so bili sila važni in lažni in lažnivi.

Karkoli je frkolinček storil, se mu je zdelo silno važno in pomembno. Pa se ni lepo obnašal, kje neki! Le na zunaj se je delal finega in lepega, pa je šlo.

Kmalu je frkolin zaslovel po svojih negodnih telebanstvih. Samemu sebi se je smejal in si je mislil, da je on sploh najvažnejši na svetu in je bil zase res ravno najpomembnejši in sploh. Sekira mu je padla v med, kot se reče.

A kaj, ko v deželici Telebaniji ni bil edini, ki bi bil malo pičen in zabit! Cela rajda se je natepla takšnihle gmajnikov in frkolinov in vsi so lepo uspevali. Kupovali so si vse, kar jim je prišlo pod roke in so uspevali še bolj in bolj. Le tu in tam je kdo telebnil na tla, neroda nerodna, a se je kmalu pobral. Potem pa so vsi telebanili naprej.

Bog ne daj, da bi v tej deželici Telebaniji kdo kaj znal in da bi se hotel uveljaviti z lepoto! Brž so ga prekričali in prevreščali ter so ga potisnili v kot, v oslovski kot, če si je kdo drznil govoriti še celo o poštenju. Uspevali so pa barabini in ničeta pezdeta in se jim je milo storilo in se jim je od ust pocedilo in poslinilo, tako so bili razvneto pocukrani, ko so uganili svojo. Le da so vseprek uspevali in še bolj lagali samim sebi in drugim, kako čudovito uspevajo. Marsikak pošten in dober človek pa je pobegnil na tuje, saj je imel dovolj telebanskega zafrkavanja.

In tako je menda v deželici Telebaniji še dandanes, če se v zadnjih spremembah ni nič spremenilo, kdove. Le da frkolin uspeva in se važi in važnjači in s širokimi usti zajema z veliko žlico cel svet, a ga ne more pogoltniti. Le da frkolin z drugimi telebanskimi bučmani živi na visoki nogi in se zdi samemu sebi še bolj imeniten, medtem ko laže. In laže resnično tako zelo, da še samemu sebi verjame. Ja, verjetno je tako v tisti deželici Telebaniji še danes tako, ker je še bolj isto, kot je bilo prej: telebanasto zatelebano. In telebanijo in telebanijo naprej, da nikoli tako.

USODA SOBNIH PTIC SKOBČEVK

Čudno je to življenje. In včasih zaboli.

Nekoč sem dobil v dar dve papigi skobčevki, dve taki pisani, zeleni in modri in živogledni stvarci, da se ti srce razjoče, ko ju gledaš. A kaj, ko sem imel doma že psičko Bibo, črno pudljico, ki je skakala okoli mene in z mano hodila spat, pa tudi želvico Kipi, ki je drsala po stanovanju in se podelala kjersibodi, da je moral oče vedno brisati in čistiti za njo. Zdaj pa še ti dve pernati živalci! Lepo sta v žvrgoližu čebljali in čebljali in vsak je rekel, da sta mož in žena. Papagaju je bilo ime Pikoplav, tako sem ga klical, zeleni papígi pa sem rekel Zelenka.

Z očetom sva se odločila, da bova oddala obe papagajski živi stvarci. Pikoplava je dobila Kristinca s soslednjega bloka, da se bo igrala ves ljubi dan z njim in se bo, čeprav je še čisto majhna, pa že tako velika, tudi kratkočasila s Pikoplavom. Kristinca je imela že več operacij na nogah in je težko hodila. Neskončno pa je imela rada živali. Pa tudi njena mama in babica ne bosta imeli ničesar proti.

Pomembna pa je papigica Zelenka. Ta je nosila v sebi usodo nekaterih skobčevk. Že nekaj rodov živijo te južne ptice izza daljnih sedmih morij pri nas in mogoče še samo sanjajo, da so kje v pragozdu in da frlijo po toplem zraku. Zdaj je bila papigica skobčevka le še sobni ptič. Menda pa se je preselila k nam nekje iz avstralskih daljav, kdove. Že nekaj rodov

stanujejo pisane papigice skobčevke v naših sobah in so prave prijateljice, male pernate prijateljice.

Papigico Zelenko pa sem ponudil s ptičjo kletko vred sicer nemarnemu Matjažu. S svojim upognjenim, krepko kavsavim kljunom se je važila in je bila res živahna. Matjaž je bil debelušen in nekoliko napihnjjen in vedno važen in si je strašno rad ovohaval prste. Ko je zapisal vrstico, že si je nežno povohal kazalec in sredinec, to pa je počel prav gosposko in takole imenitno in čisto brez sramu. Resda je bil ta debelajsasti Matjaž tudi nekoliko udarjen in telebast, le ko je šlo za potep in vik in krik na dvorišču in čez cesto na gmajnici, o, potem pa so mu švigale črne oči in je bil v lica zabuhlo zardel in izkričan, da mu je kar sapo jemalo! In ta Matjaž si je tako strašno želel ravno papige skobčevke, pa prav tako Zelenko bi imel!

Malo me je že skrbelo, kako bo z živalco, če mu jo dam. "Saj bo vendar v kletki in ne bo nič narobe," sem si mislil. In si je Matjaž nekako izprosil Zelenko. Potem pa se je delal, kakor da bi mu papigo vsilil jaz. A pri Matjaževih so se končno na skobčevko in na njeno veselo čebljanje navadili.

Zdaj je Matjaž vsak dan kletko odpiral in je pustil, da se je Zelenka spreletavala najprej po njegovi sobi v hiši, potem na hodniku, končno pa v kuhinji in vsevprek po dnevni sobi. Najraje pa je imel svojo papigico Zelenko spuščeno v kuhinji, da ji je drobil kruha in ji ponujal zrnje. In se je živalca navadila nanj in mu je že pogumno sedla na rame, potlej vrh glave in se je radovedno ogledovala naokoli in čebljala. Celu na roko je

priletela Matjažu. Matjaž je hotel imeti svojo Zelenko vselej ob sebi. Tudi pri kosilu je morala papigica čepeti kje na omari, včasih pa si je drznila skočiti celo na mizo, malo se je sprehodila, pa spet brž odprhnila nekam gor, namreč na omaro.

Matjaž ne bi bil Matjaž, ko ne bi delal poskusov. "Zdaj pa si, Zelenka, čisto moja," je rekel zeleni skobčevki. In jo je spet spustil iz kletke. In papigica si ga je ogledovala in kimala z glavico, da je bilo veselje videti. Potem pa je zažvrknila in zapela, tako kot pač pojejo take papigice. Tudi Matjaževa mama in ata sta se nekako navadila na okrasno perutnino in sta si rekla, da je čisto prav, ko ima Matjaž s papigico takšno veselje.

Nekega dne se je priklatil v hišo sosedov močni maček. Resda ni bil več kaj posebno nevaren, praskati pa je še znal, da je zbolelo, kadar je koga mimogrede in kakor za šalo oprasnil ter je menil, da se tako postavlja in dobrika obenem. Prišel je takole sosedov maček in pritacal in pridrobencljaj v kuhinjo k Matjaževim in si je oblizoval gobček, češ, to pa bi bila dobra pečenkica, sploh perutninski zalogajček. Matjaž mačkona ni nagnal iz kuhinje, ampak se je celo veselil, češ, kako pa bi bilo, ko bi frčalo perje malo naokoli. Maček je videl, da ima pri Matjažu potuho, ptiček pa je bil na smrt prestrašen.

Maček se je s tacami povzpел nekoliko na omaro, kot da si kremplje brusi in kakor da preži. Vedel je, mrnjavček pogoltni, da tako visoko ne bo skočil, da bi sklatil papigico Zelenko, pa vendar, poskusiti je treba... Oblizoval se je in gledal pogoltno

Matjaža, češ, pomagaj mi, da ujamem ono žverco tam zgoraj na omari, ono papigici Zelenko. Matjaž je zaveslal objestno z rokama in plosknil, da je bil ubogi ptiček na smrt prestrašen. Papigica Zelenka je skakljala po omari in je bila čisto tiho. Le stensko uro je bilo slišati in tisto papigino skakljanje po omari, ko so udarjali krempeljci ob les.

Matjaž se je čudno zarežal. "Kaj pa," si je rekel, "če to papigo Zelenko ponudim sosedovemu mačku za večerjo. Me pa prav zanima, ali jo bo mačkon požrl v enem kosu, ali pa se bo igral s ptičko ko mačka z mišjo... Pa saj se Zelenka zadnji hipec še lahko reši..." Tako je režavo rekel samemu sebi Matjaž in si je mel roke. In sploh ga ni zapekla vest ob taki okrutni zamisli, nič se ni zganilo v njem. Samo da poskusi in da bi videl, potem pa...

Matjaž je skočil in hotel ujeti papigico zelenko, ta pa se je tokrat prestrašeno samo umikala. To je Matjaža zelo ujezila, da je ptico klel in preklel, češ, kaj pa se mu zdaj ne pusti prijeti. A papigica Zelenka je bila spretna in je samo skakljala sem in tja, sem in tja.

Zato si je vzel Matjaž stol, stopil je na stol in je hotel prijeti papigo Zelenko. Sosedov maček pa se je muzal spodaj ob stolu in se mačkinil, kot da bi vedel, da sodeluje pri poskusu. Zdaj šele se je razjezil Matjaž, ko ni mogel ujeti papigice Zelenke, ker se je postavila najprej na rob omare, tako da je Matjaž prestavil stol. In medtem ko je prestavil stol na rob, je že skočila papigica Zelenka in prhnila na drugi rob vrh omare. To je zdaj Matjaža prav razbesnilo. "Prekleti ptič," se je drl

razrepenčeno Matjaž, "ali si moj ali od koga drugega! In ker si moja papiga, te lahko dam, komur jaz hočem!" In je spet grdo zaklel in psoval in si je vrtal po nosu od same jeze. Papigica Zelenka pa je skakala od enega roba omare do drugega, medtem ko se je spodaj vrtel in muzal čakajoči sosedov maček.

Matjaž je videl, da papigice Zelenke ne bo ujel z rokami, pa naj prestavlja stol, kolikor hoče. Zdaj je vzel iz omarnega predala kuhalnico, tisto dolgo kuhalnico, s katero je mama vedno žgance mešala. Matjaž je pograbil kuhalnico, skočil je na stol in udaril po omari bliz papigice, da se je Zelenka pognala v zrak in v zraku frlela. Matjaž je ko nor udarjal po omari. Zdaj pa je tudi sosedov maček spodaj, da vrag šalo jemlje, stisnil je svoj mačji rep med noge in se tiho izmuznil iz kuhinje ter se skril na hodniku.

Matjaž je spet skočil s stola, mahal je s kuhalnico proti ptički in ji grozil s smrtjo. Da ji vrat zavije pa take reči. Papigica Zelenka pa - kakor da ga je razumela!

V zraku se je nekako zavrtela, pofrfotala in se zaletela in butnila v okno, da je padla na tla. Papigica je tiho jokala. Matjaž je samo široko razprl oči. Sosedov maček si ni upal s hodnika v kuhinjo. Je preveč grdega slišal in tudi pobegniti ne bi mogel, zato se je še naprej potuhnil v kot in tam čemel.

Matjaž je stopil k papigici Zelenki, pobral jo je s tal in zarentačil: "Saj ti ni nič! Kaj pa se delaš!"

A ptička je samo drhtela in po ptičje jokala. Drobnost telesce je drgetalo v Matjaževih dlaneh. Matjaževe dlani so se zdaj oznojile, da se mu je papigino zeleno perje lepilo na kožo. Bilo mu je silno nevšečno. Kam naj s ptico? In kaj naj reče, ko prideta domov ata in mama? No, nekaj si bo že izmislil. Da nič ne ve in da je bržda sosedov maček kriv.

Matjaž je zaprl papigico zelenko v kletko. Dobro je zaškrnil vratca, dvakrat jih je zaškrnil, da bo bolje držalo. Papigica pa se ni pobrala, kar na tleh v kletki je obležala in se tresla in perje se ji je nekam povescilo in izgubilo bisernati lesket. Tudi plezalne nožice so včasih vztrepetale, vztrepetale so komaj vidno in le za trenutek. V bolečini, od bolečine.

Ko sta prišla ata in mama iz službe, pa se je Matjaž najprej napravil, kakor da je vse v redu. Le nekoliko pa je bil vendarle zaripel in oči je imel tudi izbuljene bolj kot ponavadi. "Kako pa je z Zelenko, si ji zamenjal vodo?" je vprašala mama Matjaža.

"Aha," se je samo odrezal Matjaž in stiskal pesti in gledal tjavendan, češ, kaj pa mi morete, tudi če me dobite.

"Prav," je samo rekla mama in šla pripravljat pozno kosilo. Oče pa je v dnevni sobi že prižgal mali zaslon in je gledal svojo priljubljeno televizijsko oddajo.

Matjaž se je počutil čisto sam na svetu. Umaknil se je brž v svojo sobo, kakor da mora napisati domače naloge. Papigica Zelenka je še vedno ležala v kletki. Ni se ganila, samo nemočno je opazovala svet. Matjaž je previdno odprl vratca kletke in

potipal, ali je živalca še živa in topla. Papigica Zelenka je le nemočno drhtela.

Matjaž je vzel svojo papigo Zelenko iz kletke, jo s prstom krcnil po kljunčku in jo odnesel v nemarno v kuhinjo. Tukaj pa je nekam zaskrbljeno rekel mami: "Poglej, mama, papigico Zelenko pa nekaj boli." Matjaževa mama si je ogledala ptičko in je poklicala moža, češ, on se bolje spozna na živali.

Nevoljno je pridrsal Matjažev oče v kuhinjo in strokovno ugotovil, da si je papigica zlomila nožico. "Saj se bo zaraslo samo od sebe," je rekel v nemarno Matjažev ata in spet odšel gledat televizijsko škatlo, kajti na sporedu je bila njegova priljubljena oddaja. V dnevni sobi si je odprl še steklenico piva in cugnil.

Mama in Matjaž zdaj nista vedela, kaj naj storita. Mama je naročila Matjažu, naj vrne ptiča v kletko in si bo tam papigica pač odpočila. Potem pa bodo videli, kako bo.

Naslednjega dne je poskusila papigica Zelenka vstati. Uspelo ji je za nekaj hipcev, a je samo krevsnila in spet padla. "Za živinozdravnika je škoda denarja," sta menila Matjaževa starša, "ploščico pa lahko napraviš sam in jo poviješ."

In res si je Matjaž omislil ploščico in je privezal zlomljeno ptičkino nogo k ploščici kar z grobim črnim sukancem. Živalco je moralo zelo boleti, saj je drhtela in podrgetavala. "A kaj bi tisto," je menil sam pri sebi Matjaž, "se bo že uneslo, če je že ata tako rekel. Se bo že samo od sebe pozdravilo." In je

zamenjal papigi Zelenki vodo in ji nasul ob kljunček kup zrnja. Ne enega ne drugega se ni ptica pritaknila, pa tudi ni mogla jesti, ko je obležala na tleh v kletki.

Dober teden se je mučila papiga Zelenka s tisto ploščico na nogi, drgetala je in trepetala in vzdihovala po papigovsko. Matjaž pa se je šel bolničarja, kajti je pa že škoda, da bi dajali denar za živinozdravnika. In potem je popoldne obležala živalca v kletki in se ni ganila in je bila mrzla ko kamen. Matjaž je vedel, da ni več živa.

Vzel je mrtvo papigico Zelenko, jo zavil v časopisni papir in odvrigel v smetnjak zunaj pri hiši. Ko bo pripeljal "smetiškantar", še opazil ne bo v kanti za smeti te drobne ptičke. A za vsak primer je Matjažpotisnil mrtvo ptičko le nekoliko globlje med smeti, da se ne bo videlo.

Naslednjega dne so se Matjaževi v tistem odličnem in dragem avtu odpeljali na vikend. Starša sta rekla, da Matjažu nove papige ne bosta kupila, pa tudi fant ni nič kaj posebej silil.

In ker je že kletka pri hiši, bodo dobili zastoj morskega prašička. Ta bo mamin ljubljencek in se ga Matjaž ne bo smel niti prav dotakniti. Spomin na papigico zelenko bo kaj hitro zbledel.

Vem, da Matjaža ne peče vest. Le nekam jezen je name, ker sem mu podaril papigo.

TA DAN TEDEN

Dolgo je tega, ko se je zgodilo. Bilo je tedaj, ko še ljudje pravzaprav niso merili časa in niso poznali ne ure ne dneva, čeprav so zajtrkovali zjutraj, južinali opoldne in večerjali zvečer, ponoči pa so sladko spali. Res, bilo je še tedaj, ko so podnevi v soncu delali, ponoči pa spali. Res pa je, da v tisti deželi tedaj še niso poznali niti časopisov. In ko so tekmovali v teku, tudi ni imel nihče štoparice, da bi meril pretečeni čas. Preprosto jim ni padlo na pamet, da bi bil čas lahko kakor trak, ki se odvija in odvija naprej, medtem ko stvari sproti nastajajo in izginjajo in se dogajajo dogodki. Celo tega niso vedeli, da zamujena ura ena - se ne vrne več nobena.

V tisti deželi, kjer še niso merili časa, je živel zvedav deček Vid. Vidu se je sanjalo, da obstaja čas in da si dogodki vendarle nekako sledijo, da so torej: prej, zdaj in potem tri različne stvari. Kajti kar se je zgodilo prej, ni zdaj in ne bo potem. Kar je zdaj ni bilo prej, potem pa bo. In kar bo potem, ni zdaj in ni bilo prej nikoli. Vid je imel občutek za čas.

Zato je nekega lepega dne Vid vstal in se odpravil na dolgo, dolgo pot. Ko je prišel v deželo, kjer so poznali ure, dneve, tedne, mesce in leta, pa tudi sekunde in minute, se je zelo začudil. Še bolj je bil začuden, ko je videl, da imajo v tisti deželi, čudo prečudno, urarje. Videl je, da merijo čas po gibanju nebesnih teles, sicer pa tako, da so imeli svojo zgodovino. Po vrtenju Zemlje krog Sonca so merili ure, tedne,

mesce in leta, poznali pa so tudi Sončev čas. In celo več, trdili so, da obstajajo na Zemlji različni krajevni časi in da so v razdelkih na 15° po meridianu potegnjeni tako imenovani časovni pasovi. In kaj je še zvedel, kaj je še zvedel! Da obstaja srednjeevropski čas, vzhodnoevropski čas in zahodnoevropski čas, da obstaja svetovni čas... In celo več, da obstaja še povrhu zvezdni čas, to je tisti čas, po katerem se začne na primer pomlad... Vid se je vsega tega naučil.

Potem se je vrnil domov. Tam so živeli še kar naprej brezčasno. Nikomur se ni mudilo in nihče ni zamujal.

Vid je ugotovil, da nekaj že mora storiti. Poklical je na pomoč vijoličastega palčka, ki mu je bilo ime Teden. Teden je imel prav tako čepico kot božiček, samo da je bila njegova rumena. Bil je majhen, skoro čisto neznaten. Palček Teden se je vsakih sedem dni spet premladil in spet odrasel.

Vid je rekel palčku Tednu: "Pojdi zdaj k našemu kralju in mu povej, naj ga ne krona več kronološko. Naj te vzame v službo in boš ti povedal, kaj je to čas."

Palček se je kajpak brž strinjal z Vidkovim predlogom. Odšel je h kralju brezčasnega kraljestva in odprl svoje ministrstvo za čas. Zdaj so ljudje tega kraljestva množično prihajali k palčku Tednu in so vsak dan poizvedovali, kako je s časom. Prvi dan je bil določen po Luni in se je imenoval ponedeljek. Torek je bil čas naprezanj in bojev, ko so se ljudje v kraljestvu prav pehali na vrat na nos za uspehom in pri delu, mnogi so bili tudi komolčarji. Tretji dan je bil tekoče kot živo srebro na sredi,

zato se je imenoval sreda in so zato imeli uradne ure. Četrty dan ali četrtek je bil vladarski dan, ko je tudi kdaj grmelo in bliskalo iz kraljevske palače. V petek so se mnogi postili, da so se tem bolje v soboto in nedelje mastili in se pogostili, prav tako pa so v petek odpirali semnje in so kupčevali, poslovali, trgovali. V soboto so si vzeli prosto in so delovali in gospodinjili doma. Aha, nedelja pa je bila poslej Gospodov dan in niso delali ničesar.

V kraljestvu so lahko silvestrovali ob koncu leta, 31. decembra, slavili pa so tudi ljudske in cerkvene praznike in so imeli proščenja. Kresovali so 21. junija, na primer. Imeli so uradne in mednarodne praznike. Novo leto so praznovali 1. in 2. januarja. Imeli so tudi spominske dneve, kulturni praznik, dan žensk, dan materinstva, dan zdravja, dan miru, mednarodni dan otroka, dan varčevanja, dan človekovih pravic, celo dan Zemlje so imeli... Kdo bi vse našteval, katere praznične in spominske dni je prinesel v deželo palček Teden!?

Kadar sta se očka in mama sprla in nista hotela govoriti med seboj, pa sta imela tihi teden. Vedno je kajpak prva spregovorila mama, saj so ženske bolj jezične in besedno nadarjene.

Palček Teden je moral odgovarjati tudi na tako učena vprašanja, kot na tisto, od kdaj svet obstaja. Pa je pokimal s svojo rumeno čepico, se še bolj povijoličil in zavonjal kot vijolica in rekel: "To pa je tako. Ta svet obstoji, odkar obstajam jaz. Glejte, jaz sem se rodil prvi hip in je minilo prvih sedem dni in sem se premladil in so me zato imenovali Teden. In tako

sem se od začetka sveta do danes prerojeval vsakih sedem dni in se še vedno imenujem Teden."

Vsi naokrog so pametno kimali z glavo, tisti, ki so razumeli, pa tudi tisti, ki niso dojeli ničesar. Saj jih je palček Teden večkrat potegnil za nos.

Nekega dne se je palček Teden nacejal sladkega vinca, ko so ga zvabili v krčmo, pa je zapel:

*"Nedelja je bela,
ponedeljek je plav,
se v torek ne dela,
mu v sredo je žal.
V četrtek začne se,
se v petek konča.
V soboto se pije,
v nedeljo kozlá..."*

In je lajnal in lajnal in gulil to pesemco, da je šel vsem že strašno na živce. Ljudje so se otresli palčka Tedna in ga nagnali v njegov ministrski urad.

Menda je palček Teden še danes na svojem kraljevskem ministrskem uradu za čas in ima svoje uradne ure, saj drugače biti ne more. In tako bo tudi naprej, vse dokler bo še kaj časa na svetu. Tukaj nekje je palček Teden ta dan.

ŠKILEŽ IN GNILEŽ

Ej, sta bila dva čudna bratca, ki sta ga rada pila in kolovratila po svetu. Eden je bil Škilež, ko je vsevprek škilil, drugi pa je bil Gnilež, ki se ni menda nikoli umil potem, ko ga je prvič okopala babica. Oba sta bila že kar garjavo zanemarjena.

Spala pa sta šklemfasti Škilež in gnidasti Gnilež kar v obcestnem jarku. In kadar je deževalo ali snežilo, sta se zavlekla kam na senik in sta drnjohala in sanjala najboljše. Le da sta bila brez kakšnega dela. Res, takšna nepridiprava nebodigatreba! Eden z vsemi žavbami namazan, drugi pa do črnega umazan! Oba en počen groš vredna.

Nekega dne sta prišla Škilež in Gnilež v Čisto deželo. Tam so bili še cestni jarki tako čisti in pometeni, da se je vse bleščalo od čistoče. Obema brljavskima bratcema je postalo nerodno in tesno pri srcu.

Prideta v vas in pogrnejo jima ob mizi na čistem prtju in v čistih krožnikih ponudijo jedače in v čistih čašah vinca rujnega. Preden pa sta lahko sedla k mizi, so ju vaščani zgrabili, odvlekli k veli kadi in ju porinili v kad, da je kar štrbunknilo in je voda pljuskala. Škilež in Gnilež sta klela, a kaj sta si mogla - morala sta se umiti. Dobri vaščani so ju še v vodi pokrtačili in ko sta zlezla iz vode, sta se, čudno, počutila sveže.

Potem sta dobila še drugo obleko in sta se morala Škilež in Gnilež počesati. In še nohte sta si morala tudi otrebiti in postriči. Zdaj sta bila ko iz škatlice.

In sta sedla k mizi. A lejsiga šmenta, Škilež ni več škilil sem in tja, saj so se mu prijazno nasmihali dobri obrazi. Tudi Gnilež ni več smrdel ko gnilo jabolko ali kakor kakšen zapuščeni dihur. In sta hotela kot ponavadi zgrabiti najprej kar z golimi tacami meso, a kaj, ko sta morala pojesti najprej kostno juhico. Potlej pa sta dobila pod zob še glavno jed in na koncu poobedek. Čudila sta se tem ješčim navadam, a nič si nista mogla, bila sta lačna in morala sta ubogati, če sta hotela jesti. In vaščani so bili tako prijazni.

Po obilnem obedu sta jo hotela Škilež in Gnilež popihati iz Čiste dežeze, pa ju vaščani niso pustili. Prvič v življenju sta morala prijeti za plug in motiko, Gnilež je oral, Škilež pa je z motiko tolkel grude zemlje. Delala sta in delala in sta se doobra prepotila. In je bilo spet na vrsti umivanje, če sta hotela dobiti kaj za pod zob.

Škilež in Gnilež sta menda ostala v Čisti deželi. Zdaj se več ne kličeta Škilež in Gnilež, ampak je Škilež postal zdrav in se umiva z milom ter mu pravijo Milež, Gniležu pa, ki je močan in čil, pravijo Čilež. Menda sta se celo poročila in imata vsak kup otrok in vsi otroci pomagajo pri delu, se redno umivajo in se okopajo v sveži vodi in znajo jesti. To pa bo že držalo, da ste tudi vi takšni, ki to berete, kajne?

SLADOLEDNI ZAMET

Fino je, da v našem mestu stoji velika velika velika tovarna sladoleda.

Nekega dne so se pokvarili sladoledni stroji in so kar naprej in naprej bruhal sladolede: vse vrste sladoleda -mlečni, čokoladni, lešnikov, vanilijev, stracciatella, breskov, bananin... sladoled.

Nakopičili so se pravi plazovi sladoledov. Otroci pa hitro na smuči in na sani in so se brž pognali po sladolednih kucljih, vmes pa so lizali sladoled kar se da. Na čevlje so si nataknili polivinilaste vrečke, čiste seveda, in so lahko lizali sladoled kar s tal!

Pomislite!

Tudi hišniki so prinesli lopate, da so otroci kopali sladoledne luknje.

Trije pogumni fantje, Videk, Rok in David, so se brž podvzivali na mestno radijsko postajo in so razglasili: "Vsi otroci, ki greste na končni izlet, se pripeljite k nam! Pri nas imamo toliko sladoleda, da bo sladoleda dovolj za vse. In priskočite nam na pomoč v reševalni akciji!"

In res, kmalu so pripeljali v naše mesto avtobusi šolarjev in šolarik in vsi so lizali sladoled. David jih je naštel 155, ha, kar 155 avtobusov je naštel! Pomislite!

Fantje Videk, Rok in David so se potlej odsankali v tovarno sladoleda in se pogovarjali z glavnim inženirjem in mojstrom. Nič se ni dalo narediti, sladoledni stroji so kar naprej in naprej sipali sladoled. In glavni sladoledni stroj je delal s tako naglico, da mu je zakuhalo in je dobil vročino.

Pomislite!

Sneg je lezel po cestah in čez pločnike, ljudje niso mogli niti v službe. Le otroci, ti pa so se smučali in sankali po sladoledu.

No ja, napravili so tudi smučišče in vse pripravili za veleslalom, a so smučišče z veleslalolom brž polizali!

Eni so prihajali in so nosili sladoled domov s skledami in skodelami, v škafih in golidah, v vedrih in sodih in sodcih.

Otroci so pokupili vse kornete, pa še jih ni bilo dovolj. Zbrali so namreč vso žepnino za kornete. In so iz grla veselo vzklikali: "Super, da me le mami ne vidi!"

Kako je bilo dobro!

Vsi otroci so ostali v našem mestu do večera in vsi so lizali sladoled. In ližejo menda tisti sladoled še danes, če sladoledni stroji niti doslej niso popravljeni.

RAVNO, DA NIKOLI TAKO

Gotovo vsakdo ve, da je na Nizozemskem in v Prekmurju dežela tako ravna, da bolj ravna biti ne more.

Nizozemska je tam, kjer je nizka zemlja ali koder se razprostirajo nižine in nižave, celo na nekaj višjem peščenem svetu ob tamkajšnjih morskih obalah je vse ravno. Nekoč so na nizozemskih nižavah prebivali frizirani, frkavo frleči Frizi in babjeverni bajcasti banavzi Batavijci, a tega je že tako dolgo, da se jih še komaj kdo spomni, danes pa živijo na tistih ravninah in nižinah v enajstih provincah kraljevine Flandriji, Nizozemci in še kdo. Res, kako dragocena je zemlja, bogata zemlja ravnici!

Izza Goričkega v Sloveniji pa se preko reke Mure širi Ravensko in Dolinsko v Prekmurju. Tam je tudi vse ravno in dolinsko in sploh ena sama prava nižava. Niti kucljev ni. Če prideš v soboto v Mursko Sóboto, te bojo ravninci prav lepo sprejeli. Pa tudi sicer.

A, sprašujete, če tam ni gričev in gora? Kako da ne! Seveda so tudi tam hribi! Hrib je v Prekmurju, ko stopiš na nekoliko večji zaobljeni in hribčasti kamen, si dlan postaviš pred čelo in se ozreš vsenaokrog po ravnem obzorju. Res, kako domače bogata je zemlja, bogata zemlja ravnici!

A, sprašujete, ali imajo tudi Prekmurci in Nizozemci planinske skakalnice? Seveda jih imajo, kajpada kajpada. Postavijo se na pručko in skočijo in letijo in frčijo dol da le kaj in da nikoli tako in kakor na pravem veleslalomu.

So pa Nizozemci in Prekmurci veseli in dobrodušni ljudje. Tam je namreč zemlja tako bogata, da obrodi, karkoli že vržeš na grudo. Tam menda še kamni zacvetijo, toliko je rož. Zato so žitna polja in cvetice tam v obilju že na pogled.

Veseli Nizozemec Erazem Rotterdamski je napisal celó Hvalnico norosti in je prevajal Sveto pismo. In tudi v Prekmurju so prevajali Sveto pismo, Štefan Küzmič, ki mu danes pravijo nekateri Pišta, je prevedel v prekmurščino Nouvi zakon ali teštamentom, Mikloš Küzmič pa je izdal prvo katoliško prekmursko knjigo Sveti evangyleoni... In vsi tod so pisali nekam bolj ravno, tudi pisatelj Miško Kranjec in Ferdo Godina pa še pesnik Jože Olaj, ki ga poznate najbolj iz križank ter vse do pisateljice Karoline Kolmanič in Branka Šömna in Evalda Flisarja in pesniškega tv novinarja Ernesta Ružiča in Ferija Lainščka ter tja do Draga Kuharja... Vsi pišejo zelo ravno.

A, da v Prekmurju ni morja?

Nič ne de. Tam je bilo nekoč davno zdavnaj Panonsko morje. Prekmurci so zemski pomorci. In je vse ravno v ravninah, ravno kot suho Panonsko morje.

POCUKRANI PRAVLJIČARJI

Hentajte, po naši domovini se plazijo pogosto takšni sicer urejeni, a sila pocukrani pravljíčarji. Da o pravljíčarkah sploh ne govorimo, te šele se znajo prikupno scejati od same bridke sladkosti in pocukrano lepljive hinavščine! Tukaj ti govorijo eno, tam spet nekaj drugega. In če vidijo, da je treba koga zatolči in pohoditi, so brž zraven. In potem spletkarijo in sladko spet kakor ne vedo, da so se sladko prislinili in da so teptali po kakšnem revežu. Pravzaprav to niso pravljíčarji, ampak sravljíčarji v sivih srajcah.

Ena sama sladkost jih je in se cedita z njih strupena med in mleko. Divji med in kačje mleko. Kajti ničesar nikoli taki ne povejo iz srca, in če se jim zazreš v oči, boš videl, kako jim z oči gleda psina, prikriti bes. Zanje je vse lepo, tako so zavedni. In ko se cedijo in topijo na zunaj, skrivajo hudobijo in zabijejo nož v hrbet. Vedno se ti približajo s poceni bonbončkom ali z žvečilko, s sladkarijo že davno prežvečenih in neokusnih besedic. Takole za nameček ti lahko škodujejo in se vsiljujejo.

Ubogi otroci, ki nasedejo tem hudičevim starim mamkam in že znanim starim zlodjem! Otrok, ki se ujame v njihove sladke mreže, bo moral lagati in se bo naučil še sam sprenevedati in hinavčiti in bo potuhnjeno slakoben. In vsi sladkohrusti bodo potlej rekli, kako je prav tak potuljen in shinavčen skaženec pravzaprav uspešen, enkrat in sploh... Takšne deklice se nekam kislo sladko nasmehnejo, potem pa že pokažejo brž

spet svoj jezni in nikoli zadovoljni obraz. In fantje, sladkobni pobje se nalažejo tako sladko, da bi jih človek sprva še kar poslušal in poskušal, potem pa se pokaže, da so počeli vrsto grdobij. Ne, preveč pocukrane sladkobe res ni dobro!

Ondan je rekla neka Sladkobnica:"Oh, kako lepo! Kako čudovito! Kako prijetno! Kako enkratno!" in se je oblizovala. V resnici pa je bila zavistno jezna na cel svet in bi požrla ta cel svet, ko bi mogla, zgoltnila bi cel svet v enem samem bridkem goltljaju.

Sladkobni sladkobneži vedno preokrenejo besedo, kadar kakor nanese. Tiho in zahrbtno prijavljajo. Zlasti kakšne babnice, ki se ti od spredaj nasmehljajo pocukrano, da se stopiš že ob pogledu nanje. Neiskrene so tako zelo, da se kar sesedejo in razlezejo - in lažejo se tako zelo, da je slišati kakor resnično, če kdo verjame.

Pocukrani pravljicarji se topijo od presladkih besedi. In na koncu zagrenijo. Ja, pravljicarji v sivih srajcah, naj se kar izgubijo v megli lastnih laži!

OPOROKA

"Izvedel bi rad, očka, kaj je to - oporoka?" vpraša sinko očeta in si ogleduje roke.

"Sinko, to je pisanje, s katerim voli pred smrtjo tisti, ki bo umrl, svoje stvari naslednikom. No, kaj meniš, kdo bo dobil z oporoko vse moje stvari?" govori očka.

"Jaz, jaz!" veselo zaploska sinek in se zasmije.

"No, ali se že tako veseliš, da bi jaz čimprej umrl in bi ti podedoval vse te moje stvari?" vpraša zaskrbljeni očka.

"O, to pa že ne!" vzklikne sinko, "Ti boš živel še vsaj sto let in tako jaz ne bom dobil ničesar!" zacepeta z nogami užaljeni sinko ter udari s petó ob tla.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

Je že tako, da roka roko umije, noga nogo spodbije. Zato je nekoč neki fantalin iskal svojega najboljšega prijatelja ali prijateljico. Premišljeval je, ali je takle prijatelj sosedov pes Piko, ki je rad ponoči lajal, podnevi pa posedal na soncu in preganjal muhe. Znano je namreč, da so cucki požrtvovalni in da je tudi še tako zapuščeno in zadnje ščene človekov najboljši prijatelj. A kaj, tudi takle kuža bi se spozabil in bi planil na klobaso ali na mastno, slastno kost ter bi za hip izdal prijatelja, ko bi se mu preveč sline cedile po mesu. Ah prijatelji, saj prijateljev sploh ni!

Pa je spet fantalin premišljal, ali je najboljša prijateljica mati Zemlja, ki daje svoje bogate rodove in sadove. A kaj, ko so bila tudi sušna in skopa leta in takrat so bili ljudje lačni in so celo umirali od lakote. Ne, tudi mati Zemlja ni bila zmerom najboljša prijateljica. Ni vsak prijatelj, ki se smehlja. Celotna zemlja ni vselej prijateljica.

Kaj pa brat Sonce, ta obsije ves svet in prikliče življenje na plan, da vse vzkali in zacveti in da obrodi in dozori v tisočerihi sadovih, tole Sonce bo nedvomno najboljši človekov prijatelj. Tudi ure, dneve in tedne in mesce in leta štejemo po Sončevih obratih, ja, to bi lahko bil najboljši prijatelj. A zgodi se, da poleti sonce preveč pripeka in ožge človeka, pozimi pa ga skoro zmanjka in vse zmrzuje - pravi prijatelj pa ne bi pustil prijatelja nikoli na cedilu ali da bi ga zeblo. Nak, tudi brat

Sonce ni najboljši prijatelj. Vsakomur prijatelj, vsakomur osel, ne res.

Kaj pa bistra Voda, ta sestrica živahna, ta teče in teče in oživlja vse, brez vode sploh ne bi bilo življenja in bi ljudje pomrli od lakote. Ali bi lahko bila Voda najboljša človekova prijateljica? Morda že, morda, a kaj, ko lije z oblakov in so poplave in huda neurja in ujme in takrat je nesreča in potop. Ne, tudi Voda se ne obnese stalno kot najboljša prijateljica. V slabih časih so prijatelji daleč.

Fantalin je pomislil na Knjigo, saj so govorili, da je knjiga najboljša človekova prijateljica. A kaj, Knjiga je bila za kratek čas in za pouk, kar je bilo sicer v redu, saj je govorila v vseh jezikih sveta, a ko bi človek zgolj in samo bral, pa nič delal, bi se spridil in bi umrl. Najprej je treba živeti, šele potem pa lahko s knjigo v roki kdo učeno modruje, si je rekel fantalin. Zgodilo se je, da so bili sicer celo knjižni prijatelji tisti, ki so jih odnesli listi nesreče.

In mama in očka - sta ta dva najboljša prijatelja? Res je, starši so še več kakor samo prijatelji - a kaj, ko otrok odraste, zapusti domače gnezdo in odide od staršev na svoje. Pustiti mora staršem, da imajo tudi oni svoje življenje, tako tudi starši niso le najboljši prijatelji. Saj staršev nekoč ne bo pogrešal, brez prijatelja pa ne more biti.

In sorodniki, so mar sorodniki najboljši prijatelji? Ja, pravi pregovor, žlahta - raztrgana plahta. Večkrat pridejo sorodniki naokoli le tedaj, ko kaj potrebujejo, potlej pa jih ni na spregled.

Tudi sorodniki niso najboljši prijatelji. No, svaki so najboljši prijatelji takrat, ko so daleč narazen.

Fantalin je premišljal in premišljal, kdo je resnično njegov najboljši in najzvestejši prijatelj.

Pa se je pogledal v ogledalu in je videl sebe. Spomnil se je, kaj je pisalo in bilo zapovedano: "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!" Hja, je pomislil fante, ko se ne bi imel čisto nič rad, bi sovražil cel svet in ne bi imel nobenega prijatelja. Začutil je, da mora spoštovati in imeti rad samega sebe in da mora biti najboljši prijatelj sam s sabo, da mora biti on samo on in se v sebi zbrati, potem pa bo njegov najboljši prijatelj ves svet. In si je fantalin dopovedal, da mora znati odpustiti tudi sebi in da mora kdaj odkrito sprejeti kazen, če napravi kaj grdega. Šele takrat je bil najboljši prijatelj, ki se žrtvuje tudi za drugega. Brez sebe fantalin ne bi imel nobenega prijatelja, ali pač?

MLINSKI KAMNI

Kjer voda nikoli ne usahne in reka vedno breg dere, se dogaja tisočero reči.

V tolmunu, tam kjer je tiha voda pod vrbami, je včasih voda vzvalovila od povodnih vrtincev, potem pa se je v okljukah spet pognala valovito naprej. In tam ob bregu, kjer se je zdelo, da valovi in šumlja in se peni najbolj, je stal star mlin. V mlinu je stanoval mlinarček, star, suh možic, ki je bil videti star mnogo manj, kakor je štel let v resnici. Saj so ga videli ljudje v mlinu, tega svojega mlinarčka, že celo neskončnost. In rodovi so prihajali k njemu mlet žito.

Kmetje so se običajno pripeljali z velikimi vozovi, polnimi vreč različnega žita. Tudi taki so se pripeljali z lojtrniki. Nekateri so prinesli vrečo omlatenega zrnja kar na svojih lastnih plečih, kakor kdo.

Živogledni mlinarček je vsakogar veselo pozdravil, skočil je brž k tramu in skoro ustavil mlin, saj se sicer ni slišalo. Mlinsko kolo se je takrat odvrtevalo nekoliko počasneje in mirneje in klopotanje in šumljanje vode je bilo skrivnostno. Mlinar pa je sprejel kmetovo naročilo. Vedel je, kaj si rečejo ponavadi ljudje: "Kaj pa si tako glasen, saj nisi v mlinu!"

Ko so kmetje odšli, je mlinar spet pognal mlin na tri kolesa, mlin na tri kamne, da je veselo pelo in mlelo. Mlinar je bil ves

bel, imel je tudi bel mlinarski predpasnik pa belo mlinarsko čepico in spoloh je bil videti vesel. Med prsti je večče poskusil moko od prve mlevi in moko od druge mlevi, ena je bila za peko kruha, druga, fino zrnata za ostalo pecivo. Čudno je bilo, da se ta mlinar ni nikoli znožil, da je bil nekoliko bolj bled, skoro zelen in da je imel vedno mrzle roke, ko si se rokoval z njim. In pod pazduhami, se je zdelo, je moral imeti prav take plavuti kakor kakšen ostriž. Imel je ribje oči, take ribje oči in čisto gladek, čeprav prijazen obraz.

V resnici ni bil tale mlinar nihče drug kot sam véliki povodni mož. Bil je povodni vladar na tej reki, ki je znal vedno napeljati vodo na svoj mlin. Celo v najhujših ujmah in neurjih je ostal mlin nepoškodovan in kakor nov. In notri v koritih je bila moka vedno suho bela, taka suho bela moka, pripravna za peko in za poslastice. In ni treba dvakrat reči, da je ta mlinarski povodni mož najraje jedel poparjene mlince, ki jih je zalil ponavadi z bistrico iz bližnjega skrivnega vira, za katerega je vedel samo in nihče drug.

Pa to še ni vse. Nihče ni vedel, kako da ta mlinar melje tako hitro. Komaj so žito pripeljali, že je bilo brž zmleto, za tega tako, za onega drugače, kakor je bil kdo naročil. In vse vreče moke so bile vedno lepo zložene in so čakale pripravljene in zavezane na odvoz.

Nekega dne je hotel raziskati deček Vid, kako da melje ta beli mrzli mlinar tako hitro. Skril se je za vreče žita in se potuhnil ter je štel do dvajset in nazaj, vsaj petkrat tako. Najprej je

mižal kot pri skrivalnicah, potem pa so se mu oči od začudenja razprle, da je belo gledal.

Deček Vid je videl mlinarja, kako si je brž slekel mlinarsko obleko in jo zložil k mlinskemu koritu, seveda si je sezul tudi bele lesene cokle, potem pa je skočil ostrižje na glavo v vodo. Zdaj je mlinar, naj je že bil vendar tako majhen, pa vendar, pognal je vsa tri mlinska kolesa tako močno, da so se vrtela in mlela kot kolesa pri koleslju, kadar so vpregli iskrega konja za praznik. Mlinska kolesa so se vrtela zdaj tako hitro, da si jih komaj še videl. Vidu je od začudenja sapo jemalo. A bil je tiho ko miška. Ni se smel izdati. Ogledoval si je mlinarski posel. Pomaknil se je zadaj za tram in počenil.

Mlin pa zdaj, ko ga je pognal sam mlinarček v šumeče razpenjeni vodi, ni več počasi šklopotal, ampak je samo drdral in drdral in mlel in mlel. Ko je povodni mlinar končal z delom, je skočil iz vode, se otresel in obrisal, malo se je še pogledal na gladini reke, ali je v redu povodni mož, potem pa je brž skočil k mlinskim koritom in napolnil vreče z moko. Ta povodni mož, ki je bil po poklicu mlinar že od nekdaj, pa je mlel tako hitro in spretno, da ga je deček Vid občudoval. "Kako mu gre to mletje od rok," si je mislil Vid, pa ni črhnil niti besedice, le dih je strahoma zadrževal. Ko bi se deček Vid namreč oglasil, bi ga mlinarski povodni mojster zagrabil in potegnili s seboj v reko in tja na dno in v globine, kjer ni več šale.

Mlinar pa si je zapel ribjo mlinarsko pesemco, ki jo je prevedel v človeški jezik:

*"Voda melje rečni breg,
moko meljem jaz,
melje, melje tudi sneg,
ko je zunaj mraz."*

Vida je zmrazilo pri srcu, ko je poslušal to pesemco, saj se ni smel izdati. Pesemca mu je bila všeč.

Ko je mlinar obrnil hrbet in je nekaj brkljal pri mlinu, se je deček Vid brž izsmukal in izmuznil iz mlina ter je tekel domov, kar so ga nesle nogé. Dobil je vročino, imel je temperaturo. Mama mu je potipala vroče čelo, Vid pa je bolj zase zapel mlinarjevo pesemco:

*"Voda melje rečni breg,
moko meljem jaz,
melje, melje tudi sneg,
ko je zunaj mraz."*

"A ste se v šoli naučili to novo pesmico?" je vprašala mama.

Vid je molčal, saj si ni upal izdati skrivnosti, da je mlinar v starem mlinu sam véliki povodni mož, ki poganja mlinske kamne tri, da voda od njih kar kropi in da se vrtijo kolesa nalahno kot najnežnejša ptičja letalska peresa. Vid se je samo nasmehnil v mrzlici in pokimal.

Kmalu je vročina pojenjala in deček Vid je bil spet čil in zdrav. Skrivnost je ohranil zase.

Le v stari mlin se ni nikoli več upal, niti z očetom ne, vedno je našel kakšen izgovor, da je ostal doma. Enkrat se je potolkel na gmajni, ko je prehitro tekel, drugič ga je bolel trebuh intakodalje, saj veste, kako gre.

Res pa je, da je bil povodni mlinarski mož sila začuden, ko je slišal brundati tudi Vidovega očeta:

*"Voda melje rečni breg,
moko meljem jaz,
melje, melje tudi sneg,
ko je zunaj mraz."*

In celo več, Vidov oče si je pesemco požvižgaval v veseli viži.

"Kje pa si slišal to pesmico?" je kakor v nemarno vprašal mlinarski povodni mož Vidovega očeta, češ, zdaj pa bo izvedel...

"Sam ne vem, od kod poznam to pesmico," je rekel nebrižno Vidov oče, "menda sem jo slišal že kdaj prej in sem se je zdaj spomnil."

"A tako," je rekel skoro v zadregi povodni mlinarček in si popravil belo mlinarsko čepico ter so se mu ribje oči zasmejale. Napolnil je vreče z moko, vzel plačilo in pozdravil. Vidov oče si je še vedno požvižgaval ono pesmico.

A kako so se ljudje čudili, ko so naslednji dan našli namesto novega, lepega mlina nekako staro in razmajano podrtijo, mlinsko kolo pa je škripalo in škripalo in se je komaj še vrtelo.

Tudi mlinarja ni poslej nihče več videl. Le poleti včasih, ko se kopajo otroci v hladnem in mirnem tolmunu, slišijo iz globin tisto pesmico, ali pa se jim tako samo zdi. In v tisti poletni soparici samo kakšna ribja blestica skoči nad vodo in se spet potopi in samo kačji pastirji odfrlevajo nekam.

In tam doli, dlje pri rečni okljuki, kjer voda klokoče in se peni, še vedno šklopoče stari, pozabljeni, zapuščeni mlin.

LETENJE

"Lahko ptica leti v hudem dežju, čeprav se zmoči?"

"Ja, ko je ploha, nalive in deževje in nevihta in in ujma in vihar in kadar lije ko iz škafa in dežuje in dežuje, ptiči letijo skozi dež. Četudi si zmoči ptiček krila, lahko leti po dežju in skozi neurni čas. So pa celo ptiči viharniki, takšni cevonosci na morjih, takšni odlični letalci na odprtih morskih širjavah in v morskih viharjih, ko se dvigajo strašni visoki valovi in dežuje poševno v vetru in je kakor na sodni dan. In orjaški viharnik, ki krili s svojimi velikimi krili skozi viharje, premaga še tako hudo nevihto."

"Ali pa lahko leti ptica, ko sneži?"

"Kajpak, ptica leti skozi debele kosme snega in kadar prši snežec z neba in leti skozi snežni metež in celo skozi snežne vrtince prodre. Na Antarktiki, to je na južnem polu, kjer imamo na Zemlji najhladnejše podnebje in kjer viharijo snežni viharji, pa leta svobodni ptič, čisto bel snežni viharnik."

"Kaj pa, ali se ptice bojijo dežja?"

"Le poslušaj kosa rumenokljunca, kako sedi na vrhu drevesa v svoji črni suknjici in požvižguje veselo v dežju! Še celo vrabčki se kdaj na hitro oprhajo v dežju, potem pa po vrabčje izginejo. In tik preden dežuje, ponavadi pojejo ptice pevke, ščinkavec in pogorelec, kraljiček in taščica, stržek in sinička, rumenoglav

kraljiček, kalin debeloglavi, navadna pastirica pa še kdo. Pa pivka pivka piv piv, piv piv. Po dežju pivka pivka pa pije deževne kapljice."

"Zakaj pa odletijo ptice selivke? Kam odletijo?"

"Ko trda prede in je mraz, zapustijo ptice selivke svoj dom, kjer so se izvalile in se odpravijo na dolgo pot, tja v toplejše dežele letijo, na spomlad pa se spet vrnejo."

"Ali pa letijo tudi te ptice kdaj skozi dež ali sneg?"

"Seveda, seveda, lastovke in škorci v jatah letijo skozi dež, izognejo pa se že prej snegu, ker bi zmrznile. Lastovke letijo po svoji lastovičji poti v Afriko in nič jih ne ustavi, tudi deževje ne. Bele štorcklje letijo iz hladnih krajev v južno Afriko in nazaj. Naše selivke se selijo po jadransko-tunizijski poti in po italijansko-španski poti.... Ptiček ameriški deževnik se predstavi kot selivec tako, da leti po dežju in skozi deževja. In selivka arktična čigra leti od Arktike, to je od severnega pola, vse tja do Antarktike, to pa je strašno strašno daleč."

"Takšna mala bitja, ptičice, pa toliko vzdržijo, le da letijo, letijo..."

Letenje... Resnično, še dandanašnji letajo svobodne ptice pod nebom. In pozimi jih otroci krmijo in jim napravijo ptičnice, spomladi pa se spet oglasi drobni ptičji in otroški žvrgoliž.

Le da otroci letajo v sanjah in rastejo. Rastejo, rastejo... Le ti lèti!

KAKO JE MOGOČE POPLAVITI PUŠČAVO

Mar bi kdo namakal puščave in bi rešil svet? Ojej ojej, takrat bi vsi imeli dovolj kruha in žemljic in prest in bi bilo dovolj pogač za vsaka lačna usta in še za lačne oči bi se kaj našlo! Ampak kako bi neki kdo namakal v Sahari Libijsko in Nubijsko puščavo, da bi na peščeninah zraslo žito ali da bi se spremenile tiste pustinje peska v zelenjadni ali cvetoči vrt, če ne tudi morda v sadovnjak? A, da bi kdo prekopal pesek z buldožerji do morja in rek ter bi se tako puščave namočile? Ali pa bi potegnil natego iz daljne reke in bi potlej po cevi tekla voda v puščavo...

Obstaja vendar tako enostaven postopek, ki se ga lahko domisli vsak otrok!

Ej, poglej tam, kjer se vleče leščevje čez brezdanjo pustinjo, tam, kjer se vleče suhi vroči veter čez suho požgano travo in prek nekaj ogolelega grmičja, med kakšno škorpionovo potjo, kjer se vlečejo puščavske podgane skozi golo pokrajino, kjer gasnejo zvezde nekje visoko previsoko, pri tleh pa je pusto in zravnano, da se še sence zgubijo, dolge sence votlih mrtvakov, kjer je kraljestvo smrti in se konča kaktusova deželca, vedno tod, kjer bi se kdo vrtel okrog kaktusa,

kjer so ustnice najbolj suhe in izsušene in je grlo razbita črepinja, o, kjer miruje pesek na sipinah, kjer se razsuje vsak glas v peščeno puščavo in potone v živi pesek, še tam,

kjer ne polzi pesek niti več v eni sami peščeni uri večnosti,

tam je

potem, kakor je bilo že od nekdaj, je brez upanja in se zgubi resničnost, je neskončni začetek na koncu sveta. A nič ne de, tudi to bi bilo mogoče zmočiti in namakati. O, kako neki!

Izjavljajo in pravijo, da se kmalu vsuje dež in je naliv, če nič hudega slutečega pajka pohodiš po naključju ali ga ubiješ. In tako bi storil tisti, ki bi puščavo želel spremeniti v zelenico, samo pajka bi prinesel v puščavo in bi ga pohodil in zdruzal, pa bi bilo, osmonogega pajka.

Ampak res, kaj ni to najbolj enostavno?

In potlej tam sploh ne bi več pihal prašen in suh saharski veter harmaton ali samum in ne egiptovski vroč in peščen veter kamsin.

Aja, in ko bi kdo pobil še več pajkov, bi zaviharile nevihte, bliskalo bi se in bi lilo ko iz škafa, oj, sivi, težki oblaki bi prekrili za nekaj časa tiste puščave. In tako bi napojil že vsak otrok z vodo naposled arabske puščave

Rub al-Kali, kjer bi zaman kapljico vode in senco zeleno iskali,

Sirsko puščavo, pustinjaško peščeno in brljava

in An Nafud, da je kamelji trud,

pa tudi azijsko puščavo Gobi, kjer je suho bolj kot v najbolj suhi gobi,

vzcvetele bi puščave v Avstraliji, tista velika peščena pustinja

Great Sandy in Great Victoria in Simpson in Gibsonova puščava, kjer ne zraste niti trava,

pa povrh ostale svetovne puščave bi se spremenile kakor v rajski vrt, škrt škrt,

še sama Atacama in Karakum, treskbum, Sonora brez dvora in pripeka brez odmora, Kizikum...,

o, ko bi bile ravno tam poplave, v Dašt-e-Lutu in Dašt-e-Kavirju, da bi kdo zlizal sladoled ob klavirju,

v Takla Majanu ali v Taru..., povsod v sijočem strašnem sončnem žaru,

povsod, kjer žge kakor kačje srepnje in ne vzcveteva in ne raste zelenje...!

In seveda tudi Indijanci plešejo ples dežja, da se pojavi dež, ki napolni polja z vodo in je potlej kaj za pod zob! Ampak še enostavnejše bi bilo, ko bi polovili otroci pajke in bi šli v tiste puščave in bi tam pajke pobili.

Oja, kakšen pogumnejši fant, kakor je Vid, bi si drznil uničiti celo rdečega pikastega pajka in strašno nevarno tarantelo.

In tako bi lahko že vsako nebogljeno otróče namakalo puščavo, ne res?

JEZIČNO PAMETNO KRALJESTVO

Nekega dne so v pametnem in superpametnem jezičnem in jezikavem kraljestvu prepovedali norost, nespamet in zmoto. Vsi so morali misliti pravilno in izjavljati vse resnično. In ker so bili v pametnem kraljestvu vsi tako zelo zelo pametni, so iskali pri belem dnevu, da bi našli vsaj enega samega norca. Saj so imeli na koncu jezika...

Kralj pametnih, ki so ga obdajali sami modrijani dvorjani, je bil menda najpametnejši v kraljestvu pametnih. "Razum!" je zapovedoval jezični dični kralj pametnih, "Razum!" In so bili vsi tako zelo nadarjeni, da nikoli tako. In so pokazali jezik.

Že v vrtcu so bili vsi otroci od sila pametni in že dojenčki so znali na pamet zavekati, kot so jim položili na jezik: "Mislim, torej sem!" Kajti vsi so bili sila pametne duše. In ko so se igrali otroci svoje igrice, so kričali čez gmajno: "Na začetku je bil boj vseh proti vsem!" V kraljestvu pametnih so bili res vsi sila pametni in so tudi govorili vsobodno drug čez drugega, jezikali so, kakor se je komu zahotelo. Le ko bi kdo kaj čez kralja stegnil jezik, bi mu stopili na jezik in zasikali: "Jezik za zobe, mrha!"

V kraljestvu pameti so brusili jezike, peli so ubrano in popolno, da niso več vedeli, v katerem jeziku. V svetu malih in velikih so bili vsi srečni, ta svet je bil namreč najboljši med

vsemi drugimi svetovi. Takšni jezični dohtarji in čebrnjavci jezikuljasti!

Dvorni učitelj je vzklikal v gladkem jeziku: "Nazaj k naravi!" in je poljubil perico, ki mu je oprala levo nogavico. Tudi dvorni modrijan mu je pritegnil, stegnil je jezik in vprašal: "Kaj je človek?" ter pogledal na svojo žepno uro, saj je bil tudi sam točen kakor ura.

Vsi pa so v kraljestvu pameti zatrjevali in sukali jezike, da ne poznajo niti enega samega norca. In vsi so mislili samo pravilno, češ, nihče se pri njih ne zmoti. Pametni žandarji in gasilci so se sprehajali po kraljestvu pametnih in so same pametne razdirali, čeprav v skrotovičenem jeziku. Prav umetno in uradno so jezikali v blagoglasnem jeziku in papirnato, tako radi so stresali jezik. Če je kdo opletal kakor krava z repom, so šteli za čast in slavo.

Še dvorni norec, ki je veljal za sicer najbolj pametnega jzikača in jezljivca in sploh za najpametnejšega državljana kraljestva, se je imenoval - dvorni pametnjakovič. In ta dvorni pametnjakovič je svetoval kralju in kraljici, kaj naj storita, da bosta še pametnejša in sploh super pametna.

In vendar! Tudi v kraljestvu pametnih, pametnih jezikačev so začeli počasi zidati norišnice, kajti lahko bi se zgodilo, da bi jih kdaj obiskal kakšen norec in bedak in bi jih okužil z zmoto in blaznostjo. To je bilo moderno, da so tudi v kraljestvu pametnih sezidali norišnico. Ta norišnica je bila velikanska

palača. Potem je kralj razposlal sle po svojem kraljestvu, naj se preselijo ljudje vendar v palačo norcev.

Sprva ni bilo nikogar. Palača se je svetila v belini in čistoči, končno pa so si pametni le izmislili, da bi bilo pametno, ko bi imeli pametno vlado. Vsak je jezikal, kar je smel. Zato so namenili velmože in velžene v palačo norih. Tam se je lahko po mili volji vsakdo motil, kolikor se je hotel, lahko je bil tudi skrajno bedast, pa se mu ni poznalo. Kralj je postavil za predsednika vlade svojega dvornega norca in vsi so ploskali.

In tako je v kraljestvu pametnih, kjer jezikajo vsevprek, še danes, če se ni kako drugače obrnilo pri njihovi vladi.

IGRICE

Otroci smo bili... Vse dokler je človek otrok, rad preizkuša svoje gibčne moči. Črt se je prekopicaval, delal je prednožke, zanožke, raznožke, prevale, vzmahe, stojo na rokah, stojo na glavi, napravil je vzmik in vznos, sed, skleke in sklonke in skrčke, koleb in odbočko in veso in strig in kar je še takšnih in drugih telovadnih veščin prvin. Črtek je telovadil. Bil je zbran. Zdrav duh v zdravem telesu. Najprej duh, potem šele telo!

"Vidiš," je vzkliknil navdušeno, "našel sem ravnotežje!" in se je že prekopicnil na trdih, ojme trdih tleh. Pa je poskusil znova in znova, stal je na komolcih z nogami v zrak, hodil je po rokah in spet in znova poskušal.

"Prosim te, ravnotežje," je rekel sebi v brado Črt, "da bom lahko stal na komolcih, vsaj dokler ne preštejem do dvajset."

In je vadil in vadil in se smejal. A, da bi padel nazaj in s hrbtom treščil... kam že?! da bi se tak junak polomil? Kje pa!

"Bojim se tega, kar pride po padcu," je ugotovil Črt.

Jaz pa, ki sem ga spodbujal v telovadni igri, sem pomislil, kako je tudi v življenju podobno s padci. Vsi se bojimo, kaj se bo zgodilo, če bomo izgubili ravnotežje in padli.

HIŠKA IN MIŠKA

Prav tam v skritem kotičku na polju stoji s slamo krita, čudno skrita, zlata hiška. Noben piš burje je ne odnese, noben veter ne odpihne, pa naj je še tako neurje. V hiški je vedno pospravljeno in skrbno čisto. V tej hiški živi miška. Taka mala miška, ki ji je Griška ime.

Miška Griška, ki ji je bilo Gregorina pravo ime, ljubkovalno pa so jo klicali Griška, je bila taka hitra popotna miška, doma z Velike Poljane. A tudi njeno Veliko Poljano so zdaj imenovali le še Vélíka Pólana, tako jim je prišlo v ravninsko navado. Kajti miška Griška je živela na ravnini, na ravnici.

In nesreča je bila prav v tem, da si njeno mišjo hiško opazil že na daleč, saj si miška Griška ni zgradila svojega bivališča v luknji, ampak si je postavila pravo pravcato hiško. In ta hiška se je dvigala ponosno v nebo.

Kadar je prišel naokoli boter Krt, ki je obiskal tudi prenekateri vrt, je bilo vse v redu. Takrat je miška Griška zakurila ogenj, zanetila je pod pečjo, da se je kar kadilo in dimilo. Dimilo pa se je tako zelo, da ji je boter krt v šali dejal: "Ti pa si res prava dimasta miš. Saj si res takole rjasto rjava, pa si tudi dimasta." In se je nasmejal in brž pospravil, kar mu je okusnega postregla miška griška in od poljskih dobrot dala predenj.

Ali če je prišel kdaj naokoli tudi kikirikec petelin s kokošmi, da so se pomenkovali, je bilo vse lepo in prav. Petelin se je s kokošmi petelinil kot ponavadi in marnjal, kaj vse da se dogaja na domačem gnoju. Miška Griška pa mu je postregla z zrnjem in pogostila tudi njegove kokoši, da so se do sitega naključali.

In celo če je prišel na obisk kdaj z verige spuščeni čuvaj, strašni Sultan, se je z miško Griško lajavstvo in tako miroljubno pomenkoval, da ga je bilo pravo veselje poslušati, kako je bevska o današnjih slabih časih. Tako se dogaja ponavadi s starimi upokojenimi psi in drugimi odsluženimi cucky, ki so še zmerom dobri za vratarje in priložnostne nočne čuvaje in redarje, če ne za kaj drugega.

Le kadar se je pojavila nad ravnico kanja, tedaj pa je morala miška Griška brž skočiti v najbližjo luknjo. Podvizala se je tudi po rovu, ki ji ga je skopal za čase nesreč in nevarnosti boter Krt. In če se je kdaj kanja spustila na miškino streho in jo skljuvala, nič hudega, le da miške Griške ni dobila v ostre kremplje, saj bi jo dvignila k sebi v višave in bi jo kje že skljuvala in požrla.

Še nevarneje je bilo, kadar se je priklatil k miškini hiški stari maček s kmetije. Staremu mucu se sicer ni več ravno nič kaj ljubilo, niti se mu ni ljubilo loviti hišnih miši, ki so se sivo podpepelile in skrile vsakokrat nekam vsaka svoj repek, kaj šele, da bi se gnal za poljsko miško Griško. Kajti miška Griška je begala in cikcakala sem in tja, švigljala je tako hitro, da si jo komaj opazil. Pa vendar...

Stari maček, ki je bil hišno odrejen, da lovi miši, zlasti tiste politično sumljive, je bil krvoločen in čisto brez vesti, kar zadeva miši. Lovil je nedolžne miške in tiste tudi rejene miši, ki so hotele plesati celo na mačjem plesu ter so se mačku in drugim krvoločnim mucicam prekucicam dobrikale.

Kadar je prišel stari mačkon naokoli, se je miška Griška brž skrila in je preprosto ni bilo doma. Mačkon pa je sedel k mišji hiški in čakal in dremal, morda pa se je samo delal, da spi. A tudi čakanja zunaj se je bil naveličal, saj je zavel kdaj mrzlo rezni veter, ki gre skozi kožuh. Stari mačkon pa je vedel, da je le najbolje za domačim zapečkom in je ponosno odkolovratil domov, da se bo vrtel okrog vrele kaše.

Včasih pa so starega mačka tudi zvabile, da se je moral pognati za njimi, najhitreje, tiste pritlikave miške, ki si postavljajo kroglasta gnezda med žitnimi billkami. Takrat so te pritlikave miške starega rejenega mačkona upehale, da je samo sopel in hropel in pihal od jeze. Ujel pa ni nobene, saj so tekle najmanj 100 km na uro, če ne več. Zato se je poklapano maček vrnil na svoj stari zapeček in šel prijetno dremat.

Miška Griška je vedela, da mačkon itak dobi svojo skledico mleka in tudi mesene priboljške. Tod naokoli se ne bo več tako hitro pokazal.

In je bil spet ljubi mir. Miška Griška je pogledala, kako je s hiško in je bila vesela, ker se je zdelo staremu mačkonu za malo, da bi s taco rušil mišje stavbarstvo. Z drugimi mišmi se je odpravila na piknik v gozd, kjer so jih pogostile gozdne miši.

Tam so taborili miškolini in miškolinke in se igrali med drevjem, zvečer istega dne pa so se vrnilo spet vsi srečno v velikih družinah domov.

Včasih pa je bila miška Griška v svoji poljski hiški le žalostna. Sorodnice iz mesta, bele miši, so ji sporočale, da so ujete v laboratoriju in da se tam menda z njimi dogajajo hude reči. Da na njih delajo poskuse in so zato tiste bele miši pravzaprav samo poskusne miši. Prav v srce jo je zazeblo, miško Griško, ko je pomislila na usodo teh belih miši, teh poskusnih miši, ki so bile ujete v laboratorijskih kletkah. Koliko srečnejša je bila, da živi na samotnem polju, tam v Vélíki Polani, ja, prav tam nekje! Tam ni bilo laboratorijev in se je morala bati samo kdaj kakšne zablodele kanje mišarke in seveda starega, lenega mačkona.

Danes navsezgodaj si je miška Griška pripravila za zajtrk žitarice. Ta miška Griška pazi, da se ne bi zredila in je biohrano. V svoji hiški je pometla. Menda pride danes naokoli in na klepet Mojca Pokrajculja. Pogovarjali se bosta, kako je v šoli.

GIMPEL NERODA

Res, rkljasti gumpec Gimpel je bil strašno strašna neroda in nadloga, tako hudo je bil okoren, da je vse pred sabo prevrnil in vse polomil, česar se je le dotaknil. Ljudje so se ga izogibali, saj je stopil kaj hitro po nerodnem komu na nogo, pa še opravičil se ni nikoli. In padal je tudi, medtem ko je hodil, kakor da bi bil pijan ali kako. Ohomotal se je in kolovratil naokoli takle Gimpel, videti je bil res karseda smešen, taval je naokoli in mahal z nespretnimi rokami kot kakšen zapozneli duh. Saj je tudi vse zamudil.

Še ko je Gimpel hodil v šolo, je moral sedeti sam v klopi, v oslovski klopi, v tisti klopi čisto zadaj, kajti že prvi dan pouka je polomil stol, na katerega je sedel, strl svinčnik, napravil v zvezku strašna oslovska ušesa in poslinil knjigo, da je bilo jojmene joj in je učiteljica grdo gledala spod čela, Gimpel pa nič. Še zmenil se ni za vse okoli sebe. Zamahnil je po klopi, da so odfrčale stvari iz peresnice vsenaokrog, potlej pa jih je šel pobirat. Ampak kaj bi tisto, tudi ko je šel pobirat radirko in nalivko in suhe barvice, je vmes vse podrl in se je zdelo, da Gimpel nagaja. Učiteljica bi si skoraj pulila lase, češ, kaj bom s takšnim Gimplom, ja, pa bo že šlo.

Gimpel je poslej napravil vse narobe in nerodno, da nikoli tako. Coklal je po cesti in se oziral sem in tja, kakor da bo kakšno ušpičil in kakor da je tudi on gibčen in zvijačen kakor lisjak, ampak nič od tega. Že se je zadegal ob hišni ogel in že je

zlomil šipo, da so morali domači plačati. In ko se je šel Gimpel kopat, je malo manjkalo, da bi utonil. Pri telovadbi se je še posebno izkazal, saj je tekel ponavadi tako racavo in počasi, da bi ga celo polži dohiteli, Gimpel pa se je napenjal in trudil, in bolj ko se je naprezal, slabše je šlo.

Če ga je kdo že kaj pobaral, je Gimpel odgovoril tako nemarno in nerazumljivo, saj je goltal cele besede, da ga ni bilo mogoče razumeti. Živa nesreča, ni kaj, takle Gimpel.

Nekega dne pa se je zgodilo Gimplu oh in ah nekaj nenavadnega, čudo čudnega. Ravno se je vračal zvečer skozi gozd proti svojemu raztrganemu domu, ko zasliši cvilež v vejah. Gimpel se sprva ustraši, saj ni vedel, kaj neki bi bilo tisto v vejevju. To hihitanje vej je, vejnati hihot. Gimplu pa se je zdelo, da se sam vrag oglašča tako presunljivo ali kdo. Kakšen hudobec morda, ja, mogoče kakšen zlodej in sploh bes in demon in tekle hudi duh, ki ti zavda, da sam ne veš, kako, kdaj in zakaj. Ampak Gimpel ne bi bil Gimpel, če ne bi še samega vruga ugnal v kozji rog. Pa se je momljaje zadržal: "Pridi dol, če si upaš, ti hudič!" Oni zgoraj med vejami se je spet zarežal porogljivo zamerljivo in maščevalno, a Gimpla to ni kaj posebno ganilo, nič več se ni bal. Kdo drugi, ki ima rahlejšše živce, bi odrevenel od strahu, Gimpel pa je potlej spet zarohnel gor proti vejam in nekaj zabentil, da se je oni v vejah kar umaknil in obmolčal. Prav mračno je že bilo, ko se je neroda štorasta zaletaval ob debla in se je počutil sila neprijazno, vesel pa je bil vendarle, da se je bil rešil one nadlege v vejevju,

ki ga je poskusila prestrašiti. Sicer je bil še v tistih časih Gimpel samotar in vsem odveč.

A tudi Gimpel si je našel svojo Gimplico in se z njo poročil. Na poroki je plesal z nevestico tako, da ji je noge pohodil in sta imela potlej oba modrice na narteh. Tudi nalokal se je vinca in je padel s stola in zasmrčal pred svati, oni pa so bili srečni, da so lahko potlej plesali vsaj živžavasto veselo. In Gimplica je tudi zaspala na poročni dan, oblečena v belo, čeprav se je polila brž z rdečim vinom in se pomazala s čokoladno torto, takole mimogrede je veselo zadrnjohala, svatje pa so se muzali.

In je imel Gimpel kopico štorastih otrok, takšnihle Gimpelčkov, ki so se nenehno kobacali sem in tja in so padali in so bili blatni ko prašički mali, pravi pujski pujsasti. Živeli so v podrtiji, kjer se je nenehno nekaj podiralo, ampak dokončno pa se le ni podrlo, nič ne de, vsaj zidovi so ostali in nedosežna streha tudi. Gimplici se je vsak dan prismodilo kosilo, otrokom pa je kruh pogosto padal na tla in so ga morali pobirati. Gimpel seveda kruha ni rezal, da se ne bi, neroden kot je bil, še urezal, ampak je cel hlebec ponavadi lomil. In Gimpelčki mali so hodili okrog tudi prav neprijazno raztrgani in popacani ko kakšni vražički, in če so že prišli kam na obisk, tedaj joj, fej in fuj, kmalu je bilo vse popacano in potacano in potrto in razrušeno...

In ko je Gimpel kot po nerodnem nekega dne nenadoma umrl in je šla vdova Gimplica z Gimpelčki za pogrebom, je krsta tudi nekajkrat padla z voza, in še sreča, da se ni razbila. Ja, in reči je

treba, svet je še vedno poln Gimplovih štorasto okornih sorodnikov, ki se obnašajo takole gimplasto in so ponavadi dokaj nesramni in nimajo nobenega čuta za drugega, nobene obzirnosti in se udobno zavalijo na kavč, da se jim kaj usodnega ne primeri.

Kaj bodo le našli? Kakšno lupino stare gusarske razbitine neki?!

FRKICA TATICA

Svojčas je v našem gozdu živela tatitca, zvita tica, zafrkljiva Frkica, ki je mislila, da je ne bojo nikoli ujeli. Tolikokrat se je izmazala... Pa so jo zasačili, ko je kradla.

In so ji za kazen odrezali najprej mezinček na levi roki.

"A boš še kradla?" so jo vprašali.

"Nikoli več," se je zlagala tatica Frkica.

In je kradla naprej. In so jo spet ujeli. In so ji za kazen sekali najprej prste na rokah, potlej pa še roke, ko je toliko kradla.

"Zdaj pa, ko si brez rok, ne boš več mogla krasti," so zabičali Frkici. Ona pa si je mislila svoje in tako, kot si pritatinijo tatje, češ, saj je samo vzela.

In je sunila z zobmi, brž se je Frkica sklonila in pobrala kakšno zlato reč, s štrclji rok pa jo je vtaknila v naramno torbo.

In so jo spet in spet zasačili, prifrknjeno Frkico. Porezali so ji ušesa, iztahnili so ji, tatici, tudi oči.

In je bila slepa in pohabljena in vsa krmežljava in se je še komaj vlekla po svetu. Frkica bi se lahko še komu zasmilila, a ljudje so si o kradljivki mislili svoje.

Pa je še takšna kradla naprej?

Seveda! Frkica ne bi bila Frkica, če ne bi vsega odfrkala in pokradla, kar je le mogla. Zavohala je kje kakšno zlato in je kradla še naprej z usti, čeprav je kradla manj in manj.

Na koncu so jo videli, prifrknjeno Frkico, kako se plazi nekje po svetu kakor kača. Krade pa še zmerom, krade, takšna tatica. In kar je najbolj žalostno - nikomur se ne smili takšna Frkica tatica. Nikoli in nikdar. In vsakdo naj se pazi, da se ta tatica kot kača komu ne zviije in ne zleze v srce, kajti potem bo joj! Prifrknjeno joj, da bolj ne more biti!

ENAKONOČJE

Šembrana reč, dogajalo se je na kresni večer. Takrat ob enakonočju ali kdaj.

Kresnice so letale in svetile s svojo čudežno zelenkasto svetlobo skozi hostje. Samo ta večer in to noč in nikoli več. Pod bukovim drevesom se je šopiril mah in tudi praproti so odpirale svoje trosovnice.

Zvezde nekje visoko in mesečina nižje, vse je gorelo in doplamenevalo v hladnih ognjih tega enakonočja. Nekaj je tiho potrkavalo med drevjem in mahovi. Cvetice so spale in pesem je zaspala v pesmi. Noč je obiskala gnezda in brloge.

Od nekod daleč, se zdi, so se oglašali škržati. Bila je čudežna noč. Enakonočje.

Pa ravno tega dne je moral mali Videk v hosto na potep! Najprej se je igral in skakljal naokoli med debli, potem je prišel med tiste visoke praproti, ki ti sežejo najprej do ramen, potem pa čez glavo in se počutiš indijansko in sploh skrivnostno. Zašel je globoko v gozd in se je znašel med bukovjem. Poti nazaj pa ni znal.

A kljub temu ga ni niti najmanj skrbelo. Videk je imel rad gozd in se je v hosti počutil domače. Z vsakim drevesom se je lahko pogovarjal, poslušal je šelestenje vej in ptice visoko v vejevju. Tudi živali se niso bale in niso pobegnile, celo več, nekatere so

bile prav vsiljive in so se važile. Še zlasti tisti srakoper ga je sračkal s svojim vreščavim oglašanjem, ko se je važil in važil.

DOBRA FORA

Ti si na vrsti, ti loviš. Ti napraviš, ti zapraviš. Če se ti kaj posreči, je to tako rekoč in gobezdajoč - dobra fora.

Tisti stari matematik iz Aleksandrije, Evklid po imenu, ki je bil učitelj in je gnjavil z matematiko in je napisal Osnove oziroma Elementa, izmislil pa si je še evklidsko geometrijo povrhu, je vzklikni: "Eureka!" In ta njegov "Eureka" pomeni po naše - "Našel sem!" Ta je imel že svoje geometrijske fore. Ampak danes ga poznamo bolj po tem, da se je kopal v kadi in nag letal naokoli po mestu in vzklikal: "Eureka! Eureka!" Res, dobra fora. Super in mega.

Kadar pa ima dobre fore naš Vid, tedaj pa se svet nič ne zgane. Ali pač, saj je fant izumil že vrsto novih reči in si je tudi sam napravil vrsto čarodejnih pripomočkov. Znani so njegovi poskusi v kopalnici, ko je milnico tako prekrasno pobrizgal po ogledalu, ploščicah in po stropu, da je bilo potlej vse pikasto. Dobra fora. Igral se je z vodo take štoše in je delal svoj poskus s tako imenovanimi veznimi posodami. Dobra fora. Pa tudi zmleto kavo je že kuril in žgal, lepo je gorelo. Le ko je kavo ugasnil, je začelo smrdeti. Dobra fora. A z ognjem se ne igra, je prenevarno. Sicer pa bi rad napravil vsaj kakšno pravo pasjo bombico, kakšno raketico! Dobra fora. Izdelal bi dinamit kot gospod Nobel in bi poskusil, kajpak zunaj, na dvorišču. Da bi pokalo. In bi napravil sam samcat še druga razstreliva in svetilke. Na pamet se je naučil nekaj kemijskih formul,

razstreliva intakodalje: **nitroglicerín** - $C_3H_5(ONO_2)_3$, trotil ali **trinitrotoluen** ali **TNT** - $C_6H_2(NO_2CH_3)_3$ in **karbid** - CaC_2 in še vrsto drugih. Dobra fora. Potem se je naučil z veseljem na pamet periodni sistem elementov, takole za vajo. O drugih kemijskih poskusih bi bilo treba poročati še iz kuhinje, čeprav zanje fant ne prejme ravno Nobelove nagrade. Je pa dobra fora.

In ko je izstrigel iz papirja lampijončke, prtičke in druge okraske, je bila tisto dobra fora.

In z žogo šele, z žogo na dvorišču in na igrišču - tam so dobre fore, same dobre finte fore! Zabije vam gol kot bi šinil! Predribla vas s samimi dobrimi forami. In ko napravi salto, je tudi dobra fora, čeprav komu, ki ga gleda, skoro srce zastane od strahu. Dobra fora.

In ta otroška razposajenost, to fantovstvo v tekmi, to je...

Dobra fora!

ČAJ IN ŠE KAJ

Uteha tudi nekaj velja. Svoje dni je prihajala na obiske k prijetnemu moškemu mlada lahkokrila fina dama. Rada je srebala čaj in prigriznila piškotke in se kratkočasila in druge obirala. Sedla je, prekrižala lepe noge, se pogledala v žensko ogledalce, da ugotovi, če je še vedno najlepša v deželi tej, kakor je mislila, potem pa se je tudi kdaj malo napudrala. Bila je res videti imenitna in delati, to je bilo zanje prava sramota. Taka dama pa že ne bo nič delala, ne res.

Njen prijatelj jo je vedno sprejel z veseljem. In že ga je nagovorila prijatelja in mu je rekla, da zanjo ni niti daleč pospravljeno in kakšno da ima po stanovanju. In da manjka ženska roka, da se pozna, je dodala.

Damin prijatelj se je samo nasmehnil, saj je bil pravzaprav priden in dober in prijeten fant, tudi kdaj prava múza zmuzne ali kako, ki pa je strašno rad bral knjige. Res, vedno ni imel pospravljeno kot iz škatlice, pa vendar...

"No, pospravi že enkrat po tem stanovanju," je grajala prijatelja dama na obisku. "Sicer pridem jutri jaz in ti pospravim, ko se pozna, da živiš sam in nimaš ženske roke, ki bi ti pomagala."

Prijatelj se je razveselil te njene pomoči. Prinesel je še piškotov in pogače in kolačkov, da se je dama prijazno

sladkala, nalival ji je čaj iz čajnika ter skrbel zanjo od spredaj in zadaj. Dama pa je spet samo prekrižala noge in govoričila kakor bi deževalo. Prijatelj jo je poslušal in poslušal. Tako je vedno minilo nekaj lepih uric v prazno.

Naslednjega dne damice prijateljice ni bilo naokoli na obiske. "Hopla, da se ni prijateljici kaj zgodilo?" se je že zaskrbljeno vpraševal njen prijatelj. To, da mu bo pomagala pospravljati, je že opustil in je kar pozabil, kajti ta dama je vedno le govorila in govorila, od besede do pospravljanja pa se žvečilka nategne kot od Zemlje do Lune.

Zvečer je šel prijatelj v mesto, in lejsiga, koga je videl v znani kavarni slaščičarni? Tam je sedela urejena damica prijateljica prekrižanih nog in križem rok ter se je pogovarjala s prijateljico.

Prijatelj vstopi v lokal, napoti se k prijateljici in jo pozdravi. Ona ga celo povabi, naj prisede, ga predstavi in že se pogovarja o tem in onem in tjavendan. Vmes je pogledala tudi prijatelja, ki je popil svoj čaj, se poslovil in šel domov.

Naslednjega dne je prišla damica prijateljica spet na čajček k prijatelju domov. Sedla je k mizici, dobila je čajček in sladkor in med in limono in sok in kolačke in potico in piškote in še tortico, vse je bilo zanjo pripravljeno. Spet se je bežno ozrla v ogledalo, ali še ima prav našminkane ustnice, prav s črtalom porisane oči in prav pobarvane trepalnice in ali je sploh še res najlepša v deželi tej. Kajpak je ugotovila, da je ona res najlepša,

ker drugače biti ne more. In je spet obljubila, kaj vse bo storila za prijatelja.

Prijatelj pa je vedel, da damica ne bo nikoli zanj storila nič, da bo samo takole prihajala klepetat in negodovat, če se ji bo že ljubilo.

In tako je še dandanes, tudi dandanes popoldne, če se ni kaj spremenilo.

CULICA MULICA

Vsepovsod, kamor prideš, srečaš koga od nekdej.

Šel je človek s culico skozi vek, hodil je in hodil svojih sto let skozi stoletje. culica se mu je mulila in zmulila in je bila že čisto pomuljena, zato ji je rekel, da je to njegova culica mulica. Culica mulica - in nič drugače.

BUNKER TAM ČEZ IN SPODAJ

Zgodilo se je, ko so bila dvorišča zjutraj pometena in je divji kostanj cvetel tako bujno, da je imel glavo prav okroglo. Takrat so se dogajale čudne reči. In vendar je bilo vse tako enostavno.

Julijan je bil zvedav otrok, v vse je vtikal svoj nos in spraševal, zakaj migljajo zvezde ravno na nebu, ali sta imela prvi oče Adam in prva mama Eva že tudi osebne izkaznice, in kaj se skriva za tem svetom? In ali je večnost po smrti in takšne stvari je tudi vpraševal stikljivi otrok Julijan.

Kadar je bil na obisku pri teti Sovinc, pa je lepo sedel in gledal izrezljane škatle, v vsaki škatli pa je tiktakala ura. To so bile še tiste na uteži in pri teti Sovinc je bilo eno samo božje tiktakanje. Teta Sovinc je ponudila tudi piškote in mleko in čaj in se je veselila, kadar je prišel Julijan na obisk, saj ji je tudi kdaj skočil brž po kruh in šel kupit kako drugo malenkost.

Tistega vročega poletnega dne, ko so še celo visoke trave utrujene in ko rože vzdihujejo in ko psi molijo jezike iz gobca in se jim nič ne ljubi, ko so skratka vesele počitnice, je bil Julijan pri teti Sovinc, naposlušal se je tiktakanja stenskih ur v izrezljanih gradovih, potlej pa se je šel potepat, sam ni vedel, kam bi se dal.

Čez mrka dvorišča s cementnimi smetnjaki je šel in je koracal na livado, kjer je gledal iz zemlje bunker. In je šel v bunker,

kjer je bilo že hladneje in temneje. Najprej ga je prav zaščemelo v očeh, ker se ni privadil na polmrak, a kmalu je bilo bolje. Zunaj je pustil svet in tukaj je našel svoje skrivnosti. Stene so zaudarjale po vlagi in solitru in po zatohlosti. Neki čudni pajki so si spletli v kotu bunkerja svoje mreže in so popoldansko počivali. V bunkerju je bilo skrivnostno mirno.

Julijan se je odpravil po hodniku bunkerja in že mu je na tleh polzelo od vlage. A še zmerom je čutil vsakokrat tudi kamenčke. S sabo ni vzel žepne baterije, pipec in vžigalice pa je že imel v žepu, za vsak primer in kakor po naključju. Premišljal je, kam ga pelje ta hodnik, saj si je dotlej upal le nekaj korakov na temni hodnik, potlej pa je kar zbežal iz bunkerja. Tokrat se mu kolena niso šibila od strahu in mu je bilo nekako vseeno.

Dlje ko je hodil po hodniku bunkerja, tesneje mu je postalo pri srcu. Ni še prižgal vžigalice, čeprav se je tema toplo zatohlo zgostila kot kožuh kakšne domače živali. Blodil je naprej in naprej po hodniku, ki se je cepil na levo in desno. Julijan je vse pretipal in se je našel tudi na slepem hodniku, pa je brž pohitel na glavni hodnik.

Ko je prižgal vžigalico, je kar zažvižgljal in siknil od začudenja. Na tleh je zagledal Julijanček v kotu nekaj v povoščeno platno ovitega - le kaj bi bilo tisto? Sklonil se je, potipal stvar, nakar si je mrzlo reč potisnil za hlače na trebuhu.

To ga je opogumilo, da je nekaj našel.

Čez čas pa se je hodnik razširil v sobo. Julijan je prižgal spet vžigalico in je videl sredi sobe mizo, na mizi pa svečnik s svečo. Pohitel je in prižgal svečo. Po prostoru se je razlila čudežna svetloba, stene so se svetile kakor v samih draguljih. Nenadoma je od nekod prišel dedek Ivan, oblečen v uniformo praporščaka. Dedek je imel privihane široke brke in tako vesel in žgečkljiv pogled, da se je Julijan samo nasmejal.

"Dedek!" je vzkliknil Julijan, ko ga je zagledal, "Dedek Ivan! Kako da si tukaj, ali nisi pred leti umrl?"

"Ja, ljubi Julijanček, res je. Jaz sem tvoj dedek Ivan. Kako da si prišel tokrat sem in si me obiskal v tem bunkerju?"

Julijanu je bilo nerodno, da bi povedal, kako je zašel tokrat v bunker iz samega golega dolgčasa, zlagati pa se tudi ni hotel. Rekel je:

"Tako, tako, dedek Ivan, kar tako sem prišel."

"Ti gre v šoli dobro?"

"Odlično!" se je odrezal Julijan.

"Tudi latinščina in nemščina?"

"Seveda. Naloge vedno napišem sproti. Ampak zdaj so počitnice."

"Ti srečni otrok!"

"In kam peljejo vrata iz te sobe, dedek Ivan?" je bil radoveden Julijan.

"Ti še ne smeš skozi ta vrata!"

"Zakaj pa ne?"

"Ni še prišel tvoj čas."

"A bom lahko šel tudi jaz kdaj skozi ta vrata?"

"Seveda, seveda, Julijanček. Ampak zdaj ne smeš skozi."

"Ampak tako rad bi šel in bi samo pokukal. Kaj se skriva za temi vrati?"

"Svetloba, Julijanček, svetloba, bela milostna svetloba in za njo so mavrične luči in se iz vsake barvne luči zlivajo žarki. Iz zlate barvne lučke priteka svetloba Lepote in Ljubezni, iz modrikaste sijeta Modrost in zdravje, iz zelenkaste lučke izžareva Uvidevnost, iz rdeče pa priteka luč Moči in družinske Krvi, iz vijolične pa Čistost in sveta Otožnost."

"Kako lepo si povedal, dedek!"

Ded Ivan je ljubeče pogledal vnuka in rekel:

"V teh lučeh se boš okopal tudi, ko boš šel skozi vrata... In te bo najprej zaslepila sama božja bela razbeljena svetloba, ki je kakor sončna luč."

"Ali kaj vidiš v tisti svetlobi za vrati?" je vprašal radovedno Julijan, ki ga je mikalo, da bi skočil prav tja in bi švignil med podboji skozi vrata.

"Vidiš, vidiš... vidiš vse, kar se je zgodilo in kar se še bo godilo."

"A igrače tudi in vrtec tudi?" je radovedel Julijan naprej in naprej.

"Vse, vse, vse..."

Sveča je že skoro ugašala, ko se je ded Ivan poslovil od Julijančka in spretno skočil k vratom in izginil nekam. Zdaj je Julijan drhtel, bil je ves bled in mrazilo ga je po telesu. Bil je sam na bunkerskem hodniku, sveča je ugasnila, soba je izginila. Julijana je zazeblo pri srcu. Sopol je v tohlini in je težko dihal. Prižgal je vžigalico, nekoliko zmeden od prejšnje prikazni je čutil omotico in se je opotekal. Brž se je odpravil nazaj, le da pride ven, ven, ven. Julijanu se je milo storilo pri srcu kljub vsemu.

Ko je prišel iz bunkerja, se je že zvečerilo. Škržati so godli svojo znano pesem in ptice so cvrkutale v svoji veseli poletni godbi.

Ko je prišel Julijan domov, je mama samo prestrašeno vzkliknila:

"Ja, kakšen pa si, fant moj? Saj si ves popacan in ves bled!"

Julijan je pohitel v kopalnico. Šele zdaj je čutil, da ga nekaj tišči za pasom. V kopalnici je odvil povoščeno platno -in kaj je odkril? V sivi vrečki je bila razstavljena prava pravcata in namaščena pištola! A kaj, ko bo moral to pištolo oddati očku, kakšna škoda!

A nič ne de, tudi brez takšne pištole se da živeti. Povedal bo, da je srečal dedka Ivana in da se je pogovarjal z njim o svetlobi. Mogoče mu bojo tokrat celo verjeli.

ABECEDNIK

Žonglerji z besedami včasih priskakljajo med nas, taki glumači postopači, ki so pustili abecednik nekje na podstrešju, ali pa so ga izgubili nekje že. Kaj bi z abecednikom, kaj bi s pisavo? Kaj bi z vsemi pisavami na svetu? Dandanes pišejo že skoro dojenčki...

Nekoč pa so se podpisali premnogi ljudje tako, da so naredili preprosto preprosti ljudje križ na papir, z gosjim peresom so se tako podpisali.

Ko si prvič bolj zarisal kot zapisal prvi ABC, si že bil pravi pravcati učenjaček. Kajti komaj se naučiš brati, že primerjaš. Primerjaš vsaj to, kako kaj prebereš ali napišeš in prav to, kar izgovoriš. Najprej govoriš, potem šele bereš in pišeš.

In prepisuješ črke, zloge, besede. Potem se naučiš podpisati, pa ne s križem

+

kakor so se podpisovali nekoč, ko... Ja, ko je bilo toliko nepismenih, da so se podpisali največkrat samo s palcem. Palec so pomočili v črnilo in ga zmazali na papir. Tako so se podpisali, šlo pa je res hitro s tem prstnim odtisom. In so se podpisali s križem, če so že dobili v okorne roke gosje pero. Le da se je nekako izšlo.

V tistih časih je živel pisarček, ki je pisal vse po nareku. Narekoval je kralj, on, pisarček, pa je pisal in pisal.

Nekega dne pa je pisarček zbolel. Doma je kihal in cmihal, kašljal in betežno bentil, tako zelo se je bil prehladil. In ko bi šel na dvor, bi se prehladili vsi. Nalezli bi se prehlada, ne pa črk. Zato je ostal tistega dne doma. V sobi je vrtel robček pred nosom, ko mu je curljalo in curljalo in curljalo neprestano in se je solzil in potil. Takrat še niso imeli papirnatih ali suhih robčkov, zato je porabil v času prehlada kar nekaj rjuh, toliko mu je nacurljalo iz nosu in se izsolzilo iz oči. Počutil se je kakor na trnih.

Kralj je bil kar nestrpen. "Kje je moj pisarček?" je skoro jezno vpraševal in negodoval, švigal je z očmi in gubal čelo pod zlato krono.

Dvorni norec in prvi minister sta kralju sporočila, da je pisarček zbolel in da zato ni mogel priti v svojo pisarsko službo. Kralj pa je hotel samo tega in tega pisarčka in nobenega drugega. "Pa kdaj se bo oglasil ta moj pisarček, rad bi mu že narekoval..." je sikal kralj in živčno hodil po največji dvorani, ves dvor pa je skakal za njim, enkrat levo, enkrat desno. Ta kraljev pisarček je bil res pravega zlata vreden. Pisal je na zlati pisalni mizici in sedel na tako imenitnem oblazinjenem stolu, da se je počutil med pisanjem vedno odlično. Papirje je jemal iz čudovitega okrašenega pisalnika, se pripravil in že brž pisal po kraljevem nareku. In tako dan za dnem.

Kajti pisarček je znal držati tajnosti za zobmi, kadar je kralj narekoval tudi ljubezenska pisma in vzdihe. In državne kraljevske tajnosti, ki mu jo je narekoval kralj, ne bi pisarček izdal niti tedaj, ko bi ga živega iz kože drli. Za nič na svetu ni govoril o tem, kar je pri kralju pisal in pisaril in pisaril tolikokrat v tajni sobici. Na pamet je znal toliko državnih kraljevskih skrivnosti, da se mu je skoro zvirtelo v glavi.

Moral je ohraniti vse zapisano zase. Zato pa se ni kraljevi pisarček niti pritaknil šilčka žganja ali kozarca vina, medtem ko so vsi drugi prešerno hrupno popivali in se veselili. Le dvorne dame in damice so bolj pijuckale, se šobile in se nasmihale, tudi oblizovale so se in jemale v roke kozarčke. Zvečer pa si je dvor privoščil v pisani družbi plemičev pijančljivo veselje in ples. In so kraljevega pisarčka pikali, da je pravi žoknjeni žoltokljuni ptič, tak pa nič drugačen pa pičen peropraskač peroprask, pičen pezdèc, pihnjen piskač pisarček. In medtem ko so šarili pijani dvorjani naokrog in se igrali s kraljevim pisarčkom šalobardo, ta še niti pisniti ni upal, zadrževal je bes, da ni izbruhnil in v očeh so se mu iskriale jezne pismenke. Iz kraljevega pisarčka so se nepismeni gospodje norčevali:

*"Ta pisarček je pirpogačica,
netopirček, trezna sračica."*

In kralj se je krohotal na vse grlo in iz trebuha, ko je videl svojega pisarčka, kako pomežikuje z očmi in menca na mestu ter se ne znajde. Dobra šala! Še dvorni norec je pridodal svoje, pa je bilo, ja, je bila sramota tukaj, in za prazen nič! Pisarček pa

si ni drznil niti črhiniti, kaj šele, da bi ugovarjal. Saj bi sicer podpisal svoj položaj s svojo krvjo, ko bi ga kdo bolj za šalo napičil na sabljico in ga zavrtil ko na ražnju. Orkalapipa pa pikirana spikčana pika! Pisarček je na dvoru moral marsikatero bridko požreti. Navsezadnje pa je le imel položaj - in je bil s kraljem prav vsak dan lep čas skupaj.

Tokrat se je samo obračal prehlajen v veliki postelji, strmel je v strop in mu je bilo vsega dovolj. Kaj bi bil dal, da bi lahko vstal in bil spet na voljo kralju in bi pisal! Bal se je, kaj se bo zgodilo z njim, če si namreč kralj najde drugega pisarčka, ki bi se prav potrudil, da bi pisal zdaj pokončno in okroglo, potem spet poševno in oglato in špičasto, ko bi z gosjim peresom potegnili čez papir lepopisne črke. Ob tej pomisli je kraljevi pisarček trpel ko kakšna pisasta žival. A nič si ni mogel, prehlad je prehlad - in moral je ostati lepo v postelji. Buljil je v strop in pred očmi so mu poplesovale vse črke ko leteče mušice, zlasti je nagajal pred očmi roj črk, ki se je vil sem in tja ter plaval po zraku: *ññťšžćůýtĹ...* Pa se je kraljevemu pisarčku tudi zvrtilo v glavi, da so mu mrgolele pred očmi črke alfabeta: $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\xi\omicron\rho\sigma\tau\upsilon\phi\chi\psi\omega...$ Pred očmi so mu potem poplesovale še grške besede, kot so: matematika, fizika in podobno, same učene besede. Kraljevi pisarček je moral biti res presneto prehlajen, da so mu poplesovale pred očmi take črke. In tiste tujke so mu tudi odzvanjale in odmevale v ušesih kar same od sebe. Nergava gospodinja mu je prišla pospraviti in skuhati, potem pa se je brž odgugala, da se še sama ne bi prehladila. Prehlajeni pisarček je bil čisto sam na svetu, pravzaprav v svoji sobi, sicer v svoji veliki postelji, to

se pravi, na rjuhi pa pod blazino ter je smrkal in hrkal in se solzil. Da bi prehlad ponehal, je lizal med iz velikega piskra, ki mu ga je gospodinja postavila k postelji, s skodelico pa je zajemal tudi skuhan zeliščni poparek iz velike golide. Zdaj je tresla kraljevega pisarčka mrzlica, da se je počutil ko v ledenici, potem ga je spet oblila vročica, da je bil ko kuhan rak. A da bi srknil šilček brinjevčka ali domače slivovke!? To pa ne!

Medtem je prišlo kralju na uho, da je pisarček izdajal državne in kraljeve skrivnosti in da je dobil za to veleizdajo še celo podkupnino. To je bila sicer debela laž, ki ima kratke noge, če jo le želiš zgrabiti, a kralj je verjel svojim zaupnim ženskim osebicam in tudi zaupnikom. Prav ti so kaj radi vlekli na uho pred vrati kraljedvorne pisarne, da so ujeli kakšen zlog, včasih tudi katero od celih besed, potlej pa so ugibali, kaj je narekoval kralj. In nekaj teh besed so samo ponovili kralju in so se dvorno pretvarjali, kakor da jim je sam kraljevi pisarček izdal tiste ključne besede.

"Saj tale moj pisarček nikoli ne pije, kako bi le sčvekal, kar mu narekujem?" je vendarle vzel kralj svojega pisarčka v zaščito.

A dvorna gosposka, ki se ji je moral kraljevi pisarček zameriti, saj so bili mnogi premnogi polpismeni in četripismeni in so se komaj znali podpisati, ja, mnogi so hoteli uničiti kraljevega pisarčka. Zarotili so se, da bodo skovali proti pisarčku vse, kar naj ga uniči. Saj bo potlej vsakdo laže prišel pred kralja, le pisarček ne, so si mislili. Hoteli so, češ naj glavni rabelj vsaj drugo ali tretjo nedeljo odseka pisarčku glavco preč.

Ja, zahtevali so pisarčkovo glavo! Nič manj kot pisarčkovo ubogo glavo. Skoro bi jim uspelo. Zelo so kraljevemu pisarčku zavidali, ker je imel pri sebi vedno na roko izpisan abecednik. Tudi zato so se ga bržda hoteli otresti.

Pa pride državni glavni rabelj z orožniki in rubežniki na pisarčkova vrata. Nič niso potrkali, ampak so bolj nekako vlomili, pobumfali so po vratih in kar vdrli, vrata so vrgli s tečajev. Priropotali so mrzlo jezavo in uradno prikrevsali v pisarčkovo stanovanje in stvari so si mimogrede jemali, vse v imenu ljudstva. Pisarček je nebogljeno prehlajen in ležal v svoji postelji. Dajala ga je vročica in je omahnil na blazino, ko so se pojavili rabelj in hudi oblastniki in preganjavci. Zgrabili so ga v sami nočni srajci, golčka nesrečnika, ga zvezali in na silo zvezli dol na voz, potem pa skozi vse kraljevsko mesto, tako da je bil v sramoto in vsem na očeh, ubogi kraljevi pisarček.

Potem so vrgli ubovega kraljevega pisarčka v najtemnejšo ječo, da bo čakal sodbe ob vodi in kruhu. Na pol golček je kihal in cmihal in se prehlajen solzil. Vsega v vročicah še zdaj ni prav razumel. Pravzaprav ni razumel ničesar, ne zakaj je tukaj, kaj šele, da bi doumel, do kod seže hinavsko privoščljiva zloba in kdo vse kuje zarote proti njemu.

Pa pridejo v ječo k ubogemu kraljevskemu pisarčku še preiskovalni sodnik in trije rablji z glavnim krvoločnim krvnikom na čelu. Ko so prišli v celico, kjer je bil pisarček priklenjen na verigo, so se poskrile še zaporniške podgane.

"Obtožujemo te, pisun, da si imel pri sebi vedno abecednik! In ko si imel ta abecedarij, si vanj zapisoval skrivnosti ter jih sporočal našim sovražnikom, da bi nas uničili," je obtoževal preiskovalni sodnik in mahal pred pisarčkovimi očmi tisti abecednik.

V resnici pa ni bilo v abecedniku napisanega kaj drugega kot:

ABCČDĎEFGHIJKLMNOPQRSŠTUVWXYZŽ
abcčdďefghijklmnopqrsštuvwxyzž

A že to je bilo sumljivo, zgolj črke. In kajpak abecednik. Knjiga. Kajti rablji so bili nepismeni in so se podpisovali z nožem, s katerim so odrli kdaj kakega nesrečnika, medtem ko je bil preiskovalni sodnik četrpismen in je poznal megleno le nekaj črk. Kakega drugega pisarja pa niso poklicali, da bi pričeval ali da bi vešče povedal izvedensko mnenje.

In najsi je kraljevi pisarček dopovedoval in dopovedoval, da ni nikoli nameraval z abecednikom kaj žalega, mu niso verjeli. "Ali mu naj odsekamo prste?" so vneto spraševali rablji preiskovalnega sodnika, ta pa je odvrnil: "Ne še. Potem, ko bo priznal!"

"Ta abecednik je kraljeva last," je zdaj pojasnjeval kraljevi pisarček.

"Torej si ga ukradel samemu kraljevemu veličanstvu?" se je mrzlo hudoval preiskovalni sodnik, trije rablji pa so mahali s sekiricami in nabrušenimi noži.

"Ta abecednik mi je poklonil sam *kralj!*" je zdaj zacmihal uklenjeni in prehlajeni kraljevi pisarček.

Nič ni pomagalo, naj je rekel karsižebodi - je bil kriv. Kriv je bil veleizdaje in da je menda češ trosil kraljeve in državne skrivnosti naokoli ter jih preprodal sovražnikom.

Še ječarske podgane bi se prej usmilile ubogega in po krivem obtoženega kraljevega pisarčka, a preiskovalni sodnik z rablji vred je bil trdosrčen in je sploh vprašanje, ali je tem uradnim osebam v imenu ljudstva sploh bilo v prsih kakšno srce. Preiskovalni sodnik je velel, naj obtoženca samo primejo, ga zlasajo in mu primažejo nekaj gorkih okrog ušes. Rablji so z veseljem ubogali in so hoteli kraljevemu pisarčku navdušeno potrgati ušesa in ga skalpirati, a tega spet preiskovalni sodnik ni dovolil. "Le zlasajte ga močno in ga skloftajte, da bo vse zvezde videl!" je kričal in ukazoval preiskovalni sodnik. Rablji so se zvrstili in en za drugim mučili ubogega kraljevega pisarčka, ta pa se je zvijal od bolečin in jokal in prehlajen hropel. Lasali so ga in kloftali, namreč rabni rablji, preiskovalni sodnik pa je presrečen prepričano užival, ko je videl in slišal, kako hudo se godi kraljevemu pisarčku pod rabljevimi orodji.

Čez nekaj dni je bil poklican kraljevski pisarček pred sodišče v imenu ljudstva. Preiskovalni sodnik mu je vročil v ječi plavo

ovojnico, v ovojnici pa nakracan list, na katerem je bilo načečkano, da bo sojenje. Zdaj so ogrnili kraljevskega pisarčka v dolgo dopetno haljo, ga umili in postrigli ter ga pripeljali bosega pred izvoljene sodnike. Tudi sodniki so bili četrtpismeni, čeprav so znali spretno misliti in lisjačiti. Ob strani so v sodni dvorani stali rablji, vsak s svojo sekirico in nožem v rokah. Za vsak primer, da se ne bi kaj neljubega zgodilo. Dvorana se je napolnila z delovnim ljudstvom in z najetimi ploskači, ki so zaploskali na dogovorjen znak ali ko je sodnik samo namignil. Pa ne le, da so burno ploskali, ampak so še vzklikali: "Dol z abecedo! Dol s pisanjem in pisarji! Smrt pesnikom in pisateljem, če kje sploh še obstajajo! Kdor piše, naj umre!" In podobno. Drli pa so se huje in navijali huje kot na nogometni tekmi.

Ubogi dvorni pisarček je stal nebogljen pred sodniki. Ljudstvo ga grdo gledalo in mu žugalo, češ, ti bomo že pokazali.

Obtoženi pisun, ali si govoril nekaj o klinopisih in pismenkah, ki jih nihče od nas ne razume?" je srdito vprašal visoki sodnik.

Kraljevi pisarček je samo pokimal z glavo v znak priznanja.

"In ali si trdil, ti zlikovec zlikovski, da naj bi obstajala kakšna svoboda pisanja?" je spet najstrožje vpraševal visoki sodnik v imenu ljudstva.

Spet je ubogi kraljevski pisarček samo pokimal z glavo.

"Že to je dovolj, da si zaslužiš smrtno kazen, a tretje vprašanje je odločilno: Ali si prodajal zaupne in ključne besede, ki jih je izrazil kralj, komu od naših sovražnikov? Imamo dokaze, da si to počel, a iz tvojih ust hočemo slišati, kako si nas izdal in se izneveril narodu, domovini, delovnemu ljudstvu! In najhuje je, da si, ti propalica, izneveril našega veličastnega kralja in njegovo kraljevsko zaupanje!" Res obtožbe še krvnik ne bi bolje povedal.

Delovno ljudstvo je od veselja zavriskalo in ploskači so vzdikali: "Na grmado s pisarjem! Na vesala s pisarčkom! Ubij ga!" Tovarišice in tovariši so v svoji nepismenosti zahtevali pisarčkovo - smrt.

"Nič nisem storil, samo abecednik imam," se je opravičeval prehlajeni kraljevi pisarček, ko je stal pred sodniki in ljudstvom v dolgi spokorniški halji. Rablji pa so se režali, ker bodo imeli spet svoj plačan krvav posel in bo krvava rihta.

Nenadoma pa so se zunaj, pred vrati velike sodne dvorane oglasile slavnostne fanfare, ki so preglasile celó vpitje razjarjene množice delovnega ljudstva. To so bile kraljevske fanfare.

Odprrla so se vrata in v sodno dvorano je prijahal na belem konju kralj, kajpak v spremstvu junaških vitezov. Vsi so bili v oklepih. Brž ko so prijezdili v veliko sodno dvorano vitezi, so rablji poskrili svoje nabrušene sekire in nože in naredili tako zadovoljno nedolžen obraz, da so sijali od veselja. Sodniki so resnobno vstali, potem pa pokleknili. Ljudstvo je brž popadalo

na kolena. Nastala je sodna grobna tišina. Samo dihanje in hrzanje konj je bilo slišati.

Obtoženi kraljevi pisarček je tudi sklonil nogo in pokleknil. Zrl je v tla. In je v tihoto sodne dvorane zahropel, kihnil in zakašljajal. Kralj je prijezdil k svojemu pisarčku in mu ponudil vroči napitek, skodelico, ki jo je imel ob strani. Pisarček je nejeverno hvaležno pogledal, se zahvalil za pijačo in posrebral vročo zdravilno tekočino. Začutil je, kako mu polje kri po žilah.

Zdaj je kralj oznanil: "Moji zaupniki so našli pravega krivca, zato te, pisarček, ta hip pomilostimo in si prost. Naša milost in visokost ti izraža milost!"

Množica delovnega ljudstva pa je vzkriknila navdušeno: "Hura, huraaa!" Še celo bledikavo zeleni sodniki so se odkašljevali in dajali kralju priznanje. In rablji pri vratih so se zgrbili in se skoro sesuli vase.

Srhlo napeto ozračje je pretrgal dvorni norček, ki je veselo zaukal in zapel:

*"Ta pisarček je pirpogačica,
netopirček, trezna sračica."*

Kraljevemu pisarčku je bilo nerodno, da je sklonil glavo, kralj pa se je namuznil in se zasmel, saj je vedel, da bo vse hudo mimo. Včasih reši državno zadevo in sojenje tudi dvorni norec.

Kraljevi pisarček se je vrnil domov, vrniti so mu morali vse stvari, ki so mu jih pokradli v imenu ljudstva. Kraljevi

zdravniki so sklanjali nadenj glave, a prehlada mu niso pozdravili. Le gospodinja je vila roke ter mu kuhala čaje, rezala limone in sladila vse z gozdnim in cvetličnim medom, kakor kdaj. Končno si je kraljevi pisarček opomogel in je lahko spet šel v tajno dvorano h kralju.

Kralj je spet narekoval in narekoval. Vsakogar bi zbolela roka, prsti bi mu odpadli, če ne kaj hujšega, a kraljevi pisarček je lahko pisal nepretrgoma ure in ure, pa še zaznal ni, da bi ga kaj zbolelo - tako je bil navajen pisanja in kracanja. In pisal je enkratno lep lep opis, da so se tudi nepismeni čudili čudovito izoblikovanim, krasopisnim črkam. Bilo je res in čisto res sila imenitno.

Nekoč, ko še mnogi, premnogi niso znali pisati in ne podpisati, je bil vsak pismeni človek kakor bistrogledi kralj med slepimi. In mnoge črke so ostale zapisane v abecedniku, ki ga je nosil kraljevi pisarček pod pazduho. In so ostale na koncu črke za okras:

ABCČDĎEFGHIJKLMNOPQRSŠTUVWXYZŽ
abcčdďefghijklmnopqrsštuvwxyzž

in še mnoge, mnoge druge črke iz pisav sveta.

Kraljevi pisarček je učil ljudi brati v prostem času in potlej so se doma naučili brati še otroci. In v tisti deželi je bilo vse več pismenih. In je ostalo zapisano.

Bilo je nekoč. Že vem...

VLADIMIR GAJŠEK

ABECEDNIK AŽA

I. izdaja, 2010

založila in izdala

Intelyway webmedia

za založbo

Vladimir Gajšek

uredil

Vladimir Gajšek

jezikovni pregled

Vladimir Gajšek

Vid Gajšek

opremil in tehnično uredil

Vid Gajšek

ilustrator

Vid Gajšek

© Intelyway webmedia, 2010, Ljubljana

E✉ vladimir.gajsek@intelyway.com

E✉ vid.gajsek@intelyway.com

